

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním zajištění potřeby bydlení

EDICE DOBRÉ SPRÁVNÍ PRAXE

/ Doporučení pro obce a města
pro předcházení tvorby a rozšiřování
sociálně vyloučených lokalit
se zdůrazněním zajištění potřeby bydlení

/ OBSAH

I. / PROČ A JAK DOPORUČENÍ VZNIKLO?	4
II. / NÁSTROJE V PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI OBCÍ A MĚST A VAZBY DO SPECIALIZOVANÝCH ODVĚTVÍ STÁTNÍ SPRÁVY (NÁSTROJE STÁTNÍ SPRÁVY):	6
II. I. / Poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek státní sociální podpory	6
A / Sociální dávky	6
B / Dávky státní sociální podpory	8
C / Dávky pomoci v hmotné nouzi	9
D / Řízení o dávkách	15
E / Způsoby předcházení a zamezení vzniku dluhů na nákladech na bydlení v řízení	16
II. II. / Ochrana práv dítěte	18
A / Pomoc rodinám s dětmi	18
B / Sociální práce	20
II. III. / Stavební dozor, zvláštní pravomoci stavebního úřadu a ochrana veřejného zdraví	24
A / Stavební dozor a zvláštní pravomoci stavebního úřadu	24
B / Ochrana veřejného zdraví	29
C / Rizika pro obec, nejsou-li průběžně naplňovány úkoly obce v oblasti stavebního řádu a ochrany veřejného zdraví	29
III. / NÁSTROJE V SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI OBCÍ A MĚST (NÁSTROJE SAMOSPRÁVY):	31
III. I. / Programy rozvoje obce	31
III. II. / Plány rozvoje sociálních služeb	34
III. III. / Přístup k obecnímu bytovému fondu	38
III. IV. / Dotační programy využitelné pro sociální bydlení	47
III. V. / Dotační program pro podporu terénní práce	50
/ PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE	53
/ Integrační program	55
/ Zařízení a sociální služby v městě Brně pro osoby v ohrožené sociálním vyloučením	65
/ Program dostupného bydlení	68
/ Řešení krizových situací bydlení ve vyloučených lokalitách okresu Jeseník	77
/ Ústupové bydlení	80
/ Pravidla pro pronájem obecních bytů – zohlednění sociální situace žadatele	82
/ Sociální ekonomika – kuchařka dotačních příležitostí pro Brno	85

/ Programy využitelné pro zlepšení života v sociálně vyloučených lokalitách	89
/ INFORMACE PRO OBYVATELE OBCÍ	93
/ Zajištění bydlení - nejčastější dotazy	95
/ Dávky pomoci v hmotné nouzi	101
/ Sociální služby	107
/ Plíseň a vlhkost v bytě	110
/ Exekuce - nejčastější dotazy	113
/ Oddlužení (osobní bankrot)	116
/ Potřebujete právní pomoc	119
/ KONTAKTY NA NĚKTERÉ NEVLÁDNÍ ORGANIZACE	125
/ Občanské poradny	127
/ Romská a proromská sdružení	135
/ ODKAZY NA NĚKTERÉ KONCEPČNÍ MATERIÁLY	139

I. / PROČ A JAK DOPORUČENÍ VZNIKLO?

Toto doporučení vzniklo za vzájemné spolupráce veřejného ochránce práv s dotčenými ústředními orgány státní správy.

Jeho cílem bylo zpracování praktického a použitelného návodu pro obce a města, který by jim pomohl předcházet rozšiřování a tvorbě sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním potřeby zajištění bydlení.

Obsahem Doporučení je shrnutí současných nástrojů státní správy a samosprávy, které k tomu mohou sloužit, včetně konkrétních případů dobré praxe. Doporučení obsahuje také informace, které mohou obcím sloužit pro práci s osobami ohroženými sociálním vyloučením nebo již sociálně vyloučenými. Doporučení přihlíží k základním právům a svobodám včetně práva na samosprávu tak, aby se v praxi zabránilo excesům, které jsou v rozporu s právními předpisy a mezinárodními závazky České republiky.

Doporučení oslovuje obce mimo jiné na základě usnesení Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu ČR (65. usnesení, 6. funkční období z 10. schůze, konané dne 10. července 2007), který projednal závěrečné stanovisko veřejného ochránce práv k vystěhování romských obyvatel ze Vsetína. Neomezuje se však pouze na romské sociálně vyloučené lokality.

Doporučení nabízí vyvážení možností v postavení menších obcí vůči větším obcím při řešení problému sociálně vyloučených lokalit. Je to proto, že v praxi malé obce nesou často následky sestěhovávání sociálně vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením. Přitom jim chybí administrativní aparát větších obcí a měst i zkušenosti s řešením takového problému. Doporučení je využitelné i pro obce, kde sociálně vyloučená lokalita vznikla v minulosti usazením nebo cíleným vystěhováním obyvatel na okraj či uvnitř obce.

Podle zákona o obcích tyto působí při zajištění péče v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů, zejména uspokojování potřeby bydlení. Plnění tohoto úkolu samozřejmě ovlivňuje řada faktorů nezávislých na vůli obcí, jako je míra právní regulace, regionální rozdíly, demografický a historický vývoj, rozdělení kompetencí mezi státem, obcemi a kraji, podpora ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy, finanční zajištění obcí apod. V tomto ohledu je role obcí nezastupitelná a nanejvýše odpovědná vůči obyvatelům obcí.

Je nepopíratelným faktem, že obce mají nejbližší ke svým obyvatelům a nejlépe mohou včas využít nástroje pro zabránění rozšiřování a tvorby sociálně vyloučených lokalit a přizpůsobit je místním podmínkám.

Doporučení bylo proto zpracováno metodou přílehlavých otázek s následným návodem, jak je možné postupovat.

Přílohou materiálu jsou také shromážděné praktické odkazy na již existující materiály a různé seznamy kontaktních institucí a také podklady pro obce využitelné při komunikaci s občany, kterým hrozí (mohla by hrozit) ztráta bydlení, opět formou otázek, které mohou nejčastěji řešit, včetně zpracovaných odpovědí.

Doporučení si neklade za cíl odpovědět na všechny otázky související se sociálně vyloučenými lokalitami, ale zaměřit se především na předcházení důsledkům ztráty bydlení.

Pracovní skupina, která vznikla při Ministerstvu vnitra, odboru dozoru a kontroly, na základě žádosti veřejného ochránce práv ministři vnitra koncem roku 2007, je složena z pracovníků Ministerstva vnitra, Kanceláře veřejného ochránce práv a dotčených ústředních orgánů státní správy, Svazu měst a obcí a Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách.

Cílem je pomáhat řešit konkrétní problémy praxe, předcházet jim a koordinovat uplatnění pravomocí zúčastněných, dále podílet se na výsledném řešení, vzájemně si vyměňovat zkušenosti a nezfíkat se odpovědnosti.

V průběhu prvního roku existence Doporučení pracovní skupina předpokládá, že na základě jeho využití je bude možné doplnit o další okruh otázek, návodů a příkladů dobré praxe.

Tvůrci Doporučení věří, že bude k užิตku představitelům místní správy i obyvatelům obcí.

Reakce z praxe na Doporučení poskytnou tvůrcům cennou zpětnou vazbu o tom, zda a jak se podařilo problémy, s nimiž se obce potýkají, dobře popsat a nabídnout v praxi upotřebitelná řešení.

Doporučení vzniklo jako první materiál v rámci Edice dobré správní praxe, která je novým společným projektem Ministerstva vnitra a Kanceláře veřejného ochránce práv.

Edice si klade za cíl posílení dobré správní praxe pomocí zpracování praktických návodů pro obce a města k různým tématům a k řešení nejčastějších problémů při výkonu veřejné správy, které se dotýkají různých oblastí práva a spadají do působnosti vícero ústředních orgánů státní správy.

V následujícím období je možno čekat další díly této edice.

JUDr. Otakar Motejl
veřejný obchrance práv

MUDr. Mgr. Ivan Langer
ministr vnitra

Právní řád České republiky dává obcím nástroje pro řešení sociálně vyloučených lokalit jak v přenesené tak v samostatné působnosti obcí. U přenesené působnosti existují vazby do specializovaných odvětví státní správy (jako např. státní sociální podpora, ochrana veřejného zdraví).

II. / NÁSTROJE V PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI OBCÍ A MĚST A VAZBY DO SPECIALIZOVANÝCH ODVĚTVÍ STÁTNÍ SPRÁVY (NÁSTROJE STÁTNÍ SPRÁVY):

II. I. / POSKYTOVÁNÍ DÁVEK POMOCI V HMOTNÉ NOUZI A DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

A / Sociální dávky

I. Jak lze postupovat, pokud se na obec obrátí osoba, která nemá dostaččné prostředky k úhradě základních životních potřeb a na bydlení?

/ **zjistit** od této osoby:

- // zda vykonává nějakou výdělečnou činnost nebo
- // zda jí něco brání být vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání úřadu práce
- // zda má v péči nezaopatřené dítě a jeho věk
- // místo trvalého pobytu (ve všech případech níže popsaných je místně příslušný vždy správný orgán dle místa trvalého pobytu osoby)
- // zda je osobou, které hrozí ztráta bydlení nebo je již osobou bez přístřeší
- // přibližnou aktuální finanční situaci, tj. naléhavost řešení stavu hmotné nouze

/ **doporučit** osobě, aby:

- // podala na úřadu práce žádost o zprostředkování zaměstnání a požádala o podporu v nezaměstnanosti, pokud nesdělila, že vykonává soustavnou výdělečnou činnost, nebo skutečnost bránící jí v evidenci uchazečů o zaměstnání
- // podala na úřadu práce žádost o příspěvek na bydlení (jedná-li se o rodinu s nezaopatřenými dětmi i o další dávky státní sociální podpory – zejména přídavek na dítě a sociální příplatek)
- // podala na sociálním odboru pověřeného obecního úřadu žádost o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, popřípadě žádost o mimořádnou okamžitou pomoc (dle konkrétní situace dané osoby)
- // podala na sociálním odboru obecního úřadu obce s rozšířenou působností žádost o mimořádnou okamžitou pomoc, lze-li soudit, že osoba je ohrožena sociálním vyloučením
- // požádala na sociálním odboru obecního úřadu obce s rozšířenou působností o informace o možnostech dočasného ubytování a o kontakty na poskytovatele

sociálních služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

/ poučit osobu, že

- // zaměstnanci uvedených úřadů jsou povinni s ní sepsat žádost o dávku i tehdy, když se domnívají, že podmínky pro její poskytnutí nesplňuje;
- // v případě odmítnutí sepsání žádosti je třeba trvat na vyhotovení písemného úředního záznamu o jednání a žádat jeden jeho stejnopis
- // za nezaopatřené děti, uchazeče o zaměstnání, příjemce dávky pomoci v hmotné nouzi a osoby s nimi společně posuzované je plátcem pojistného na veřejné zdravotní pojištění stát
- // příjemce dávek pomoci v hmotné nouzi je osvobozen od placení regulačních poplatků ve zdravotnictví, pokud se prokáže rozhodnutím, oznámením nebo potvrzením vydaným orgánem pomoci v hmotné nouzi o dávce, která je mu poskytována, ne starším 30 dnů
- // může svého ošetřujícího lékaře požádat o předepsání léku bez doplatku nebo o to, aby požádal o úhradu léku, který je jedinou možností její léčby, z veřejného zdravotního pojištění; o úhradě rozhoduje revizní lékař příslušné zdravotní pojišťovny (v případech, kdy si osoba stěžuje, že má vysoké náklady na léky)

/ nabídnout možnost

- // podání žádosti o přidělení obecního bytu, má-li obec byt, který by pro danou osobu byl vhodný, a osoba nemá zajištěno bydlení
- // předání kontaktu na bytovací zařízení sloužící k dlouhodobému/krátkodobému bydlení, pokud obec takové zařízení zřizuje nebo má informace o jeho fungování na území obce a má na něj kontakt

II. Kdo je nezaopatřeným dítětem?

/ dítě do skončení povinné školní docházky

/ dítě mladší 26 let, které:

- // studuje střední nebo vysokou školu
- // pro nemoc nebo úraz nemůže studovat nebo vykonávat soustavnou výdělečnou činnost
- // z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopné vykonávat soustavnou výdělečnou činnost
- / dítě** s ukončenou povinnou školní docházkou do dosažení věku 18 let vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání, které nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při requalifikaci
- / za** nezaopatřené dítě však nelze považovat dítě, které je po osmnáctém roce věku poživitelem plného invalidního důchodu z důchodového pojištění

III. Kdo může o dávky požádat?

/ každá osoba, která se nachází na území České republiky. Příslušný orgán v rámci řízení o přiznání dávky posoudí, zda se jedná o oprávněnou osobu, která může nárok na příslušnou dávku uplatnit, a to pro jednotlivé systémy sociálních dávek (státní sociální podpora, pomoc v hmotné nouzi)

B / Dávky státní sociální podpory

I. Co je to příspěvek na bydlení?

/ dávka státní sociální podpory přispívající ke krytí nákladů na bydlení

II. Kdo na má nárok na příspěvek na bydlení?

- / vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu nebo*
- / vlastník nemovitosti, v níž se nachází byt, který vlastník užívá, pokud je v něm hlášen k trvalému pobytu nebo*
- / nájemce obytné místnosti v zařízení určeném k trvalému bydlení, kde je hlášen k trvalému pobytu*
- / jestliže jeho náklady na bydlení přesahují 30 % jeho příjmu nebo příjmu společně posuzovaných osob (v Praze 35 % příjmu) a zároveň*
- / těchto 30 % příjmu (35 % příjmu v Praze) není vyšší než částka normativních nákladů stanovených zákonem*

III. Co je třeba úřadu práce v řízení o příspěvek na bydlení doložit?

- / doklad o vlastnickém nebo nájemním vztahu žadatele k bytu, v němž je hlášen k trvalému pobytu*
- / pro všechny osoby uvedené v žádosti průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list*
- / pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let: Potvrzení o studiu nebo Potvrzení o zdravotním stavu nebo Potvrzení o neschopnosti soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo Potvrzení o vedení v evidenci úřadu práce pro uchazeče o zaměstnání po skončení povinné školní docházky do 18. roku věku*
- / příjmy žadatele a osob s ním společně posuzovaných (tj. všech osob, které jsou v téměř bytě hlášeny k trvalému pobytu) za příslušné kalendářní čtvrtletí*
- / výživné, poskytované společně posuzovanou osobou za příslušné kalendářní čtvrtletí*
- / informace o bytě, na který je příspěvek požadován*
- / prokazatelné doklady o nákladech na bydlení (nájemné, náklady na plnění spojené s užíváním bytu, nejsou-li součástí nájemného, náklady na plyn, elektřinu, vodné, stočné, svoz domovního odpadu a centrální vytápění nebo za pevná paliva) za příslušné kalendářní čtvrtletí, ze kterých vyplývá, kdo tyto náklady hradil*
- / v případě, že žadatel je občanem jiného státu EU a mezi dnem jeho hlášení k pobytu v ČR a dnem, od něhož žádá o přiznání dávky, neuplynulo 365 dnů, jeho pracovní smlouvu nebo potvrzení o pobírání dávek v nezaměstnanosti*
- / v případě, že žadatel není občanem EU anebo ke dni, od něhož žádá o přiznání dávky, nebyl v ČR zaměstnán ani od úřadu práce v ČR nepobíral dávky v nezaměstnanosti, pracovní smlouvu nebo potvrzení o pobírání dávek v nezaměstnanosti*

IV. Jak se příspěvek na bydlení vyplácí?

- / příspěvek na bydlení je přiznáván na období kalendářního čtvrtletí*

- / vyplácí se po uplynutí kalendářního měsíce, za který náleží, nejpozději do konce následujícího kalendářního měsíce
- / pokud je zjevné, že by příjemce nevyužil dávku k účelu, ke kterému je určena, lze využít institut zvláštního příjemce
- / o příspěvek na bydlení lze zažádat maximálně 3 měsíce zpětně

C / Dávky pomoci v hmotné nouzi

I. Kdo je osoba v hmotné nouzi?

/ **osoba** (společně posuzované osoby), **kteřá nemá dostatečné příjmy a jejíž celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb** na úrovni ještě přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže z důvodu věku, zdravotního stavu nebo z jiných vážných důvodů zvýšit vlastní prací, uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo jiným využitím majetku a vyřešit tak svoji obtížnou sociální situaci

II. Kdo není považován za osobu v hmotné nouzi?

- / osoba, která prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním
- / osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání
- / osoba, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo účastnit se v cíleném programu k řešení zaměstnání
- / osoba samostatně výdělečně činná, která se nepřihlásila k nemocenskému pojištění a proto nemá dávky z tohoto pojištění
- / osoba, které nevznikl nárok na nemocenské nebo jí náleží ve snížené výši, a to z důvodu, že si přivodila pracovní neschopnost úmyslně
- / osoba, které za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky byla uložena sankce
- / osoba, která nastoupila výkon trestu odnětí svobody, byla vzata do vazby (tato skutečnost trvala po celý kalendářní měsíc)
- / osoba, které se poskytují pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo v chráněném bydlení
- / osoba, které se poskytují pobytové sociální služby ve zdravotnickém zařízení ústavní péče déle než 3 kalendářní měsíce
- / osoba, které se poskytuje ústavní péče v psychiatrické léčebně nebo v léčebně pro dlouhodobě nemocné déle než 3 kalendářní měsíce

III. Co je to příspěvek na živobytí?

/ základní dávka pomoci v hmotné nouzi, která pomáhá osobě (společně posuzovaným osobám) při nedostatečném příjmu a je **určena na úhradu základních životních potřeb této osoby mimo nákladů na bydlení** (jde např. o úhradu stravy, oblečení, obuvi, dopravy)

IV. Kdo má na příspěvek na živobytí nárok?

- / osoba, která je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu
- / osoba, které byl udělen azyl nebo doplňková ochrana
- / cizinec bez trvalého pobytu na území České republiky, kterému toto právo zaručuje mezinárodní smlouva
- / občan členského státu EU a jeho rodinný příslušník, pokud je na území ČR hlášen k pobytu po dobu delší než 3 měsíce podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky a zároveň jde ve všech uvedených případech **o osobu v hmotné nouzi**, tzn. že její příjem, popřípadě příjem osob společně posuzovaných, po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí. Přitom se posuzuje, zda si osoba nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zda je zabezpečení jejich základních životních podmínek vážně ohroženo

Poznámka:

za **společně posuzované osoby** se považují vždy rodiče a nezletilé nezaopatřené děti a manželé nebo partneři. Dále se za společně posuzované osoby považují rodiče a nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené a zletilé děti, pokud spolu užívají byt a tyto děti nejsou v tomto bytě společně posuzovány s jinými osobami (manžel, manželka, druh, družka, partner, partnerka). Společně jsou posuzovány i jiné osoby, které spolu užívají byt. Tyto **osoby lze z okruhu společně posuzovaných osob vyjmout** na základě jejich písemného prohlášení, že spolu s ostatními netvoří domácnost (ve smyslu § 115 občanského zákoníku). Uvedené prohlášení nemůže být formální, tyto osoby musí prokázat, že spolu trvale nežijí a neuhrazují společně náklady na své potřeby. Tato skutečnost se ověřuje v rámci sociálního šetření, popřípadě z nájemní smlouvy, pokud jde o nájemní byty

V. Jaké náklady na bydlení jsou přiměřené a odůvodněné?

- / za **přiměřené náklady** na bydlení se pokládají odůvodněné náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 % (v Praze do výše 35 %) příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob
- / příjem pro stanovení přiměřených nákladů na bydlení je stanoven odlišně od příjmu, který je zjišťován pro účely posouzení stavu hmotné nouze, konkrétně do příjmu pro určení přiměřených nákladů na bydlení **se nezapočítává** sociální příplatek a dávky péstounské péče ze systému státní sociální podpory, příjmy z kapitálového majetku a další pravidelné příjmy podle § 7 odst. 2 písm. k) zákona o životním a existenčním minimu
- / **odůvodněné náklady** na bydlení zahrnují nájemné (až do výše cílového nájemného stanoveného zákonem 107/2006 Sb. pro daný rok), úhrady za služby spojené s užíváním bytu (úhrada za ústřední/dálkové vytápění, dodávku teplé vody, úklid společných prostor v domě, užívání výtahu, dodávku vody z vodovodů a vodáren, odvádění odpadních vod kanalizacemi, osvětlení společných prostor v domě, odvoz tuhého komunálního odpadu, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením, včetně nákladů na úhradu vybavení bytu, které je součástí bytu a je ve vlastnictví pronajímatele), nebo

obdobné náklady spojené s družstevní a vlastnickou formou bydlení a úhrady za prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií

VI. Co je částka živobytí?

- / Částka živobytí vyjadřuje úroveň příjmů v peněžní či věcné podobě, zabezpečující základní životní podmínky osoby, a to i s přihlédnutím k vlastní snaze řešit situaci hmotné nouze, ve které se nachází
- / Částky živobytí se stanovují pro každou osobu individuálně, a to na základě hodnocení její snahy a možností. Pro stanovení živobytí společně posuzovaných osob se jednotlivé částky živobytí osob sčítají
- / Částka živobytí se u dospělé osoby odvíjí od částek **existenčního minima** (2 020 Kč), přičemž za splnění dalších podmínek, kdy se hodnotí snaha zvýšit si příjem vlastní prací, možnost využití majetku a uplatnění nároků a pohledávek, může částka živobytí dosáhnout až výše životního minima (tzn. u jednotlivce 3 126 Kč, u nejstarší ze společně posuzovaných dospělých osob 2 880 Kč, u ostatních ze společně posuzovaných dospělých osob 2 600 Kč)
- / u nezaopatřených dětí představuje částka živobytí vždy částku **životního minima**, tj. dle věku dítěte částku 1 600 Kč (pro dítě ve věku do 6 let), 1 960 Kč (pro dítě ve věku 6 až 15 let) a 2 250 Kč (pro dítě ve věku 15 až 26 let)
- / Částka živobytí se navyšuje u osob, kterým odborný lékař potvrdí na předepsaném tiskopise potřebu dietního stravování, o částky, které jsou pro jednotlivé typy diet stanovené v prováděcím právním předpise (Vyhláška MPSV č. 504/2006 Sb.)
- / Částka živobytí se rovněž zvyšuje o 300 Kč u osoby, která prokáže, že má zvýšené náklady spojené s hledáním zaměstnání (jde zejména o náklady na telefon, dopravu a korespondenci)
- / Částka živobytí u osoby, která dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek stanovené měsíční splátky nebo která nepředloží na výzvu individuální akční plán vypracovaný úřadem práce, činí částku existenčního minima bez možnosti dalšího navýšení
- / Částka živobytí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle jak 6 měsíců, činí částku existenčního minima bez možnosti dalšího navýšení. Toto neplatí u osoby, u které se nezkoumá možnost zvýšit si příjem vlastní prací, osoby pobírající podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osoby, která má příjem z výdělečné činnosti a osoby, která vykonává dobrovolnickou nebo veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci

VII. Co je třeba pověřenému obecnímu úřadu v řízení o příspěvku na živobytí doložit?

- / žádost o příspěvek na živobytí na předepsaném tiskopise
- / příjmy žadatele a osob s ním společně posuzovaných, pokud nejsou zjišťovány prostřednictvím aplikačního programu OKnouze (dávky státní sociální podpory, důchody, nemocenské dávky vyplácené okresní správou sociálního zabezpečení), a to za tři kalendářní měsíce předcházející měsíci, za který je příspěvek na živobytí požadován
- / potvrzení o nezaopatřenosti dítěte (potvrzení o studiu, o zaregistrování na ÚP, o neschopnosti se připravovat na budoucí povolání)

- / informace o užíváním bytu
- / náklady na bydlení za příslušné období (nájem, služby, energie)
- / doporučení odborného lékaře o nutnosti dietního stravování
- / prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech

VIII. Kdy nevznikne nárok na výplatu příspěvku na živobytí?

- / pokud průměrný měsíční příjem osoby nebo společně posuzovaných osob za 3 předcházející kalendářní měsíce byl vyšší než trojnásobek životního minima osoby nebo společně posuzovaných osob

IX. Jak se příspěvek na živobytí vyplácí?

- / příspěvek na živobytí se vyplácí v kalendářním měsíci, za který náleží, v měsíční splátce
- / je-li zřejmé, že příjemce nedokáže s větší částkou finančních prostředků hospodařit, lze příspěvek na živobytí poskytovat týdně nebo denně
- / příspěvek na živobytí lze poskytnout v peněžité nebo věcné formě (např. formou pokázek opravňujících k nákupu vybraného sortimentu zboží)
- / pokud je zjevné, že by příjemce nevyužil dávku k účelu, ke kterému je určena, lze využít institut zvláštního příjemce
- / o příspěvek na živobytí nelze žádat zpětně

X. Co je to doplatek na bydlení?

- / **dávka pomoci v hmotné nouzi, která řeší situace, kdy příjem osoby spolu s příspěvkem na živobytí zabezpečuje živobytí osoby, ale nedostačuje i s využitím příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory k uhrazení odůvodněných nákladů na bydlení**

XI. Kdo má na doplatek na bydlení nárok?

- / vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt a který je příjemcem příspěvku na bydlení (pro daný byt) a příspěvku na živobytí a jeho příjem a příjem společně s ním posuzovaných osob zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí, je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka živobytí osoby
- / za nájemce se považuje i nájemce obytné místnosti v zařízeních určených k trvalému bydlení.
- / okruh společně posuzovaných osob pro doplatek na bydlení je shodný jako u příspěvku na bydlení poskytovaného podle zákona o státní sociální podpoře. Jde o osoby, které mají v příslušném bytu trvalý pobyt

XII. Doplatek na bydlení lze přiznat i

- / osobě, které nebyl přiznán příspěvek na živobytí, protože její příjem a příjem společně posuzovaných osob po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení přesáhl částku živobytí, avšak tento příjem nepřesahuje částku 1,3 násobku částky živobytí
- / v případech **hodných zvláštního zřetele** osobě, která dlouhodobě užívá jinou než nájemní formu bydlení (typicky smlouva o ubytování, o podnájmu)

Poznámka:

Doporučuje se definovat případy hodné zvláštního zřetele u osob, které dlouhodobě užívají jinou formu bydlení než vlastnickou a nájemní (typicky podnájem, ubytovna) s přihlédnutím k tomu, aby se předešlo zadlužení rodiny a možnému vystěhování.

Za případy hodné zvláštního zřetele se obvykle považují situace, kdy rodině či jednotlivci hrozí ztráta bydlení, popřípadě již ke ztrátě bydlení došlo, bydlení nelze zajistit jiným způsobem, nebo se jedná o zajištění bytové náhrady v návaznosti na vyklizení stavby z důvodu ohrožení života a zdraví osob, živelné pohromy apod.

Doporučuje se přiznávat doplatek na bydlení ihned, jestliže je zřejmé, že jiná než nájemní forma ubytování bude mít dlouhodobý charakter tedy i dříve než uplynou 3 měsíce, v souladu s aktuální metodikou MPSV, která byla upravena na základě doporučení ochránce (pokyn MPSV č. 2/2006)

/ nezaopatřenému dítěti umístěnému v ústavním zařízení nebo v náhradní rodině, na které přešlo vlastnictví nebo nájem bytu, a nemá dostatečný příjem nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení

XIII. Co je třeba doložit pověřenému obecnímu úřadu v řízení o doplatek na bydlení?

- / žádost o doplatek na bydlení na předepsaném tiskopise*
- / pokud osoba žádala o příspěvek na živobytí, následující doklady není nutné znovu předkládat, aplikační program využije dokladů předložených k příspěvku na živobytí*
- / příjmy žadatele a osob s ním společně posuzovaných za předchozí tři měsíce*
- / informace o užívaném bytu*
- / prokazatelné náklady na bydlení za příslušné období*
- / rozhodnutí o přiznání příspěvku na bydlení nebo rozhodnutí o zamítnutí žádosti o něj*

XIV. Kdy nevznikne nárok na doplatek na bydlení?

- / pokud osoba bez vážného důvodu odmítne možnost levnějšího přiměřeného bydlení, o které je povinna požádat obec, v níž má trvalý pobyt. To se netýká osob starších 70 let, osob obývajících byt zvláštního určení, byt v domech zvláštního určení a byt, na jehož úpravu byl poskytnut příspěvek podle zvláštního právního předpisu, pokud je osobou nebo společně posuzovanou osobou, již byl tento příspěvek poskytnut, obýván.*
- / pokud průměrný měsíční příjem osoby nebo společně posuzovaných osob za 3 předcházející kalendářní měsíce byl vyšší než trojnásobek životního minima osoby nebo společně posuzovaných osob*

XV. Jak se doplatek na bydlení vyplácí?

- / doplatek na bydlení se vyplácí po uplynutí kalendářního měsíce za který náleží, nejpozději do konce následujícího kalendářního měsíce*
- / je-li zjevné, že by příjemce nevyužil dávku k účelu, ke kterému je určena lze využít institut zvláštního příjemce*

- / doplatek na bydlení lze použít bez souhlasu příjemce k přímé úhradě nájemného nebo služeb spojených s bydlením, a to tak, že plátce doplatku jej poukazuje pronajímateli nebo poskytovateli služeb
- / doplatek na bydlení se vyplácí vždy v peněžité formě

XVI. Co je to mimořádná okamžitá pomoc?

- / dávka pomoci v hmotné nouzi určená k řešení akutního stavu hmotné nouze fyzické osoby

XVII. Kdo má na mimořádnou pomoc nárok?

- / osoba, která nespňuje podmínky nároku na příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, ale v případě neposkytnutí pomoci jí hrozí vážná újma na zdraví; dávku lze poskytnout v částce, která doplní příjem osoby do výše existenčního minima (v případě nezaopatřeného dítěte do životního minima)
- / osoba postižená vážnou mimořádnou událostí (živelná pohroma, větrná pohroma, ekologická havárie, požár apod.); dávku lze poskytnout až do výše 15násobku částky životního minima jednotlivce
- / osoba, které nemá dostatek prostředků k úhradě jednorázového výdaje spojeného např. se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby úhrady noclehu; dávku lze poskytnout až do výše tohoto jednorázového výdaje
- / osoba, která nemá dostatek prostředků k nákupu nebo opravě předmětů dlouhodobé potřeby nebo k uhrazení odůvodněných nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí; dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše 10násobku částky životního minima jednotlivce
- / osoba ohrožená sociálním vyloučením (např. osoba propuštěná z výkonu trestu odnětí svobody, z dlouhodobé hospitalizace ve zdravotnickém zařízení, z dětského domova, výchovného ústavu nebo osoba vracející se z pěstounské péče nebo po ukončení léčby chorobných závislostí, osoba bez přístřeší, oběť trestného činu); dávku lze poskytnout až do výše 1000 Kč. V průběhu roku může být poskytnuta opakovaně, součet však nesmí překročit 4násobek částky životního minima jednotlivce
- / u těchto osob ve všech vyjmenovaných situacích se vždy posuzuje možnost překonání nepříznivé situace vlastními silami a přihlíží se k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům

XVIII. Co je třeba doložit pověřenému obecnímu úřadu v řízení o dávky mimořádné pomoci?

- / žádost o mimořádnou okamžitou pomoc na předepsaném tiskopise
- / na tiskopise uvést důvod žádosti
- / základní informace o žadateli a pokud je nezbytné u některých mimořádných okamžitých pomoci i informace o společně posuzovaných osobách

XIX. Jak se dávky mimořádné pomoci vyplácí?

- / mimořádná okamžitá pomoc se vyplácí bezodkladně v jednorázové splátce
- / mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout v peněžité nebo věcné formě
- / je-li zjevné, že by příjemce nevyužil dávku k účelu, ke kterému je určena, lze využít institut zvláštního příjemce

D / Řízení o dávkách

Poznámka:

Řízení o přiznání dávky se zahajuje na základě písemné žádosti oprávněné osoby podané příslušnému úřadu státní sociální podpory (u příspěvku na bydlení) nebo pověřenému obecnímu úřadu (u dávek pomoci v hmotné nouzi) nebo obecnímu úřadu s rozšířenou působností (pouze u mimořádné okamžité pomoci z důvodu ohrožení sociálním vyloučením) na předepsaném tiskopise.

I. Jak dlouho trvá řízení o výše uvedené dávky?

- / u příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení by řízení nemělo přesáhnout 30 dnů (ve zvláště složitých případech 60 dnů)
- / u mimořádné okamžité pomoci je třeba vzhledem ke stavu akutní nouze rozhodnout bezodkladně

II. Může si obecní úřad obstarat sám údaje o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob?

- / ano, na základě souhlasu těchto osob v případech uvedených v zákoně
- / tento postup je efektivní zejména ve vztahu k úřadu práce vyplácejícímu dávky státní sociální podpory a podporu v nezaměstnanosti, České správě sociálního zabezpečení a okresní správě sociálního zabezpečení (dávky důchodového pojištění a nemocenského pojištění), protože urychluje řízení a vede k menší administrativní zátěži žadatele o dávku

III. Jak lze postupovat, když je úřad rozhodující o dávce nečinný?

- / především žadatel může sám požádat krajský úřad o posouzení a odstranění nečinnosti (tzv. opatření proti nečinnosti),
- / také obec, která pomáhá obyvatelům řešit sociální vyloučení a současně není úřadem rozhodujícím o dávce, může krajský úřad upozornit na možnou nečinnost

IV. Jak lze postupovat, pokud žadatel nesouhlasí s výsledkem správního řízení o dávce?

- / proti oznámení o přiznání nebo změně výše příspěvku na bydlení lze podat **námítky** do 30 dnů ode dne výplaty první splátky dávky (úřad práce pak musí do 30 dnů vydat rozhodnutí o dávce)
- / proti oznámení o přiznání dávky nebo o zvýšení dávky pomoci v hmotné nouzi lze podat **námítky** do 15 dnů ode dne výplaty první splátky dávky (obecní úřad pak musí vydat do 30 dnů rozhodnutí o dávce)

- / proti rozhodnutí o všech dávkách lze podat do 15 dnů **odvolání** ke krajskému úřadu prostřednictvím úřadu, který napadené rozhodnutí vydal

V. Jak lze postupovat, pokud žadatel nesouhlasí s rozhodnutím o odvolání?

- / do dvou měsíců od obdržení rozhodnutí o odvolání může žadatel podat **žalobu** ke krajskému soudu (řízení je osvobozeno od soudních poplatků)
- / do jednoho roku od obdržení rozhodnutí o dovolání může dát podnět k provedení **přezkumného řízení** ministerstvu práce a sociálních věcí
- / obrátit se na veřejného ochránce práv

VI. Lze nějak zjednat nápravu, když marně uplynula lhůta k podání některého z opravných prostředků, příp. žaloby na správní soud?

- / kdykoliv lze podat **žádost o změnu dávky** (přiznání neprávem odepřené dávky, zvýšení dávky) k příslušnému úřadu práce, resp. obecnímu úřadu (pozor! změnu lze učinit pouze za období 3 let zpětně)
- / obrátit se na veřejného ochránce práv

E / Způsoby předcházení a zamezení vzniku dluhů na nákladech na bydlení v řízení

I. Jak může pověřený obecní úřad působit k předcházení a zamezení vzniku dluhů na nákladech na bydlení?

- / každý měsíc, podle uvážení (sociální práce) může požadovat doložení uhrazených nákladů na bydlení
- / pokud příjemce dávky nedoloží doklad o zaplacení některého z nákladů, měl by od něj zjistit důvody, proč jej neuhradil
- / v případě, že příjemce dávky neuhradil náklady na bydlení z nedbalosti nebo úmyslně (resp. použil tyto prostředky na jednorázový náklad, na který nelze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc): zahájit řízení o ustanovení zvláštního příjemce doplatku na bydlení
- / jedná-li se o příjemce příspěvku na bydlení, kontaktovat příslušný úřad práce v souladu se zásadou spolupráce mezi správními orgány a sdělit mu, že zjistil skutečnost nasvědčující tomu, že příjemce dávky nepoužil dávky určené k úhradě nákladů na bydlení k tomuto účelu
- / být oprávněné osobě nápomocen při dojednávání splátkového kalendáře s pronajímatelem, dodavateli energií apod.

II. Jak by měl postupovat úřad práce poté, co obdrží informace od pověřeného obecního úřadu?

- / prověřit, zda příjemce skutečně nepoužil příspěvek na bydlení k úhradě nákladů na bydlení

- / pokud tomu tak bylo, zahájit řízení o ustanovení zvláštního příjemce příspěvku na bydlení
- / kontaktovat pronajímatele (dodavatele elektřiny, plynu atd.) a zjistit, zda jsou ochotni stát se zvláštními příjemci, a pokud ano, ustanovit je zvláštními příjemci (v opačném případě ustanovit jinou fyzickou nebo právnickou osobu, která bude s ustanovením souhlasit a zaváže se používat příspěvek ve prospěch oprávněné osoby a k účelu, k němuž má sloužit)

III. Co je to zvláštní příjemce dávky a jaké jsou jeho úkoly?

- / fyzická nebo právnická osoba, která je ustanovena k přijímání dávky v případech, kdy by se výplatou dávky (dosavadnímu) příjemci zřejmě nedosáhlo účelu, kterému má dávka sloužit, nebo kdyby tím byly poškozeny zájmy osob, v jejichž prospěch je příjemce dávky povinen dávku používat, anebo nemůže-li příjemce výplatu přijímat
- / zvláštní příjemce je povinen dávku použít ve prospěch osoby nebo společně posuzovaných osob, kterým byla dávka přiznána

IV. Lze dávku zasílat přímo pronajímateli nebo poskytovateli služby související s bydlením?

- / příspěvek na bydlení ne, u tohoto příspěvku lze využít pouze institut zvláštního příjemce (viz výše), který je pak oprávněn dávku použít bez souhlasu oprávněné osoby k úhradě nedoplatku nájemného z bytu a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním bytu. Zvláštním příjemcem může Úřad práce ustanovit jen fyzickou nebo právnickou osobu, která s ustanovením souhlasí
- / doplatek na bydlení ano, doplatek lze použít bez souhlasu příjemce k přímé úhradě nájemného nebo služeb spojených s bydlením, a to tak, že plátce doplatku (příslušný úřad) jej poukazuje přímo pronajímateli nebo poskytovateli služeb (§ 42 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi)

Poznámka:

Další způsoby pomoci při řešení dluhů na nájemném u rodin ohrožených sociálním vyloučením jsou popsány v následující kapitole II. II./ Ochrana práv dítěte.

Nástroje ochrany obce před neplacením nebo při neplacení nájemného jsou popsány v kapitole III. III./ Přístup k obecnímu bytovému fondu.

Jaké podmínky stanovené obcí pro pronájem obecního bytu znesnadňují čerpání sociálních dávek určených pro úhradu nákladů na bydlení nebo čerpání zcela zneumožňují je popsáno v kapitole III. III./Přístup k obecnímu bytovému fondu, otázka č. XXI.

II. II. / OCHRANA PRÁV DÍTĚTE

A / Pomoc rodinám s dětmi

I. Kam odkázat rodinu s dětmi, která se potýká s problémem nevyhovujících bytových podmínek či hrozby ztráty bydlení (co lze doporučit)?

/ těmto klientům je třeba primárně doporučit, aby kontaktovali veškeré příslušné úřady, které by jim mohly poskytnout dílčí pomoc při řešení nepříznivé ekonomicko sociální situace tj.:

// orgán pomoci v hmotné nouzi (se žádostí o příspěvek na živobytí, **doplatek na bydlení** a případně o dávku mimořádné okamžité pomoci, podle konkrétní situace rodiny)

// orgán státní sociální podpory (se žádostmi o **příspěvek na bydlení**, přídatky na děti, sociální příspěvek apod.)

// bytový odbor (se žádostí o pronájem obecního bytu)

// orgán sociálně-právní ochrany dětí

/ pro tyto případy by měl být dále v obci zpracován seznam ubytovacích zařízení, která slouží k dlouhodobému i krátkodobému ubytování a jsou zřizována a provozována obcí v samostatné působnosti

/ obec by měla mít k dispozici taktéž seznam poskytovatelů služeb sociální prevence, kteří rovněž poskytují ubytování přechodného charakteru (zejm. azylové domy¹¹, event. i krizová pomoc², pokud je poskytována, jako pobytová služba)

II. Jak lze pomoci řešit vznikání dluhů na nájemném u rodin ohrožených sociálním vyloučením?

/ poskytnutím kvalifikovaného poradenství ze strany orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), případně i neziskových nestátních organizací či dalších subjektů poskytujících poradenské služby

/ pomoci při hospodaření s penězi a sestavení optimálního rodinného rozpočtu

/ pomoci při sjednání splátkových kalendářů s pronajímateli a dodavateli služeb spojených s užíváním bytu

/ využitím institutu přímého poukázání doplatku na bydlení pronajímateli nebo poskytovateli služeb spojených s užíváním bytu nebo institutu zvláštního příjemce sociálních dávek³

III. Jak včas zjistit potřebu přímého poukázání doplatku na bydlení nebo ustanovení zvláštního příjemce sociálních dávek?

/ prostřednictvím aktivního vyhledávání rodin ohrožených ztrátou bydlení – zákonná

1 ust. § 57 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

2 ust. § 60 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

3 Ust. § 102 odst. 3 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, § 40 odst. 2 a § 42 odst. 3 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, § 59 odst. 2, 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

povinnost všech obecních úřadů (§ 10 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.), zapojení pověřených NNO (§ 48 odst. 2 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb.), plnění oznamovací povinnosti vůči OSPOD ze strany všech státních orgánů, škol, lékařů, pověřených NNO, školských a zdravotnických zařízení a dalších zařízení určených pro děti (§ 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb.)

- / aby byla včas detekována potřeba přímého poukazování doplatku na bydlení nebo ustanovení zvláštního příjemce dávek, je nezbytná spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí s orgány pomoci v hmotné nouzi (OPHN) a orgány státní sociální podpory s ohledem na zásadu spolupráce správních orgánů
- / tyto orgány by měly být včas vzájemně informovány o hrozícím nebo již vznikajícím zadlužení rodiny, aby mohly být včas a efektivně využity možnosti působení na rodinu – poradenství, pomoc anebo v případě potřeby i zřízení přímého poukazování doplatku na bydlení či ustanovení zvláštního příjemce; nejlépe tak, aby ani k použití institutu zvláštního příjemce dávek dojít nemuselo anebo, aby se jednalo pouze o přechodné opatření
- / vzhledem k tomu, že OSPOD a OPHN jsou ve většině obcí sdruženy v jednom odboru, nemělo by být vzájemné předávání těchto informací spojeno prakticky s žádnými překážkami; vzájemná výměna informací mezi OSPOD a OPHN je předpokládána rovněž příslušnými právními předpisy, které upravují činnost těchto orgánů (viz zejména § 51 odst. 5 písm. a) bod 3. zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a § 55 odst. 3 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů).

IV. Jak lze předcházet ohrožení dětí v důsledku špatné socioekonomické situace rodiny?

- / základním nástrojem OSPOD je působení na rodinu formou prevence, tj: pohovory s rodiči a kvalitním poradenstvím za účelem pomoci zlepšit životní podmínky dětí v rodině (závisí na konkrétních potřebách rodiny, je velmi individuální)
- / pomoci v podobě kvalitní sociální práce (viz níže část B kapitoly, body I. a násl.)
- / využitím různých služeb, zejm. služeb sociálního poradenství a sociální prevence dle specifických potřeb klientů, zejm. terénních pracovníků, asistence v rodinách apod. – v tomto ohledu je žádoucí spolupráce OSPOD s oddělením sociálních služeb, které by mělo OSPOD poskytovat informace o síti vhodných sociálních služeb pro konkrétní klienty; OSPOD by měl na druhou stranu signalizovat oddělení sociálních služeb nespokojené požadavky klientů na určitý druh služeb, resp. signalizovat, které služby chybí anebo je jich v regionu nedostatek (s ohledem na komunitní plánování sociálních služeb – viz kapitola III. II. / Plány rozvoje sociálních služeb, bod VI), OSPOD může taktéž poskytnout zpětnou vazbu co do kvality již fungujících služeb apod.
- / využití institutů napomenutí⁴
- / stanovení dohledu⁵ nad výchovou dětí (dle konkrétních okolností případu)
- / důsledkem nevyhovující socioekonomické situace mohou být i nejrůznější sociálně-patologické (nežádoucí) jevy jako např. drogy (užívání, distribuce, příprava), krádeže,

4 ust. § 43 odst. 1 písm. a) zák. č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů; ust. § 13 zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

5 ust. § 43 odst. 1 písm. b) zák. č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů; ust. § 13 zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

prostituce – předpokladem účinné prevence a následné práce s rodinou (viz část B kapitoly) je zapojení všech kompetentních orgánů a sdílení informací - zde se nabízí využití projektu Systému včasné intervence (SVI)⁶

V. Jak řešit aktuální hrozbu odnětí dětí z rodiny z důvodu ztráty bydlení?

- / v těchto případech je žádoucí spolupráce OSPOD a bytových odborů obcí – OSPOD by měl mít možnost dávat relevantní doporučení k přednostnímu přidělení bytu rodině s dětmi z důvodu hrozby nepřijatelného odnětí dětí z rodiny z bytových důvodů (obce by měly tyto situace zohlednit i v pravidlech pronájmu bytů z obecního bytového fondu)
- / OSPOD by měl dále pomoci rodině kontaktovat ubytovací zařízení v obci či jejím okolí – tj. azylové domy, ubytovny apod.
- / v těchto situacích je účelné zjišťovat rovněž možnost dočasného bydlení u prarodičů či širší rodiny
- / v krajním případě doporučit tzv. dobrovolné umístění dětí mimo rodinu na dobu přechodnou - na základě dohody zákonných zástupců se zařízením pro děti vyžadující okamžitou pomoc⁷ nebo diagnostickým ústavem⁸ (tj. bez podání příslušného návrhu soudu, po nezbytně nutnou dobu, než si rodina zajistí bydlení); ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí je možné využít rovněž institut pěstounské péče na přechodnou dobu (§ 45a odst. 2 písm. a) zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů)
- / zajistit doprovázení rodičů a následné plnění individuálních plánů dětí (výstup z případové práce)

B / Sociální práce

I. Co jsou základní předpoklady funkční sociální práce?

- / spolupráce sociálních pracovníků s rodinami založená na partnerském přístupu, tj. nikoliv nad míru intervenční či direktivní přístup
- / prvotním krokem by mělo být zjištění a definování konkrétních problémů rodiny a jejich příčin
- / dále pak společné určení cíle či cílů spolupráce vedoucí k eliminaci či minimalizaci problémů včetně jejich příčin – v tomto ohledu je třeba věnovat pozornost zejména pochopení potřeb dětí a rodiny a podpoře rodičovských dovedností
- / společné určení cílů by mělo vycházet z **případové konference** vedené koordinujícím pracovníkem OSPOD – účast rodičů, případně dalších členů širší rodiny dítěte, účast odborníků zapojených do řešení příčin nepříznivé situace rodiny
- / určení postupných kroků vedoucích k naplňování konkrétních cílů sociální práce s ro-

6 Cílem SVI je podle Závazné metodiky Systému včasné intervence a týmů pro mládež z r.2007 zefektivnit metody práce jednotlivých článků systému a využít beze zbytku všech legislativních nástrojů vztahujících se k oblasti delikvence dětí, trestné činnosti páchané na dětech a sociálně-právní ochrany dětí. Zvýšená pozornost musí být věnována předeliktivnímu období před spácháním deliktu, kdy existuje řada signálů o rizikovém chování dítěte, nebo o prostředí, v němž dítě vyrůstá.

7 ust. § 42 odst. 2 písm. b) zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

8 § 182 odst. 4 stavebního zákona

dinou, neboli tzv. plán práce s rodinou a individuální plán práce s dítětem (v návaznosti na výsledky případové konference) – tj. jasně stanovit „co“ a „kdy“ - je však nutné dbát na to, aby byly stanoveny pouze reálné úkoly a v reálném časovém rozvrhu, přičemž zásadou by měla být týmová spolupráce

/ **průběžné vyhodnocování** naplňování plánu v intervalech maximálně 3 měsíců

II. Jak pracovat s rodinami v nejzávažnějších případech (tj. když např. hrozí odnětí dětí)?

/ v takových případech je na místě sestavení tzv. multidisciplinárního týmu odborníků, tj. odborníků z různých oblastí, kteří rodinu osobně znají a osobně s ní spolupracují (tj. sociální pracovník, terénní pracovník, příp. rodinný asistent, dávkový pracovník, pracovník NNO, učitel, pediatr, pracovník odborného poradenského zařízení atp.). Není žádoucí rozšiřovat tuto pracovní skupinu o další osoby, které se přímo na práci s rodinou nepodílejí (příliš velký pracovní tým není efektivní). Pokud jde primárně o problém bydlení, je nezbytné do týmu zahrnout rovněž zástupce samosprávy – bytového odboru

/ je nutné stanovit jednoho koordinátora multidisciplinárního týmu, kterým by měl být zpravidla pracovník příslušného OSPOD – tzv. **klíčový pracovník**

Poznámka:

Klíčovým úkolem je zpracovat metodiku návaznosti jednotlivých složek péče o dítě nastavující model multidisciplinární spolupráce, kdy zodpovědný pracovník OSPOD (tzv. klíčový pracovník) vede klienta a jeho rodinu a koordinuje spolupracující tým. Tento pracovník navrhuje další postupy práce s klientem a rodinou a přibírá ke spolupráci další subjekty, které mají vliv na život ohroženého dítěte. Koordinuje práci multidisciplinárního týmu, vede dokumentaci o rodině, sestavuje individuální plány pro rodinu (nebo matku či otce či jiného zákonného zástupce dítěte) a navrhuje podpůrná opatření, pokud klient/rodina nespupracují.

/ pro úspěšnou sociální práci je rovněž nezbytné navázat spolupráci s rodinou – tj. určit konkrétního pracovníka, který bude pracovat na motivaci rodiny (potřeba vybudovat vzájemnou důvěru) a rodinu o všech krocích průběžně informovat

/ v rámci multidisciplinárního týmu je třeba podporu rodiny ze strany jednotlivých interventů sjednotit – tj. vytvořit plán spolupráce jednotlivých pracovníků s rodinou a vzájemné komunikace všech

/ multidisciplinární tým by měl mít pravidelné schůzky dle individuálních potřeb rodiny, v mezidobí by samozřejmě měli jednotliví intervenenti vzájemně komunikovat dle potřeby a také zaznamenávat případné nové signály problémů či rizik

III. Co lze dělat v případě, kdy klienti odmítají spolupracovat?

/ není efektivním používat nátlakové metody či represivní řešení

/ je třeba se znovu pokusit motivovat klienty ke spolupráci, tj. je nezbytné znovu projednat celou situaci a vysvětlit rizika, která z ní plynou, a to především s ohledem na děti (vyvarovat se nátlakového či direktivního jednání)

/ za takové situace je pak vhodné zvolit novou strategii, tzn. nabídnout jiné, nové řešení – avšak opět dbát na to, aby byly uplatňovány reálné cíle v reálném časovém plánu

/ principy motivace:

- // vyjádření empatií (přiměřeně)
- // zjištění rozporu (mezi vnitřní a vnější motivací klienta, tj. mezi tím, co chce a tím, co je pro to třeba udělat)
- // vyhnout se sporům (nevyhrožovat)
- // využít odmítavý postoj (vážit výhody a nevýhody z hlediska potřeb dětí)
- // podpořit důvěru klienta ve schopnost vlastní změny (netrestat)

IV. Co je nezbytné zajistit v situaci, kdy dojde ke krajnímu řešení a je nezbytné na přechodnou dobu děti umístit mimo rodinu?

- / preferovat v nezbytných případech umístění dětí mimo rodinu na základě dohody se zákonnými zástupci (viz výše část A kapitoly, bod V), návrh na rozhodnutí soudu o umístění dítěte do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo na nařízení ústavní výchovy využívat pokud možno minimálně (s vědomím přednosti svěřeni dítěte do péče širší rodiny či pěstounské péče na přechodnou dobu, je-li to možné), případný návrh na předběžné opatření dle ust. § 76a o. s. ř. jen ve zcela krajních případech bezprostředního ohrožení dítěte dle zákonného vymezení (bývá často nadužíváno)
- / v případě potřeby umístění dítěte mimo rodinu je třeba usilovat o to, aby náhradní péče byla realizována v dostupné vzdálenosti od bydliště rodičů
- / po takových zásazích je nezbytné s rodinou nadále spolupracovat, a to ještě intenzivněji za účelem co nejrychlejšího návratu dětí do rodiny (viz část A kapitoly, bod IV a V) - prioritou by mělo být zajištění odpovídajícího ubytování
- / je třeba jasně vysvětlit z jakých důvodů došlo k odnětí dětí z rodiny a předložit návrhy k dalšímu řešení situace (sanace rodiny)
- / nadále by mělo docházet k realistickému plánování a za naplňování plánu by měl odpovídat konkrétní pracovník, klient by měl být součástí tohoto procesu (viz výše část B kapitoly, bod II, tzv. klíčový pracovník)
- / sociální práce by měla opět fungovat nikoliv jako kontrolní a represivní mechanismus, nýbrž účinná pomoc podporující pozitivní změny a jejich udržitelnost do budoucna (sanační plán)
- / je třeba dbát na podporu návštěv dětí rodiči a rovněž krátkodobých pobytů dětí v rodině a s tím související finanční podporu rodiny v době krátkodobých pobytů dětí doma či za účelem dojíždění rodičů za dětmi na návštěvy – formou dávky mimořádné okamžité pomoci

V. Je třeba s rodinou dále spolupracovat po návratu dětí do rodiny?

- / ano, i po návratu dětí do rodiny je nadále nezbytná podpora udržitelnosti pozitivních změn v rodině, aby se krizová situace nezopakovala
- / s vědomím, že nejrizikovější jsou právě první 3 měsíce po návratu dětí do rodiny

VI. Jak získat finanční prostředky na navýšení počtu sociálních pracovníků?

- / obec s rozšířenou působností může Ministerstvo financí požádat o poskytnutí účelové neinvestiční dotace na úhradu nákladů spojených s výkonem sociálně-právní ochrany

děti ze státního rozpočtu (pozn.: dotace je poskytována na základě § 58 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, který zakotvuje, že náklady vzniklé v souvislosti s výkonem sociálně-právní ochrany nese stát, není-li stanoveno jinak)

/ dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí je rozdělována podle počtu evidovaných případů

Poznámka:

Údaje potřebné pro stanovení výše dotace jsou získávány ze statistických výkazů Ministerstva práce a sociálních věcí V 20-01 o výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

/ obec může pomocí získaných prostředků hradit veškeré nezbytné náklady spojené s výkonem sociálně-právní ochrany dětí, ať už se jedná o náklady osobní (zejména mzdové náklady, pojistné, jízdní výdaje, stravování, vzdělávání zaměstnanců), provozní (např. náklady na energie, telefony, nájemné, provoz služebního automobilu apod.) nebo věcné (např. vybavení kanceláří, mobilní telefony, literatura nebo jiné věcné výdaje do částky 40 tis. Kč)

/ pokud přidělené prostředky nepokryjí odůvodněné náklady obce na sociálně-právní ochranu dětí, může obec v rámci vypořádání dotace po skončení kalendářního roku nárokovat vůči Ministerstvu financí poskytnutí dodatečných finančních prostředků z důvodu přečerpání dotace a obci bude rozdíl mezi výší dotace a skutečnými náklady zpětně refundován

II. III. / STAVEBNÍ DOZOR, ZVLÁŠTNÍ PRÁVOMOCI STAVEBNÍHO ÚŘADU A OCHRANA VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ

A / Stavební dozor a zvláštní pravomoci stavebního úřadu

I. Jak má obec postupovat, pokud se v jeho teritoriu nacházejí stavby nebo celé komplexy staveb pro bydlení ve špatném stavebním stavu?

/ zajistit si informování o lokalitách na území obce, kde se nachází stavby se zhoršujícím se stavebním stavem, například prostřednictvím kontrolních prohlídek provedených stavebním úřadem, vyhodnocováním informací od pracovníků sociálně právní ochrany dětí a pracovníků a také o stavu vlastního obecního bytového fondu

II. Který stavební úřad je věcně příslušný se věcí zabývat?

/ ve většině případů (např. stavby pro bydlení, ubytování, areály podniků, apod.) se bude jednat o obecný stavební úřad. Obecným stavebním úřadem, kromě ministerstva pro místní rozvoj a krajských úřadů, je:

// Magistrát hl. m. Prahy a úřad městské části hl. m. Prahy určený statutem

// Magistrát územně členěného statutárního města a úřad jeho obvodu nebo městské části určený statutem

// magistrát statutárního města

// pověřený obecní úřady

// městský a obecní úřad, který tuto působnost vykonával ke dni 31. prosince 2006

Poznámka:

Vhodné je vždy rozlišit, zda je obec vlastníkem stavby nebo nikoliv (pro účely vymezení okruhu účastníků řízení, ukládání povinností, pokut, atd.).

/ správní delikty podle stavebního zákona v prvním stupni projednává příslušný stavební úřad. Dopustí-li se správního deliktu podle obec, jejíž obecní úřad je stavebním úřadem příslušným vést řízení o správním deliktu, určí nadřízený orgán, který jiný obecní úřad, který je stavebním úřadem, provede řízení a vydá rozhodnutí⁹

/ pokuty vybírá a vymáhá správní orgán, který je uložil. Příjem z pokut je příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost správního orgánu, který pokutu uložil

III. Jaké jsou hlavní povinnosti vlastníků staveb podle stavebního zákona?

/ udržovat stavbu v dobrém stavebním stavu po celou dobu její existence

/ neprodleně ohlásit stavebnímu úřadu závady na stavbě, které ohrožují životy či zdraví osob a zvířat

/ umožnit kontrolní prohlídku stavby, a pokud tomu nebrání vážné důvody, této prohlídce se zúčastnit

/ uchovávat po celou dobu trvání stavby dokumentaci skutečného provedení stavby,

⁹ § 182 odst. 4 stavebního zákona

rozhodnutí, osvědčení, souhlasy, ověřenou projektovou dokumentaci, popřípadě jiné důležité doklady týkající se stavby

IV. Co je to stavební dozor a zvláštní pravomoci stavebního úřadu?

Stavební úřady vykonávají soustavný dozor nad zajišťováním ochrany veřejných zájmů, ochrany práv a oprávněných zájmů právnických a fyzických osob a nad plněním jejich povinností vyplývajících ze stavebního zákona.

Stavební úřad je **oprávněn ve veřejném zájmu:**

- / provádět kontrolní prohlídky stavby
- / nařizovat provedení udržovacích prací; udržovací práce jsou práce, jejichž účelem je zajištění dobrého stavu stavby, aby nedocházelo ke znehodnocování stavby a co nejvíce se prodloužila její užitelnost, tj. udržování stavby ve stavu, odpovídajícím skutečnému provedení stavby, resp. kolaudovanému stavu. Může jít např. o výměnu vadných elektroinstalací, opravy komínů, opravu fasády, odstranění plísní atd.
- / nařizovat nezbytné úpravy; nezbytnými úpravami se rozumějí práce nad rámec kolaudovaného stavu stavby, resp. skutečného provedení stavby. Může jít o stavební práce za účelem odstranění hygienických, bezpečnostních, požárních či provozních závad stavby, může jimi dojít ke změně stavby oproti kolaudovanému stavu. Může jít např. o provedení betonového stropu místo dřevěného, vybavení stavby sociálním zařízením, apod.)
- / nařizovat nutné zabezpečovací práce; nutnými zabezpečovacími pracemi se rozumějí práce, které nepředstavují definitivní řešení, mají pouze odstranit závady do doby, než se rozhodne o dalším osudu stavby. Jde tedy o práce směřující k tomu, aby se stavebně technický stav stavby dále nezhoršoval a neohrožoval životy a zdraví osob a zvířat. Může jít o podepření hroutící se konstrukce, provedení ochranného lešení, apod.
- / nařizovat neodkladné odstranění stavby, jsou-li ohroženy životy osob, nebo zvířat tím, že stavba hrozí zřícením
- / nařizovat vyklizení stavby, jestliže jsou závadami na stavbě bezprostředně ohroženy životy nebo zdraví osob či zvířat, anebo má být nařízeno neodkladné odstranění stavby nebo nutné zabezpečovací práce. Podle okolností stavební úřad též nařídí, aby ze stavby byla vyvedena zvířata

Veřejným zájmem se rozumí požadavek, aby

- / stavba byla prováděna v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu
- / stavba byla užívána jen k povolenému účelu
- / stavba neohrožovala život a zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost, životní prostředí, popřípadě nezpůsobovala jiné škody či ztráty
- / byly odstraněny stavebně bezpečnostní, požární, hygienické, zdravotní nebo provozní závady na stavbě

Poznámka:

Stavební úřad v každém rozhodnutí musí odůvodnit konkrétní veřejný zájem, který zásah vyžaduje.

Náklady vynaložené na udržovací práce, nezbytné úpravy¹⁰, neodkladné odstranění stavby a na nutné zabezpečovací práce nese vlastník stavby.

V. Jaké jsou nejčastější závady staveb pro bydlení (bytové domy) a přechodné ubytování (ubytovny)?

- / závady bezpečnostní, požární, hygienické, zdravotní nebo provozní
- / závady, které se projevují především výskytem plísní, mnohdy také trhlinami v konstrukcích (zdivu) stavby

Poznámka:

Závady souvisejí často s neprováděním řádné údržby stavby, popř. s nepovolenými a neodbornými stavebními zásahy do stavby.

VI. Jak stavební úřad postupuje, zjistí-li, že stavba není řádně udržovaná?

- / stavební úřad vyzve vlastníka stavby k provedení konkrétních udržovacích prací a stanoví lhůtu k jejich provedení
- / neuposlechne-li vlastník stavby výzvy stavebního úřadu, stavební úřad mu nařídí provedení udržovacích prací rozhodnutím
- / projedná přešůpek (správní delikt) za neuposlechnutí výzvy

Poznámka:

Náklady udržovacích prací nese vlastník stavby.

Nájemci bytů a nebytových prostor jsou povinni umožnit provedení nařízených udržovacích prací.

VII. Jaká je úloha obce při vyklizení stavby pro bydlení z důvodu ohrožení života a zdraví osob?

- / má-li být nařízeno vyklizení bytu nebo místnosti sloužící k bydlení, musí být pro vyklizené osoby zajištěno alespoň přístřeší
- / obce jsou povinny v mezích své působnosti na výzvu stavebního úřadu poskytnout potřebnou součinnost
- / pro zajištění alespoň přístřeší využít vlastního bytového fondu, ubytovacích zařízení, uzavřít veřejnoprávní smlouvu s jinou obcí, smlouvu s jiným pronajmatelem bytů, ubytovacích zařízení, ve prospěch třetí osoby (vyklizovaných), atd.

VIII. Co když jako stavba pro bydlení slouží stavba, jejíž účel užívání je jiný nebo sporný (například dřívější administrativní, průmyslové prostory apod.)?

- / stavební úřad provede kontrolní prohlídku stavby, zda je stavba užívána jen k povolenému účelu

¹⁰ S výjimkou ustanovení § 136 odst. 4 stavebního zákona: *Nezbytné úpravy podle odstavce 1 může stavební úřad nařít pouze v případě, že stavba nebo zařízení nejsou postaveny a užívány v souladu s podmínkami danými povolením stavebního úřadu. Jsou-li stavba nebo zařízení postaveny a užívány v souladu s podmínkami danými povolením stavebního úřadu, může stavební úřad nařít nezbytné úpravy podle odstavce 1 jen v případě prokazatelně významného ohrožení a za náhradu újmy, kterou by nařízené úpravy vyvolaly.*

- / nelze-li zjistit ze zachovaných dokladů účel, pro který byla stavba povolena, platí, že je určena k účelu, pro který je svým stavebně technickým uspořádáním vybavena
- / vyhovuje-li více účelům, má se za to, že stavba je určena k účelu, ke kterému se užívá bez závad
- / v případech, kdy dokumentace stavby nebyla vůbec pořízena, nedochovala se nebo není v náležitém stavu, avšak jedná se bezesporu o stavbu povolenou, stavební úřad nařídí vlastníkově stavby její pořízení (popř. pouze pořízení zjednodušené dokumentace (pasport stavby)
- / v případě zjištění rozporu s povoleným účelem užívání stavební úřad zahájí sankční řízení a vyzve vlastníka stavby ke zjednání nápravy

IX. Jaká opatření stavební úřad přijme vždy z úřední povinnosti, nesplní-li vlastník stavby uložené povinnosti stavebním úřadem?

- / vede sankční řízení, nastane-li nepovolené užívání staveb, neodstranění závady na stavbě zjištěné při kontrolní prohlídce (ve lhůtě určené ve výzvě stavebního úřadu), atd.
- / zahájí exekuční řízení, jehož cílem je realizace povinnosti, která nebyla splněna ve stanovené lhůtě dobrovolně

X. Kdy je stavební úřad povinen přistoupit k výkonu svého rozhodnutí (exekuci)?

- / vždy, jakmile uplynula lhůta pro dobrovolné plnění povinnosti (např. provedení údržbových prací ve lhůtě do ...) uložené osobám v rozhodnutí
- / zahájení exekuce nebrání pozdějšímu případnému odložení nebo zastavení exekuce, nastane-li např. dobrovolné plnění později (nebo nastane-li jiný důvod, který zákon pro odložení nebo zastavení exekuce stanoví)
- / důvodem pro nezahájení exekuce není nedostatek (obava z nedostatku) materiálních prostředků pro případný náhradní výkon rozhodnutí, které jdou k tíži obce (dočasně k tíži obce)
- / exekuce může být nařízena nejpozději do 5 let a provádět ji lze nejpozději do 10 let poté, co měla být povinnost splněna dobrovolně (podle správního řádu účinného do 31. 12. 2005 byla lhůta pro nařízení a provedení exekuce 3 roky, uplatní se pro exekuční řízení zahájená do 31. 12. 2005)
- / uplyne-li lhůta pro exekuci, je výrazným způsobem omezena možnost vydat ve stejné věci znovu rozhodnutí (překážka věci rozhodnuté), proto se doporučuje lhůty pro exekuci důsledně sledovat a využívat

XI. Jaký je nejčastější způsob vedení exekuce v lokalitách, kde se nacházejí stavby ve špatném stavebně-technickém stavu?

- / náhradní výkon
- / přímé vynucení (zejména vyklizení)

XII. Kdo nese náklady exekuce?

- / v zásadě vždy povinný

- / stavební úřad jako exekuční správní orgán může povinnému usnesením uložit, aby mu potřebné náklady nebo zálohu na ně v určené výši zaplatil předem v určené lhůtě, která nesmí být kratší než 8 dnů ode dne nabytí právní moci usnesení
- / vhodné je, aby obce (které jsou stavebním úřadem) počítaly s insolventností (či nekázní) povinných osob a vždy si **předem** vymezily určitou finanční částku v rozpočtu (už při jeho přípravě na další rok) na podobné případy, aby předešly situacím, že na exekuci nebude k dispozici potřebná finanční částka
- / je také třeba se připravit i na to, že obec, jejíž součástí je příslušný stavební úřad, bude takto financovat výkon rozhodnutí v jiné obci než ve své vlastní, ale v místní působnosti stavebního úřadu
- / nutno počítat s tím, že u prostředků ze státního rozpočtu určených na výkon přenesené působnosti nebývá stanoveno podrobnější rozdělení, na jaké položky mají být poskytnuté finance využity (např. na údržbu staveb, na výkon rozhodnutí, apod.). Toto rozdělení je později na obcích (krajích)

XIII. Kdy nenese povinný náklady exekuce?

- / pokud byla exekuce zastavena pro neexistenci povinnosti nebo povinného
- / před nařízením exekuce existoval důvod, pro který nebylo možno exekuci provést
- / pokud byla exekuce zastavena na žádost toho, kdo předtím o její nařízení žádal, ten pak hradí i náklady

XIV. Jak stavební úřad postupuje při exekuci?

- / vydá vůči povinnému exekuční výzvu¹¹ formou usnesení, proti kterému se nelze odvolat, nehrozí-li nebezpečí z prodlení, např. ohrožení života nebo zdraví
- / nařídí exekučním příkazem¹² exekuci také formou usnesení, proti němuž se nelze odvolat, a to ve dvou případech: nesplní-li povinný povinnost ani na základě exekuční výzvy nebo přímo (bez exekuční výzvy) tam, kde nebyla z důvodů nebezpečí prodlení výzva vydávána

XV. Jak probíhá exekuce vyklizení stavby?

- / exekuční správní orgán v těchto případech povinného vyrozumí nejméně 5 dnů předem, kdy bude vyklizení provedeno.
- / v případě stavby sloužící k bydlení vyrozumí o tom rovněž obec, na jejímž území se vyklizený objekt nachází, zde je vhodné obec vyrozumět v dostatečném předstihu s ohledem na konkrétní okolnosti, aby bylo možné případně zajistit bytovou náhradu, případně zajistit návaznost případného poskytnutí sociální pomoci
- / úkon vyklizení se provádí za přítomnosti přízvané osoby. Má se jednat o nestrannou osobu (kterou může být zástupce obce)

XVI. Kdy je exekuce nepřípustná?

- / zjistí-li oprávněná úřední osoba při vyklizení objektu, že se vyklizení objektu týká oso-

¹¹ Náležitosti exekuční výzvy: § 109 odst. 2 správního řádu.

¹² Náležitosti exekučního příkazu: § 111 odst. 1 správního řádu.

by, jejíž zdravotní stav by mohl být provedením vyklizení vážně ohrožen; v takovém případě je třeba doložit potvrzení lékaře

XVII. Kdy je exekuce odložena nebo přerušena ?

/ exekuční správní orgán exekuci odloží nebo přeruší, jestliže není prokázáno, že povinnému je zajištěna bytová náhrada (přísluší-li podle zvláštního zákona)

XVIII. Jak se postupuje tehdy, hrozí-li bezprostředně ohrožení života?

/ je-li objekt nebo jeho část v takovém stavu, že bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví osob, provede exekuční správní orgán jeho vyklizení **vždy** (i tehdy, není-li zajištěna bytová náhrada; ta pak musí být ve spolupráci s obcí zajištěna operativně, bez odkladu, obvykle formou přístřeší)

/ bezprostřednost ohrožení života posoudí stavební úřad (na základě výkonu své vlastní odborné činnosti, popřípadě zpracováním expertního posudku, součinností s hasičským záchranným sborem apod.), je-li exekučním správním orgánem

/ provádí-li exekuci soudní exekutor, přichází v úvahu kromě popsaného v předchozím bodě zpracování znaleckého posudku (v závislosti na míře bezprostřednosti ohrožení života) mimo výkon působnosti stavebního úřadu

B / Ochrana veřejného zdraví

I. Kdo jsou orgány ochrany veřejného zdraví?

- / Ministerstvo zdravotnictví – hlavní hygienik
- / Krajské hygienické stanice

II. Jaké mají krajské hygienické stanice nástroje pro zjištění a nápravu „vadného stavu“ staveb?

/ vystupují jako dotčený orgán státní správy v řízeních, které stavební úřad vede ve věci vadného stavu stavby, dotýká-li se taková záležitost také veřejného zájmu na ochraně veřejného zdraví

/ zajišťují nápravu dle vlastní působnosti vymezené zákonem o ochraně veřejného zdraví, z toho zejména:

// schvalují provozní řády ubytovacích zařízení

// vykonávají státní dozor za účelem prověření dodržování výše cit. zákona a zjistí-li na jeho základě stav věcí vyžadující nápravu, mohou pozastavit výkon činnosti nebo uložit pokutu (např. provozovateli ubytovacího zařízení)

C / Rizika pro obec, nejsou-li průběžně naplňovány úkoly obce v oblasti stavebního řádu a ochrany veřejného zdraví

/ možné nesení nákladů na náhradní výkon rozhodnutí tam, kde samotný vlastník stavby nesplní opatření uložená stavebním úřadem ve veřejném zájmu (nařízení udržovacích prací, nezbytných stavebních úprav, odstranění stavby apod.)

- / povinnost součinnosti při zajištění bytových náhrad v případě vyklizení stavby podle stavebního zákona nebo podle správního řádu v exekučním řízení a s tím spojené náklady
- / riziko ohrožení veřejného zdraví
- / možná odpovědnost za škodu na zdraví nájemce (jedná-li se o obecní bytový fond)

III. / NÁSTROJE V SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI OBCÍ A MĚST (NÁSTROJE SAMOSPRÁVY):

III. I. / PROGRAMY ROZVOJE OBCE

I. Co je Program rozvoje obce ?

- / jde o dokument střednědobé i dlouhodobé koordinace veřejných a soukromých aktivit demografického, ekonomického, sociálního, kulturního a ekologického charakteru na území obce (ustanovení § 84 odst. 2 písmenem a) zákona č.128/2000 Sb., o obcích)
- / hlavním smyslem je organizace všeobecného rozvoje obce tak, aby sladění jednotlivých zájmů vedlo k prosperitě obce
- / jde o dokument politický
- / schvaluje ho zastupitelstvo obce
- / je realizací péče obce **v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů**, a to především o uspokojování potřeby **bydlení**, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.
- / jde o koordinační dokument

II. Jakou má Program rozvoje obce závaznost?

- / záměry vyjádřené v programu rozvoje a navržené postupy jejich realizace jsou závazné jen pro samotnou obec, ostatní osoby v obci nezavazuje
- / **obec nemá povinnost takový dokument schválit**

III. Proč má smysl Program rozvoje obce zpracovat?

- / vypracování a následné schválení zastupitelstvem obce přispívá k naplňování výše uvedených potřeb občanů obce
- / následný postup obce podle takového programového dokumentu získává v oblasti rozvoje pevné rysy a jasný cíl
- / občané mají jasnější představu o směřování jejich obce a mohou naleznout mnohé odpovědi na své otázky (např. zda bude obec podporovat výstavbu nájemních bytů apod.)

IV. Co je obsahem Programu rozvoje obce?

- / organizace všeobecného rozvoje obce tak, aby sladění jednotlivých zájmů vedlo k prosperitě obce
- / definování společných zájmů obce, jejich obyvatel a podnikatelských subjektů
- / definování místních předpokladů, realizace těchto společných zájmů

- / optimalizování územně-technických a sociálně-psychologických podmínek pro rozvoj bydlení a podnikání v obci
- / koordinování vynakládání veřejných investic v obci z hlediska územního a funkčního vzhledem k záměrům a potřebám rozvoje privátního sektoru
- / koordinování účelné alokace běžných veřejných výdajů v zájmu vytváření stabilních podmínek pro bydlení a podnikání
- / definování dlouhodobých záměrů hospodářské, ekologické a sociální politiky obce
- / posilování vědomí sounáležitosti k obci a odpovědnosti za její rozvoj u místních obyvatel a podnikatelů

V. Jakými možnými cíli by se měly obce zabývat v programu rozvoje obce v oblasti bytové politiky?

- / zařazení sociálního bydlení jako netržního segmentu bytového fondu
- / zamezení prostorové segregace sociálně znevýhodněných nediskriminační bytovou politikou
- / zprůhlednění systému pronájmu obecních bytů
- / uvědomění si rizik prodeje staveb ve vlastnictví obce, v lokalitách, které jsou sociálně vyloučené nebo zde toto potencionální riziko hrozí

VI. Jak může obec schválený Program rozvoje obce využít?

- / pro zpracování konkrétních podnikatelských a dalších investičních záměrů realizovaných v obci
- / pro sestavování obecního rozpočtu
- / pro práci na novelizaci územního plánu obce nebo případné vypracování územního plánu obce
- / pro posuzování regionálních plánů a programů z pohledu obce
- / pro podklad pro zodpovědný vstup obce na kapitálový trh

VII. Jaký je vztah programu rozvoje obce a územního plánu obce?

- / dle § 84 odst. 2 zákona o obcích je zastupitelstvu obce vyhrazeno schvalovat program rozvoje územního obvodu obce
- / podle § 6 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, vydává zastupitelstvo obce územní plán obce a regulační plán
- / každá obec by měla mít schválený program rozvoje obce jako svůj první dokument. Druhým dokumentem, na program rozvoje navazujícím, z něho čerpajícím a závazně vycházejícím, by měl být schválený územní plán obce (snad s výjimkou nejmenších obcí, čítajících několik desítek obyvatel)

VIII. Jaké důsledky mohou nastat, pokud obec zanedbá přípravu a schválení programu rozvoje obce a jeho následnou realizaci v oblasti bydlení ?

- / zanedbá-li obec program rozvoje obce i samotnou péči o uspokojování potřeb bydlení sociálně vyloučených jedinců a ponechá-li řešení volnému trhu, dochází zpravidla k nárůstu závadných jevů v oblastech veřejného pořádku, ochrany zdraví, výchovy

a vzdělávání s kterými se pak buď obec samotná nebo další orgány (Policie ČR apod.) musí potýkat

/ zaznamenána je také obvykle tendence k prostorové segregaci sociálně vyloučených. Tato segregace probíhá často na základě přímých či nepřímých postupů a kroků samosprávy. Obvykle následně dochází ke snahám se těchto vyloučených jednorázově zbavit

IX. V jakém časovém horizontu nebo jak často zastupitelstvo obce program rozvoje obce schvaluje?

/ zákon o obcích nestanoví na jaké období se program rozvoje schvaluje a ani jak často se musí aktualizovat. K jeho změně by zřejmě docházelo např. při změně územního plánu nebo např. při změnách rozpočtového výhledu (viz § 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů)

III. II. / PLÁNY ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

I. Co je to sociálně vyloučená lokalita?

- / jako sociálně vyloučenou lokalitu označujeme prostor obývaný skupinou osob, které mají výrazně znesnadněn či zcela zamezen přístup ke zdrojům, pozicím a příležitostem, které umožňují zapojení do sociálních, ekonomických a politických aktivit majoritní společnosti
- / na jedné straně se může jednat o jednotlivý dům, ve kterém žije několik jednotlivců či rodin nebo o celou městskou čtvrť čítající několik stovek nebo dokonce tisíc obyvatel na straně druhé
- / tento prostor je jak místem do něhož jsou „vyloučení“ odkázáni, tak i místem, které se na jejich vyloučení podílí
- / hranice této lokality mohou být jak symbolické (lokalita je vnímána jako tzv. „špatná adresa“, hovoří se o ní jako o „domu hrůzy“, „ghettu“, „Bronxu“ apod.), tak fyzické (je-li lokalita oddělená od ostatní obytné zástavby průmyslovou zónou, frekventovanou silnicí, vodním tokem, skládkou apod.). V obou případech si však existenci těchto hranic uvědomují jak ti, kteří danou lokalitu obývají, tak ti, kteří žijí mimo ni¹³

II. Jak vznikají sociálně vyloučené lokality?

- / „přirozeným“ sestěhováním se chudých rodin do lokalit s cenově dostupnějším bydlením
- / vytlačováním nájemců z lukrativních bytů a přidělováním náhradního bydlení ve vyloučených lokalitách
- / řízeným sestěhováním neplatičů nájmu a obecně lidí považovaných za „nepřízřivosobivé“ či „problémové“ do ubytoven či holobytů

III. Co je to střednědobý plán rozvoje sociálních služeb?

- / jedná se o dokument, který obsahuje cíle, priority, výhled na rozsah a financování sociálních služeb na území obce či kraje a přehledné informace jak pro ty, kteří sociální služby poskytují či se na jejich poskytování podílí, tak pro klienty sociálních služeb i ostatní občany obce či kraje
- / důležitý pro oblast plánování je sám proces, kterým probíhá, a zastoupení tří hlavních složek zpracovatelů: zadavatele, tj. veřejné správy, poskytovatelů sociálních služeb a zástupců uživatelů (viz dále)
- / **nejedná se o neměnné dogma, musí živě reagovat na měnící se potřeby lidí**

IV. Kdo zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb?

- / obec pro své území, pokud se k tomu rozhodne, také mikroregion nebo svazek obcí
- / kraj pro své území vždy

¹³ S úpravami převzato z Analýzy sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti, str.10, http://www.mpsv.cz/files/clanky/3043/Analyza_romskych_lokalit.pdf

V. Kdo spolupracuje při tvorbě střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb?

- / vzájemně obce a kraj
- / poskytovatelé sociálních služeb
- / zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby

VI. Co je to „komunitní plánování“?

- / nejrozšířenější metoda střednědobého plánování v sociálních službách
- / používá se na úrovni obcí a mikroregionů a pro potřeby jejich území ji lze považovat za vyhovující
- / základem je spolupráce tzv. triády, tj. zadavatelů (obcí, krajů) s uživateli (klienty) a poskytovateli (jednotlivými organizacemi) sociálních služeb při vytváření plánu, vyjednávání o budoucí podobě služeb a realizaci konkrétních kroků
- / společným cílem je zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb
- / při plánování sociálních služeb se vychází zejména z porovnání existující nabídky sociálních služeb se zjištěnými potřebami (potenciálními) uživateli služeb.
- / výsledek provedeného srovnání slouží jako jeden z klíčových podkladů pro zformulování priorit v oblasti sociálních služeb.
- / metodu komunitního plánování lze použít i pro zajištění dostupnosti jiných veřejných služeb
- / důležité je zapojení a účast veřejnosti a zajištění dostupnosti informací o procesu plánování a jeho výsledcích

VII. Co by mělo přinést zpracování střednědobého plánu kraje obci?

- / zajištění reálné dostupnosti sociálních služeb v obci na základě skutečných potřeb obyvatel regionu
- / zjištění, jaké typy sociálních služeb v dané oblasti chybí a kde naopak přebývají
- / vytvoření systému kvalitních, efektivních a finančně stabilně zabezpečených sociálních služeb

VIII. Proč by i obec měla sama zpracovat svůj vlastní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb?

- / obec podle zákona o sociálních službách má zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území
- / uvedené činnosti je nutno organizovat a tedy i plánovat, jejich shrnutí v plánu je praktickou metodou
- / takový plán je základním článkem rozvoje sociálních služeb
- / plán je podkladem pro financování provozních nákladů poskytovatelů z rozpočtu kraje a Ministerstvem práce a sociálních věcí
- / plán je strategickým dokumentem, který slouží jako doporučující podklad pro čerpání evropských prostředků pro investiční i neinvestiční rozvoj všech poskytovatelů na území kraje bez ohledu na to, kdo je jejich zřizovatelem

IX. V čem může pomoci vlastní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v obci se sociálně vyloučenou lokalitou?

- / při jeho sestavení mohou být zmapovány a zohledněny potřeby osob žijících v sociálně vyloučené lokalitě
- / osoby žijící v sociálně vyloučené lokalitě představují jednu z cílových skupin sociálních služeb
- / s dostatečnou sítí cílených sociálních služeb (zejména služeb sociální prevence) je možné problémy v sociálně vyloučené lokalitě úspěšně řešit a jiným předcházet

X. Jaké jsou možné cílové skupiny osob z hlediska poskytování sociálních služeb v sociálně vyloučené lokalitě?

- / nezaměstnaní
- / osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody nebo z ochranné léčby
- / děti ohrožené společensky nežádoucími jevy
- / děti opouštějící školská zařízení (dětské domovy, výchovné ústavy)
- / rodiče, kteří mají problémy s péčí o své děti (záškoláctví, absence hygienických návyků)
- / rodiny, které mají problémy s vedením domácnosti (zadlužování se, nízká intelektová schopnost, neschopnost jednat na úřadech, neznalost svých zákonných povinností – různé oznamovací povinnosti související např. se změnou bydliště, jména, příjmu atp.)
- / oběti domácího násilí
- / osoby, které mají problémy s návykovými látkami, s alkoholem
- / rodiny v nepříznivé životní situaci (bytové problémy, dluhy, nezaměstnanost)

XI. Jaké sociální služby těmto skupinám mohou pomoci?

- / sociální poradenství (zejména odborné – zaměřené na konkrétní problematickou oblast – např. schopnost hospodařit s finančními prostředky)
- / služby sociální prevence (raná péče, azylové domy, domy na půli cesty, kontaktní centra, krizová pomoc, intervenční centra, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terénní programy)

XII. Odkud získá obec informace o tom, zda využívají osoby ze sociálně vyloučené lokality nějaké sociální služby, že vůbec vědí o možnosti je využít, popř. proč je nechťejí využívat a které služby vlastně potřebují?

- / ze své činnosti (popř.: prostřednictvím žádostí o informace, součinnost od příslušného obecního úřadu vykonávajícího danou část veřejné správy)
 - // sociální odbor, bytový odbor, odbor školství
 - // mateřská škola, škola
- / cílenou aktivní činností (terénní práce a využití poznatků z činnosti jednotlivých složek veřejné správy i místních poměrů) zaměřenou na odhalení příčin sociálního vyloučení v konkrétní lokalitě, nastavení mechanismů pro zabránění jeho posilování, pochopení demografických trendů

/ od dalších subjektů

- // veřejnost (zejména obyvatelé dané lokality)
- // nevládní organizace
- // současní klienti sociálních služeb
- // současní poskytovatelé sociálních služeb
- // rodinní příslušníci potencionálních klientů sociálních služeb
- // Probační a mediační služba
- // zdravotnická zařízení

XIII. Jakým způsobem obec může získat informace?

/ ze své činnosti zejména:

- // prověřením, zda mezi dotčenými odbory jsou dostatečně sdíleny informace tak, aby byla pomoc potřebným poskytnuta co nejefektivněji – nutná spolupráce státní správy a samosprávy, typicky bytového odboru a orgánu sociálně-právní ochrany dětí (viz blíže kapitola II. II. Ochrana práv dítěte, část A, bod IV)
- // stanovením, jaké informace by bylo vhodné a užitečné sdílet
- // stanovením, jak se mohou školská zařízení podílet na sociální práci ve vyloučených lokalitách (např. volnočasové aktivity apod.)

/ od dalších subjektů

- // ankety, letáky, osvětové akce, výzkumy, statistická zkoumání, demografické studie
- // regionální vysílání
- // setkání, besedy

III. III. / PŘÍSTUP K OBECNÍMU BYTOVÉMU FONDU

I. Jaká práva a úkoly má obec v oblasti bytové politiky?

- / obcím podle ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích přísluší, aby v rámci své samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečovaly v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Zákon o obcích v tomto ustanovení uvádí, že jde mimo jiné o **uspokojování potřeby bydlení** (viz Příloha Doporučení - Příklady dobré praxe)
- / uspokojování potřeb bydlení ve smyslu citovaného ustanovení § 35 odst. 2 zákona o obcích **může obec realizovat různými způsoby mimo jiné v závislosti na rozpočtových a majetkových možnostech obce**. Jedná se např. o nájemní bydlení v bytech ve vlastnictví obce, o územním plánem vytváření vhodných ploch pro výstavbu nájemních domů jiných investorů, pro výstavbu rodinných domů, zainvestování těchto ploch inženýrskými sítěmi, využívání dotačních titulů Ministerstva pro místní rozvoj a Státního fondu rozvoje bydlení apod.
- / zvláštní postavení obcí z hlediska uspokojování potřeby bydlení se uplatní také u **zajišťování bytových náhrad** (zákon č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád)
- / obce při realizaci své bytové politiky také **dbají na užití nediskriminačních pravidel společného trhu Evropské unie včetně podmínek hospodářské soutěže a slučitelnosti veřejných podpor s komunitárním právem**

II. Jaké má obec nástroje ochrany před neplacením nebo při neplacení nájemného?

- / při realizaci bytové politiky by měly obce vytvářet podmínky pro vznik a existenci sociálního bydlení jako netržního segmentu bytového fondu
- / jedním z úkolů souvisejících s uspokojováním potřeby bydlení svých občanů je rovněž zajišťování sociálních služeb souvisejících s bydlením, zejména v oblasti prevence ztráty bydlení
- / složení kauce ze strany budoucího nájemce
- / uzavírání nájemních smluv na dobu určitou s možností prodloužení až na dobu neurčitou při řádném dlouhodobém placení nájemného
- / sledování pravidelných plateb nájemného, včasné zachycení vzniku dluhu
- / při riziku neplacení (např. prostřednictvím informací sociálních pracovníků) nebo při neplacení je zde možnost využití institutu zvláštního příjemce u doplatku na bydlení a příspěvku na bydlení, popřípadě u doplatku na bydlení možnost přímé úhrady nájemného nebo služeb spojených s bydlením, a to tak, že plátce doplatku jej poukazuje pronajímateli nebo poskytovateli služeb i bez souhlasu příjemce
- / využití doplatku nebo příspěvku na bydlení apod. (viz Nástroje státní správy, část II Doporučení)
- / stanovení splátkových kalendářů a plánů na oddlužení (za spolupráce pracovníků

bytových a sociálních odborů, popř. také nevládních organizací) a sledování plnění splátkových kalendářů

/ včasná nabídka jiného alternativního bydlení (za spolupráce sociálních pracovníků), jehož náklady nájemce je schopen hradit bez problémů (menší byt, domov pro seniory, penzion pro seniory, ubytovací zařízení apod.)

/ výpověď z nájmu bytu bez přivolení soudu

/ vyklizení bytu a vymáhání dluhu na nájemném (včetně úroků z prodlení)

III. Má občan právo, aby mu obec „přidělila“, přesněji pronajala byt?

/ nikoliv

/ právní řád nezakládá občanu obce právo na pronájem obecního bytu

/ obec však má povinnost projednat žádost občana obce o pronájem obecního bytu v souladu se zákonem o obcích a posoudit ji na základě nediskriminačních kritérií

/ samotný nájem bytu se řídí občanským zákoníkem a obec jako pronajímatel a občan obce jako nájemce vystupují v tomto vztahu jako strany s rovným postavením

IV. Který orgán obce je příslušný k rozhodování o pronájmu bytu?

/ rada obce

/ příslušný odbor obecního úřadu nebo příspěvková organizace obce nebo starosta, pokud jim rada rozhodování zcela nebo zčásti svěříla

/ starosta obce v obcích, kde se rada obce nevolí

V. Může obec přenést v tzv. pravidlech rozhodovací pravomoci o některých úkonech při pronajímání obecních bytů na komise rady obce (nazvané např. „bytové“)?

/ nikoliv

/ o vyřazení žadatele ze seznamu uchazečů o pronájem obecního bytu může rozhodovat jen rada obce nebo příslušný odbor obecního úřadu nebo příspěvková organizace obce, kterým byla jinak radou obce svěřena působnost rozhodovat o uzavírání nájemních smluv, a to podle případného návrhu bytové komise

VI. Může v takové souvislosti rozhodovat o vyřazení ze seznamu žadatelů o byt komise zřízená radou obce?

/ nikoliv

/ komise jsou zřizovány radou obce jako její iniciativní a poradní orgány. Komise je ze své činnosti odpovědná radě obce. Takovou komisí může být i tzv. „bytová komise“, která podle rozhodnutí rady města může vést seznam žádostí o přidělení (pronájem) obecního bytu. Komise může jako iniciativní a poradní orgán podat radě města pouze návrh na vyřazení ze seznamu žadatelů o pronájem bytu s uvedením důvodu, proč se toto opatření navrhuje. Tomu může předcházet projednání návrhu v komisi. Výsledkem pak je přijaté usnesení, které musí být přijato většinou hlasů všech členů komise

VII. Je u pronájmu obecního bytu nutno vyhlášovat záměr obce?

/ nikoliv

/ v případech pronájmu bytu zákon o obcích zveřejnění nepožaduje

VIII. Je u prodeje obecního bytu nutno vyhlášovat záměr obce?

/ ano

/ v případě dispozice s byty (nejčastěji prodej) nebo nebytovými prostory vymezenými jako jednotky podle zákona o vlastnictví bytů je třeba záměr zveřejnit

IX. Je obec povinna zveřejňovat seznam volných bytů k pronájmu ?

/ podle zákona o svobodném přístupu k informacím mají obce povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. Seznam volných bytů k pronájmu takovou informací je

/ pokud osoba požádá o seznam volných bytů k pronájmu, obec je povinna ho poskytnout. Současně je povinna informaci, která byla poskytnuta na žádost, zveřejnit také způsobem umožňujícím dálkový přístup (webové stránky obce)

/ z hlediska transparentnosti i snížení administrativní zátěže je proto vhodné, aby takový seznam byl veřejnosti přístupný u obecního úřadu nebo u příspěvkové organizace, které rada obce svěřila působnosti v oblasti pronájmu obecních bytů

X. Lze zápis do seznamu žadatelů o pronájem obecního bytu podmiňovat trvalým pobytem na území obce?

/ obec může omezit žadatele o zapsání do seznamu uchazečů o ubytování stanovením podrobnějších podmínek, např. i místem trvalého pobytu na území obce po určitou dobu

/ nastavené podmínky však musí být totožné pro všechny žadatele (občany České republiky i občany Evropské unie) a nesmí být vázány na právní institut, který se na občany Evropské unie nevztahuje nebo na právní institut, který pro občany Evropské unie stanoví přísnější režim než pro občany České republiky

/ o diskriminaci občanů Evropské unie půjde tehdy, jestliže je jejich zapsání na seznam žadatelů o pronájem obecního bytu oproti českým státním příslušníkům jakýmkoliv způsobem ztíženo

XI. Lze zápis do seznamu žadatelů o byt u občanů členských států EU/EHP podmiňovat státním občanstvím České republiky?

/ nikoliv

/ ustanovení čl. 39 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „SES“) zakotvuje volný pohyb pracovníků uvnitř Společenství

/ čl. 9 nařízení č. 1612/68 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství, stanovuje, že pracovník, který je státním příslušníkem jednoho členského státu a je zaměstnán na území jiného členského státu, požívá všech práv a výhod udělovaných vlastním státním příslušníkům v oblasti ubytování, včetně vlastnictví ubytování, které potřebuje. Tento pracovník se může na základě stejného práva jako vlastní státní příslušník zapsat v regionu, ve kterém je zaměstnán, na seznam žadatelů o ubytování v místě, kde jsou

seznamy vedeny, a požívá z toho plynoucí výhody a přednosti. Na jeho rodinu, která zůstala v zemi posledního pobytu, se pro tento účel hledí, jako kdyby bydlela ve zmíněném regionu, pokud stejná domněnka platí pro tuzemské pracovníky

- / nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech. Občany členských států EU/EHP je třeba do seznamů zapsat

XII. Lze zápis do seznamu žadatelů o pronájem obecního bytu podmiňovat neexistencí jakýchkoliv splatných závazků, nedoplatků vůči obci?

- / plošně uplatnění takové podmínky pro samotný zápis do seznamu žadatelů o pronájem obecního bytu bez individuálního posouzení může být posouzeno jako diskriminační
- / dochází i k vyloučení osob, které mají vůči obci závazky, avšak tyto plní (částečně plní), nebo osob, které se u soudu domáhají neexistence závazků
- / právo na projednání žádosti o pronájem obecního bytu a tedy individuální posouzení situace mají právo všichni občané obce bez rozdílu podle zákona o obcích
- / při projednání žádosti a výběru nájemce obecního bytu má obec možnost zohlednit, mimo jiné, splnění závazků vůči obci

XIII. Lze zápis do seznamů žadatelů o pronájem obecního bytu podmiňovat doložením výpisu z rejstříku trestů členů domácnosti a jejich bezúhonností?

- / nedoložení výpisu z rejstříku trestů není důvodem pro nezařazení do seznamu žadatelů
- / stanovení této podmínky pro zápis do seznamu žadatelů (byť se souhlasem subjektu údajů podle § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů), může být posouzeno jako diskriminační s ohledem na čl. 39 Listiny základních práv a svobod, který stanoví: „Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit“

XIV. Je možné ze seznamu žadatelů o pronájem obecního bytu vyřadit žadatele, kteří např. spáchali na majetku obce přestupek nebo trestný čin nebo kteří byli opakovaně řešeni přestupkovou komisí?

- / nikoliv, obci, jako územnímu samosprávnému celku a též v tomto případě i vlastníku příslušných nemovitostí (bytů), nepřísluší jiným způsobem dále tyto osoby postihovat
- / článek 1 Listiny stanovuje, že lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Podle Hlavy páté Listiny má každý právo na soudní a jinou právní ochranu. V případě páčání trestné činnosti či jiných deliktů, rozhoduje o vině či nevině příslušný soud nebo správní orgán. Za porušení právních povinností se stanoví trest

XV. Smí obec podmiňovat uzavření nájemního vztahu složením „kauce“?

- / ano, obec může podmiňovat uzavření nájemního vztahu složením kauce jako každý jiný pronajímatel

- / kauce upravuje občanský zákoník. Pronajímatel je oprávněn při sjednání nájemní smlouvy požadovat, aby nájemce složil peněžní prostředky k zajištění nájemného a úhrady za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu a k úhradě jiných svých závazků v souvislosti s nájmem. Pronajímatel uloží složené peněžní prostředky na svůj zvláštní účet, společný pro všechny nájemce, u peněžního ústavu
- / výše složených peněžních prostředků nesmí přesáhnout trojnásobek měsíčního nájemného a zálohy na úhradu za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu
- / podle § 35 odst. 2 zákona o obcích však přistupuje i hledisko vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče – z tohoto úhlu pohledu by bylo žádoucí, aby obec vzala v úvahu i tuto úlohu obce a v odůvodněných případech od požadavku složení kauce upustila

XVI. V jakém okamžiku je obec oprávněna žádat složení kauce?

- / občanský zákoník uvádí možnost požadovat složení peněžních prostředků při sjednání nájemní smlouvy
- / takové ustanovení může být součástí nájemní smlouvy nebo se jedná o samostatnou smlouvu na základě níž je složena kauce v okamžiku uzavření nájemní smlouvy
- / složení kauce není vázáno na dobu plnění předmětu nájemního vztahu (převzetí a užívání bytu), ale na okamžik uzavření (podpis) nájemní smlouvy
- / pokud by zájemce o uzavření nájemní smlouvy s obcí složil peněžní prostředky před samotným uzavřením smlouvy a k uzavření smlouvy by nedošlo, jednalo by se o bezdůvodné obohacení. Stejně tak to platí pro případ, kdy k uzavření nájemní smlouvy došlo, ale před převzetím bytu smlouva zanikla. (Zvláštním ustanovením je pak § 686a odst. 4 občanského zákoníku – tedy vrácení prostředků po skončení nájmu v situaci, kdy nájemce byt již převzal /a zpravidla užíval/)
- / případná ustanovení o kauci, uvedená v „pravidlech o pronájmu obecních bytů“, je nutné považovat pouze za ustanovení, která stanoví pravidla pro postup uzavírání smluv, součástí smlouvy budou pouze v případě, že smlouva na taková pravidla výslovně odkáže

XVII. Jak by měla obec upravit postup při sjednávání podmínek smlouvy o kauci ?

Při sjednávání podmínek smlouvy o kauci je nutno dohodnout a do smlouvy uvést především tyto podmínky:

- / způsob složení finančních prostředků – doporučuje se na úročený účet pronajímatele u peněžního ústavu
- / výše kauce, která má být přiměřená; její výše „nesmí přesáhnout trojnásobek měsíčního nájemného a zálohy na úhradu za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu“ (§ 686a odst. 2 občanského zákoníku). Formulace zákona pokud jde o výši kauce („nesmí“) se patrně vztahuje pouze na požadavek pronajímatele na výši kauce při uzavírání nové nájemní smlouvy, takže vzájemná dohoda o výši kauce patrně není vyloučena“.
- / způsob čerpání kauce na úhradu splatných pohledávek nesporných, zpravidla dlužníkem písemně uznaných nebo pravomocně přisouzených; nebylo by v souladu se zákonem čerpání prostředků složených na kauci k úhradě nájemného nebo vyúčto-

vání úhrady za služby, které nejsou splatné nebo jsou předmětem soudního sporu a o sporu nebylo soudem dosud rozhodnuto

/ právo, že finanční prostředky složené na kauci lze čerpat rovněž na opravy domů ve vlastnictví pronajímatele

Po skončení nájemního vztahu se prostředky složené na kauci vrátí nájemci, a to včetně úroků.

XVIII. Lze klást při podání žádosti o pronájem obecního bytu podmínku, aby žadatel (případně též manžel/manželka žadatele) nebyl v době podání žádosti současně vlastníkem či nájemcem bytu, domu nebo jeho části?

/ plošně uplatnění takové podmínky bez možnosti výjimky se nedoporučuje

/ nelze-li z takového důvodu vypovědět automaticky nájemní vztah k bytu bez přivolení soudu, nemělo by to být ani podmínkou při přijímání a vyřizování žádosti o pronájem obecního bytu

/ současně by mohlo dojít k omezení volného pohybu osob, které sice mají nájemní vztah či vlastní byt, ovšem hledají či našly práci v jiné lokalitě a v této lokalitě hledají bydlení, aby mohly vykonávat zaměstnání. Volný pohyb osob je v současné době spolu s volným pohybem kapitálu jedním ze základních pilířů politiky EU

/ okolnost, že žadatel v době podání žádosti o pronájem obecního bytu je současně vlastníkem či nájemcem bytu, domu nebo jeho části, by neměla být apriori důvodem pro jeho nezařazení do seznamu žadatelů

/ pochopitelným cílem podobných ustanovení je zamezení uzavírání nájemních smluv s osobami, které nepotřebují nájemní byt nezbytně nutně, resp. upřednostnění osob, které jsou v „bytové nouzi“

/ plošně uplatnění však znamená i postižení osob, které ač v době podání žádosti jsou nájemci, uživateli, vlastníky bytu či domu, mají reálné sociální či ekonomické důvody, proč žádají o pronájem bytu obec a nacházejí se v reálné „bytové nouzi“

/ v praxi se nejčastěji jedná o případy, kdy žadatelé nemohou byt, dům sami z objektivních důvodů užívat (nabytí vlastnického práva k bytu, domu nebo jeho části dědictvím, kdy jsou bytové jednotky obsazeny nájemci apod. /např. zdědění bytu, který užívá sourozenec/, špatný stavebně-technický stav bytu, domu /např. nařízení vyklizební stavebním úřadem z důvodu ohrožení života a zdraví osob/, probíhající rozvodové řízení, přičemž jeden z manželů je nucen upravit své bytové poměry jinak, domácí násilí atd.)

XIX. Je podmíněno přijetí žádosti o obecní byt zaplacením poplatku (např. manipulačního)? Je obec oprávněna vyžadovat ověření podpisu žadatele na žádosti o obecní byt ?

/ tento postup neumožňuje žádný zákon a za podání žádosti o přidělení bytu do nájmu nelze od občanů vyžadovat ani ověření podpisu a ani žádnou platbu za vzniklé náklady na administrativu obce, neboť se nejedná o žádný poplatek (místní, správní, ...)

/ v obou případech jde o nesprávný postup (zejména o rozpor s čl. 2 odst. 4 Ústavy a čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) a bezdůvodné obohacení obce získané

plněním bez právního důvodu. Článek 11 odst. 5 listiny základních práv a svobod stanoví, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona

XX. Co vše lze považovat za diskriminační pravidla přístupu k obecním bytům?

- / pojem zákonnost pravidel/kritérií stanovených obcí je možné v obecně rovině formulovat tak, že se jedná o nastavení rovných podmínek pro přístup k obecnímu bytovému fondu pro všechny obyvatele obce
- / konkrétní posouzení musí proběhnout **s důkladnou znalostí místních poměrů**, protože jedině tehdy lze říci, že obcí zvolený postup je nepřiměřený nebo neopodstatněný
- / nastavení rovných podmínek neznamená, že se všemi obyvateli obce má být nakládáno absolutně stejným způsobem. Jde o to, aby se pro obdobné situace uplatňovala stejná pravidla a rozdílné zacházení bylo rozumně odůvodněno (sociální struktura obce, obsah střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v obci, investiční výstavba, množství bytů, se kterými obec disponuje, naplnění úkolů obce podle bodu I výše apod.)
- / nastavení diskriminačních pravidel znamená nezákonnost
- / diskriminační pravidla jsou taková pravidla, která umožňují rozdílné zacházení s obyvateli obce na základě diskriminačního důvodu (např. věku, pohlaví, národnosti apod.)
- / obec nemusí mít v úmyslu nastavit diskriminační pravidla, avšak právně významný je výsledek, kterého užitím takových pravidel dosáhla, například:
 - // je-li úmyslem obce zajistit u budoucího nájemce bezproblémové hrazení nájemného, zvolí výrazně nižší „bodové“ ohodnocení u pobíratelů rodičovského příspěvku oproti zaměstnaným – důsledkem může být postižení především žen samoživitelek, které jsou obvykle pobíratelkami příspěvku), ještě výraznější je dopad na ženy, platí-li nižší „bodové“ ohodnocení pro pobírání peněžitě pomoci v mateřství
 - // jiným případem může být nastavení nižšího „bodového“ ohodnocení u rodin s větším počtem dětí – výsledkem může být vyloučení přístupu k obecnímu bytovému fondu v rodin určitého náboženského vyznání nebo národnosti. Proto je vhodné využívat méně problematická pravidla k zajištění dobré platební morálky budoucího nájemce (viz bod II této kapitoly)
- / je-li to v možnostech obce, je lépe pro zabránění diskriminace, může-li zajistit, aby její bytový fond byl různorodý, případně doplněný na území obce dostatečnou nabídkou zajištění bydlení prostřednictvím trhu, sociálních služeb apod.

XXI. Jaké podmínky stanovené obcí pro pronájem obecního bytu znesnadňují čerpání sociálních dávek určených pro úhradu nákladů na bydlení nebo čerpání zcela znemožňují?

- / složení jednorázových vyšších částek na opravu bytu, úhradu dluhu po předchozím nájemci apod.
- / předplacení nájemného (např. na rok a více let)

/ kladení neformálních nebo jiných faktických překážek nájemci pro přihlášení se k trvalému pobytu

Poznámka:

Z dávek pomoci hmotné nouzi nelze ušetřit částku požadovanou jako kauci za uzavření nájemní smlouvy či na předplacení nájemného.

Ze systému státní sociální podpory ani pomoci v hmotné nouzi nelze poskytovat bezúročně půjčky.

Na úhradu poplatku realitní kanceláři za zprostředkování bydlení či na úhradu dluhu na nájemném po předchozím nájemci může být poskytnuta mimořádná okamžitá pomoc k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, není však na ni právní nárok a záleží na uvážení orgánu pomoci v hmotné nouzi, zda tento náklad vyhodnotí v daném případě jako nezbytný (u úhrady dluhu na nájemném po předchozím nájemci je dost nepravděpodobné, že by orgán pomoci v hmotné nouzi takto postupoval).

Na opravy bytu lze poskytnout okamžitou mimořádnou pomoc pouze za předpokladu, že se jedná o nutné opravy, které má podle zákona povinnost hradit nájemce (nikoliv pronajímatel) a maximálně do výše 31 260 Kč ročně.

Na předplacení nájemného nelze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc (tj. jednorázovou dávkou k úhradě celé částky).

Příspěvek na bydlení lze poskytnout jen tehdy, jsou-li v daném kalendářním čtvrtletí uhrazeny náklady na bydlení (v případě předplaceného nájemného na déle než 1/4 roku lze příspěvek na bydlení poskytnout jen za kalendářní čtvrtletí, kdy bylo nájemné zapláceno, poté do doby, než bude nájemné znovu placeno, nenáleží ani příspěvek na bydlení ani doplatek na bydlení.

Pokud se nájemce nepřihlásí k trvalému pobytu v bytě, v němž bydlí, nesplní podmínky nároku na příspěvek na bydlení ani na doplatek na bydlení.

XXII. Jaké má obec povinnosti při zajišťování bytových náhrad?

/ zajišťování bytové náhrady podle zákona č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník

// v případě, kdy pronajímatel, který vypověděl nájem bytu s přivolením soudu, nebo ten, v jehož prospěch byla stanovena jiným osobám povinnost vyklidit byt, nemůže zajistit bytovou náhradu, může požádat o zajištění této náhrady obec, na jejímž území je byt, který má být vyklizen. Stejně postupuje pronajímatel, jestliže stavební úřad povolil odstranění stavby dle stavebního zákona

// obec určí pořadí žádostí o bytovou náhradu podle naléhavosti

// obec podle místních podmínek zajišťuje přednostně bytové náhrady v případě vypovědi nájmu bytu z důvodu, kdy pronajímatel potřebuje byt pro sebe, či blízké osoby

// podrobnější kritéria může stanovit obec obecně závaznou vyhláškou

// obec podle místních podmínek přednostně zajišťuje bytové náhrady v případě vypovědi nájmu bytu z důvodu, kdy pronajímatel potřebuje byt pro sebe, či blízké osoby bez ohledu na existenci či neexistenci uvedené obecně závazné vyhlášky

- / **zajišťování bytové náhrady při nařízení vyklizení stavby podle stavebního zákona z důvodu ohrožení života či zdraví osob** (viz Nástroje státní správy, kapitola II. III. Stavební dozor, zvl. pravomoci stavebního úřadu, část A)
- / **zajišťování bytové náhrady při exekuci podle správního řádu** (viz Nástroje státní správy, kapitola II. III. Stavební dozor, zvl. pravomoci stavebního úřadu, část A)

III. IV. / DOTAČNÍ PROGRAMY VYUŽITELNÉ PRO SOCIÁLNÍ BYDLENÍ

I. Může obec při řešení špatného stavebně-technického stavu budov v sociálně vyloučené lokalitě využít finanční pomoci státu?

- / obec může požádat o dotaci na výstavbu podporovaných bytů, dotační titul vstupní byty. Výstavbou se v tomto programu rozumí **nejen nová výstavba, ale také rekonstrukce nebytových prostor, a rekonstrukce bytových domů, ve kterých není žádný byt způsobilý k bydlení** a k uzavření nájemní smlouvy (tzv. vybydlené domy)
- / města nad 20 tisíc obyvatel (mimo Prahu), která zpracovala Integrovaný plán rozvoje města, mohou ve vtypované problémové lokalitě získat dotaci z evropských financí. Dotaci mohou použít na **opravy společných prostor bytových domů**

II. Jaké má obec možnosti podpory ze strany státu, potřebuje-li byty pro sociálně slabé rodiny?

- / obec může požádat o dotaci podle podprogramu Podpora výstavby **podporovaných bytů**. Jedná se o nájemní byty, které jsou určeny sociálně vymezené cílové skupině osob (sociální bydlení)
- / kromě toho může obec využít nájemní byty postavené v minulosti podle nařízení vlády č. 146/2003 Sb., pokud využila dotaci Státního fondu rozvoje bydlení (SFRB) nebo dotaci Ministerstva pro místní rozvoj podle podprogramu Podpora výstavby nájemních bytů (platil až do roku 2005). Jedná se o tzv. **byty určené osobám s nízkými příjmy**

III. Jaké výhody může obec získat pokud požádá o dotaci?

- / získá finanční prostředky nejen na výstavbu nových bytových domů, ale také na **rekonstrukci různých nebytových objektů, které dosud nenašly v obci využití, a na rekonstrukci tzv. „vybydlených“ domů**
- / s pomocí dotace může obec vytvořit specifickou část bytového fondu, kterou bude využívat výhradně pro sociální účely. Existence takového bytového fondu je velmi důležitá pro **vytvoření prostupného systému bydlení v obci**, kde na jedné straně jsou ubytovací zařízení azylového typu a na druhé straně spektra obyčejné nájemní byty jako součást volného trhu s byty. Mezi těmito dvěma polohami by měla mít obec k dispozici byty se specifickým režimem provozování. Toto specifikum provozu může mít charakter sníženého nájemného pro osoby s velmi nízkými příjmy, nebo charakter **poskytování určitých sociálních služeb spojených s bydlením** (pomoc při placení nájemného, pomoc při udržování bytu, pomoc při předcházení ztráty bydlení v důsledku neplnění povinností vyplývajících z nájemní smlouvy apod.) (viz Příloha Doporučení Příklady dobré praxe)

IV. Musí obec při použití dotace na výstavbu podporovaných bytů poskytnout také určité procento investičních nákladů z vlastních zdrojů?

- / dotační program neurčuje **žádnou spoluúčast při výstavbě**
- / pokud si obec sežene levného dodavatele a postaví nízkonákladové byty a dotace na výstavbu vystačí, nemusí uhradit ze svého rozpočtu nic
- / dotace je poskytována podle pravidla „de minimis“. To znamená, že součet všech veřejných podpor poskytnutých žadateli nesmí překročit v kterémkoliv tříletém období částku odpovídající 200 000 EUR

VI. Za jakých podmínek lze obnovovat nájemní smlouvy v bytech postavených se státní dotací?

- / jednou z podmínek použití dotace na vstupní byty i byty určené osobám s nízkými příjmy je, že nájemní smlouvy musí obec uzavírat na dobu určitou, nejdéle však na 2 roky, s možností opakovaného prodloužení podle konkrétní situace nájemce. U vstupních bytů se při prodloužení nájemní smlouvy vždy ověřuje splnění podmínek jako při uzavření smlouvy

Poznámka:

Jde o opatření, které má zajistit, aby byty opravdu sloužily stanovené cílové skupině. V případě, že se sociální podmínky nájemce změní, měl by si najít jiný nájemní byt na volném trhu s byty. Krátkodobá nájemní smlouva může být k tomu jedním z motivačních faktorů.

- / u pečovatelských bytů se jedná o běžné nájemní byty, u kterých se uzavírá nájemní smlouva podle občanského zákoníku (byt v domě zvláštního určení), s výjimkou ustanovení o přechodu nájmu

VII. Jakým osobám jsou určeny podporované byty?

- / první skupinou jsou **osoby, v nepříznivé sociální situaci, jejichž snížená soběstačnost je způsobena věkem nebo zdravotním stavem**
- / druhou skupinou jsou **osoby, které v důsledku nepříznivé sociální situace způsobené sociálními okolnostmi jejich života nemají přístup k bydlení, a to ani při využití všech stávajících nástrojů sociální a bytové politiky**

VIII. Může obec získat nějakou podporu od státu na bezbariérové byty?

- / v dotačních programech Státního fondu rozvoje bydlení a Ministerstva pro místní rozvoj se používá termín „**upravitelné byty**“
- / podprogram Podpora výstavby podporovaných bytů vyžaduje, aby všechny pečovatelské byty (dříve chráněné byty) byly upravitelné, na tyto byty lze získat dotaci

Poznámka:

Upravitelné byty obsahují pouze některé bezbariérové prvky, a to takové, aby nevyžadovaly dodatečné stavební úpravy v případě, že budou pronajaty osobě se zdravotním postižením, případně když se zdravotní stav nájemce zhorší. Po vybavení zdravotními pomůckami podle individuálních potřeb konkrétního nájemce mohou upravitelné byty sloužit k bydlení osob, které mají nejružnější zdravotní postiže-

ní. Nemělo by se tak stát, že byty jsou upraveny bez ohledu na individuální potřeby konkrétních osob.

Zásady pro technické řešení pečovatelského bytu jsou obsaženy v příloze podprogramu Podpora výstavby podporovaných bytů.

IX. Jak má obec zajistit budoucí provoz bytů pro sociálně potřebné osoby?

- / před samotnou žádostí o dotaci na výstavbu bytů pro sociálně potřebné by měla obec provést důkladnou analýzu potřebnosti takových bytů. Vždy se jedná o bydlení osob s nízkými příjmy, proto musí obec důkladně zvážit, zda je taková výstavba opravdu potřebná
- / svá zjištění by obec měla doplnit informacemi z Plánu rozvoje sociálních služeb, pokud ho zpracovala, nebo alespoň ze Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje
- / mělo by se jednat o tzv. nízkonákladovou výstavbu, ať už z pohledu nákladů na samotnou výstavbu nebo pozdějších nákladů na provoz, aby co největší díl nákladů na provoz pokrylo nájemné

X. Co dělat v situacích, kdy v bytech postavených se státní dotací není možné umístit obyvatele z určené cílové skupiny?

- / pokud není dostatečný počet obyvatel z určené cílové skupiny v obci, jak obec předpokládala při podání žádosti o dotaci, je namístě nejprve oslovit okolní obce, nevládní organizace v místě, popřípadě kraj s žádostí o spolupráci a doplnění cílové skupiny
- / nezdaří-li se byty naplnit, je nutné spojit se s poskytovatelem dotace pro nalezení vhodného řešení s ohledem na podmínky dotace a místní poměry v obci

XI. Jaké další dotační možnosti má obec k zajištění uspokojení potřeby bydlení obyvatel?

- / jednou z možností je příprava zasítovaných pozemků pro následnou výstavbu rodinných domů. Ministerstvo pro místní rozvoj přispívá obcím na výstavbu vodovodu, kanalizace a komunikace, které vedou k pozemkům určeným k zástavbě. Obec tím může pomoci např. mladým rodinám v získání dostupného pozemku a současně podpořit svůj územní rozvoj.

XII. Kde lze získat více informací k dotačním programům?

- / na webových stránkách ministerstva www.mmr.cz (bytová politika/ programy/ dotace)
- / na adrese Ministerstva pro místní rozvoj (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1)
- / na webových stránkách Státního fondu rozvoje bydlení www.sfrb.cz

III. V. / DOTAČNÍ PROGRAM PRO PODPORU TERÉNNÍ PRÁCE

I. Může obec pro terénní práci ve vyloučené romské lokalitě/komunitě využít finanční podporu státu?

/ obec může požádat každoročně o finanční podporu v rámci dotačního programu Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků, podprogram A. Podpora terénní práce. Tento program je určen na výdaje spojené se zajištěním a realizací terénní práce ve vyloučených romských komunitách/lokalitách. Rada vlády pro záležitosti romské komunity vyhlašuje program na přelomu kalendářního roku pro který je dotace určena. V případě nerozdělení všech finančních prostředků, může Rada vlády vyhlásit ve spolupráci s vedoucím Úřadu vlády ČR další kolo podprogramu

II. Jaké výhody může obec získat, pokud požádá o finanční podporu?

- / dojde k nastartování terénní práce ve vyloučené lokalitě a zlepšení výchozích podmínek pro vzájemné dobré soužití všech obyvatel obce
- / prostřednictvím terénní práce získá obec informace pro komunitní plánování v obci
- / o dotaci lze za určitých podmínek žádat opakovaně, zvyšuje se tak pravděpodobnost dosažení hmatatelných výsledků
- / dotaci lze čerpat na terénního pracovníka, kterého zaměstnává obec nebo příspěvková organizace obce, zřízená pro tyto účely
- / maximální možná výše dotace, o kterou je možné požádat na jednoho terénního pracovníka v podprogramu, je **200 000 Kč. Tuto částku může obec obdržet při zaměstnání jednoho terénního pracovníka na plný pracovní úvazek po celý kalendářní rok**

Poznámka:

Nejedná se o finanční podporu sociální práce podle zákona o sociálních službách. Součástí žádosti je také komunitní plán, který zahrnuje řešení inkluze vyloučených romských lokalit/komunit, nebo jiný koncepční materiál řešící tuto oblast, schválený zastupitelstvem obce. Obce, které žádají poprvé a nemají zpracovány tyto materiály, předloží alespoň koncepční záměr řešení situace ve vyloučené romské lokalitě v obci.

III. Je nutná spoluúčast obce?

/ žadatelé (obce) jsou povinni se zavázat ke splnění finanční spoluúčasti nejméně ve výši **30 % z celkové požadované dotace**, nikoli z celkového rozpočtu žádosti

Poznámka:

V případě žádosti o 200 000 Kč finanční spoluúčast činí 60 000 Kč při celkovém rozpočtu žádosti na jednoho terénního pracovníka 260 000 Kč).

/ finanční spoluúčast obce **může být ve výjimečných a v odůvodněných případech snížena** nebo prominuta, požádá-li o to statutární orgán obce zároveň se žádostí o dotaci. Žádost o snížení nebo prominutí dotace musí být podrobně zdůvodněna

IV. Na co lze finanční podporu využít?

- / mzdové prostředky na terénní pracovníky
- / výdaje spojené s provozními náklady (např. telefonní poplatky, internet, kancelářské potřeby) a s úhradou nákladu spojených s řešením problému v působnosti terénního pracovníka
- / výdaje spojené s rozšiřováním a prohlubováním kvalifikace terénního pracovníka
- / úhrada poplatku za účast na konferencích a seminářích
- / nákup odborné literatury.
- / výdaje spojené s motivací klientu, tj. realizace volnočasových aktivit pro dospělé klienty a jejich děti
- / výdaje spojené s nákupem takového materiálu, který bude sloužit pouze k nejnutnější údržbě a drobným opravám obydlí klientu, nikoli ke zhodnocení majetku

V. Kde lze získat více informací k dotačnímu programu?

- / na webových stránkách www.vlada.cz (Poradní a pracovní orgány/Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity/Aktuality nebo Dotace)
- / na adrese Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity (Úřad vlády, Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity nábř. E. Beneše 4, 118 01 Praha 1)
- / v Kanceláři Rady vlády pro záležitosti romské komunity, PhDr. Zdenka Kohoutová, telefon 296 153 358, e-mail: kohoutova.zdenka@vlada.cz

/ INTEGRAČNÍ PROGRAM¹

NADĚJE

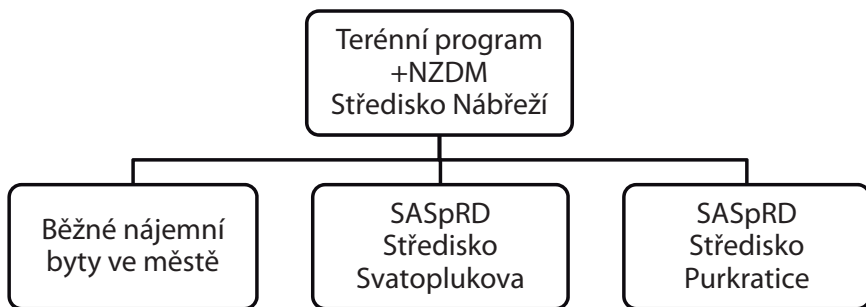
- / nestátní nezisková charitativní organizace s celostátní působností
- / oblasti působení: programy pro třetí věk, programy pro mentálně postižené, náhradní rodinná péče, zdravotní programy, potravinová pomoc, integrační a misijní programy
- / organizace je postavena na křesťanských principech a posláním Naděje je praktické uplatňování evangelia v životě a jeho šíření

NADĚJE o.s.

- / pobočka Písek
- / pobočka Plzeň

NADĚJE pobočka Písek

- / terénní program – poradenství, prevence, kontakt
- / sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – SASpRD – poradenství, vyřizování osobních záležitostí, domácnost, pomoc při výchově a vzdělávání dětí apod.
- / nízkoprahové zařízení pro děti a mládež – NZDM – komunitní práce, volnočasové aktivity pro děti a mládež, podávání informací, vzdělávání, poradenství, motivace k vlastní aktivitě, hodnoty, zodpovědnost

Cílové skupiny

- / SASpRD – rodiny, vystěhovávané z nájemních bytů pro porušování pravidel nájmu, rodiny s dětmi ohrožené sociálním vyloučením (převážně romské rodiny), předškolní a školní děti z uvedených rodin

¹ Ing. Petr Hladík, Daniel Svoboda, B. Th., Naděje, o. s. – příspěvek přednesen v rámci odborné konference Sociální bydlení pořádané veřejným ochráncem práv ve dnech 24. – 25. 11. 2008

/ TP – osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením, osoby a rodiny se specifickými potížemi (Romové), osoby v nepříznivé sociální situaci

/ NZDM – děti a mládež ohrožené patologickými jevy, vyloučením ze společnosti, navštěvující školské zařízení (ZŠ, SOU, SŠ) od 6 do 18 let z rodin v nepříznivé sociální situaci

Středisko Svatoplukova

Středisko Purkratice

Propojenost činnosti jednotlivých středisek Naděje

/ středisko Svatoplukova je první záchytný bod pro rodiny, které jsou vystěhovávány z městských bytů z důvodu porušování pravidel nájmu

/ středisko Purkratice navazuje na tuto službu jako další stupeň sociálního bydlení (holobyty)

Systém umožňuje propad až „na ulici“ v případě dalšího porušování pravidel nájmu, ale zároveň návrat do původního nájmu v městském bytě ve chvíli, kdy dojde, ve většině případů k úhradě předchozích dluhů na nájmu nebo změně v přístupu k pronajatému bytu.

/ terénní program ve středisku Nábřeží podporuje celý systém preventivním přístupem se snahou zabránit sociálnímu propadu rodin v městských nájemních bytech

AKTIVITY středisek SASpRD s byty a holobyty (Svatoplukova, Purkratice)

/ předávání kvalitních informací

/ praktická pomoc při řešení tíživých situací

/ poradenství v oblasti sociální – zejména dluhové poradenství, řešení bytové otázky

/ zprostředkování zaměstnání – spolupráce s ÚP, městem, zaměstnavateli

/ motivace ke změně

/ práce s dětmi

/ vedení k samostatnosti (zodpovědnosti za vlastní život) – děti i rodiče

Aktivity komunitních center ve střediscích Svatoplukova a Purkratice

- / klub pro maminky s předškolními dětmi –dovednosti a znalosti dětí a komunikace s maminkami (potřeby)
- / odpolední klub pro děti navštěvující základní školu – praktické dovednosti, vzdělávání, aktivní využívání volného času

Cíle sociální služby ve střediscích Svatoplukova a Purkratice

- / nabídnout uživatelům služeb takovou pomoc, aby byli schopni postupně řešit samostatně své problémy a stali se nezávislími na systému sociální pomoci nebo aby se jejich závislost na vnější pomoci průběžně zmenšovala
- / zabránit prohlubování sociálního vyloučení a pomoci využít skrytý potenciál – cesta k přijetí většinou společností
- / zvýšit zaměstnanost v cílových skupinách
- / snížit zadluženost nebo řešit dluhy včas nebo je alespoň začít řešit
- / zabránit ztrátě domova a odebrání dětí do ústavní výchovy
- / motivovat rodiny k vyššímu vzdělání dětí (do budoucna – lepší uplatnění na trhu práce) a pomáhat s přípravou dětí do školy. Omezit záškoláctví a bezdůvodně zameškané hodiny

- / předávání praktických dovedností (šití, vaření, péče o domácnost a děti, cestování, hospodaření apod.)
- / zajištění výchovně-vzdělávacích programů

Tábor, výlety a akce v přírodě

Volnočasové programy

Další akce a kluby

Co nás tíží!

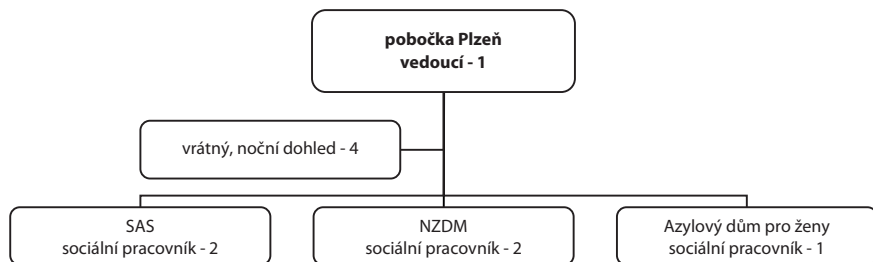

NADĚJE o.s. pobočka Plzeň

- / sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS) –poradenství, vyřizování osobních záležitostí, domácnost, pomoc při výchově a vzdělávání dětí apod. fakultativní služby ubytování
- / nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) – komunitní práce, volnočasové akti-

vity pro děti a mládež, podávání informací, vzdělávání, poradenství, motivace k vlastní aktivitě, hodnoty, zodpovědnost

/ azylový dům – ubytování, poradenství

Cílové skupiny

/ SAS – rodiny, vystěhované z nájemních bytů pro porušování pravidel nájmu, rodiny s dětmi ohrožené sociálním vyloučením (převážně romské rodiny), předškolní a školní děti z uvedených rodin

/ NZDM – děti a mládež ohrožené patologickými jevy, vyloučením ze společnosti, děti navštěvující školské zařízení (ZŠ, SOU, SŠ) od 6 do 18 let z rodin v nepříznivé sociální situaci

/ AD – ženy ohrožené sociálním vyloučením, osoby se specifickými potížemi, osoby v nepříznivé sociální situaci

Sociálně aktivizační služby

/ terénní služba v objektu Železniční 36

/ poskytováno ubytování (fakultativní služba) s kapacitou 15 ubytovacích místností

/ předškolní zařízení Slunečnice s kapacitou 8 dětí, dochází průměrně 7 dětí

Současně ubytováno 14 rodin – celkem 95 osob.

Sociálně aktivizační služby

Aktivity:

- / praktická pomoc při řešení tíživých situací
- / poradenství v oblasti sociální – zejména dluhové poradenství, řešení bytové otázky
- / zprostředkování zaměstnání – spolupráce s ÚP, městem, zaměstnavateli
- / motivace ke změně
- / práce s dětmi předškolního věku
- / vedení k samostatnosti (zodpovědnosti za vlastní život) – děti i rodiče
- / ubytování

Sociálně aktivizační služby

Aktivity:

- / práce s dětmi předškolního věku
 - // děti z rodin ubytovaných v objektu
 - // rodiče běžně neumísťují své děti do školky (důvody finanční, společenské)
 - // probíhá běžná předškolní příprava
- / příprava na vstup do prvního ročníku zš
 - // návaznost v NZDM Bludiště

Sociálně aktivizační služby

Aktivita:

/ ubytování

// fakultativní služba

// objekt je ve výpůjčce Naděje

// původně pro vystěhované z obecních bytů

// sociální práce, výběr poplatků, správa

// nevýhoda: správa, dluhy

// výhoda: efektivnější sociální práce

/ ZAŘÍZENÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY V MĚSTĚ BRNĚ PRO OSOBY V OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM²

Centrum sociálních služeb

Centrum sociálních služeb je příspěvkovou organizací Statutárního města Brna.

Byla zřízena k 1. 1. 2001 na dobu neurčitou. Předmětem činnosti je zajišťování ústavní sociální péče a provoz účelových zařízení sociální péče města Brna.

Na úseku péče o osoby ohrožené sociálním vyloučením provozuje:

- / ubytovnu
- / noclehárnu a noční krizové centrum
- / dům sociální prevence (noclehárny, ubytovny, bytové jednotky)
- / středisko osobní hygieny

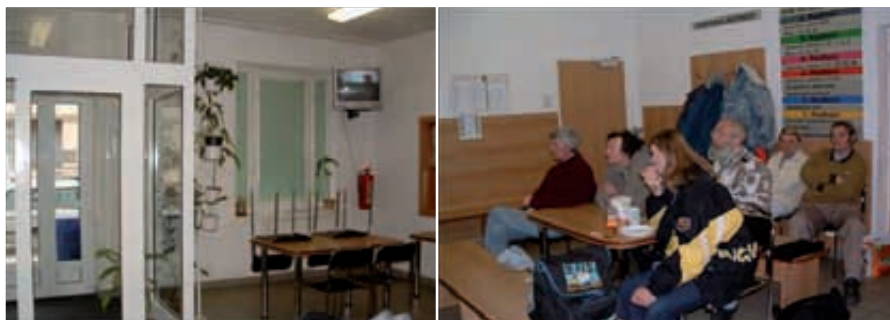
2 Mgr. Sylvie Zavadilová, Magistrát města Brna – příspěvek přednesen v rámci odborné konference Sociální bydlení pořádané veřejným ochráncem práv ve dnech 24. – 25. 11. 2008

Model třístupňového bydlení

<p>Muži</p> <p>Noclehárna Videňská 4, DSP – Podnásepní 20</p> <p>Ubytovna Křenová 20, DSP – Podnásepní 20</p> <p>Byty se sociální intervencí DSP – Podnásepní 20</p>	<p>Ženy</p> <p>Noclehárna DSP – Podnásepní 20</p> <p>Ubytovna Křenová 20, DSP – Podnásepní 20</p> <p>Byty se sociální intervencí DSP – Podnásepní 20</p>
--	--

Dům sociální prevence - Brno, Podnásepní 20

- / vznikl jako režimové zařízení od 15. března 2002
- / nově postavená budova za účelem motivačního ubytování třístupňového modelu pro klienty sociálních kurátorů
- / zařízení nenahrazující domov, má termínovaný charakter
- / cílem je najít další zakotvení osob bez přístřeší a umožnit jim řešit samostatně jejich problém
- / celková kapacita je 86 lůžek

Noclehárny

- / přijetí na základě doporučení soc. kurátora a lze i jako azyl na platný doklad totožnosti
- / určena mužům (28 míst) a ženám (14 míst)
- / celoroční noční provoz od 20 hod do 7.30 hod
- / poplatek na základě posouzení soc. situace klienta stanovuje soc. kurátor (0 nebo 50,- Kč za noc)

Ubytovny

- / přijetí na základě písemného doporučení soc. kurátora
- / termínované bydlení v max. délce 1 roku
- / klient musí být v pracovním poměru či mít jiný stálý příjem a spolupracovat se soc. kurátorem na vyřešení své budoucí bytové situace
- / poplatek stanoven od 80,- Kč za noc (v individuálních případech bez poplatku)

Byty se sociální intervencí

- / 6 samostatných bytových jednotek pro klienty na konci resocializačního programu, termínované
- / bydlení pro jednotlivce, páry, rodiny s dětmi, kteří jsou schopni vést samostatně domácnost, jsou zapojeni do pracovního procesu, příp. mají jiný stálý příjem, s relativně pevnými soc. vazbami
- / nájemné dle počtu osob: samostatný klient 90 Kč/noc, rodina s dětmi (matka 60 Kč, 1. dítě 30 Kč, 2. dítě 25 Kč, každé další 20 Kč, otec 70 Kč), vratná jistina ve výši 1000 Kč

Problémy

- / současná litera zákona mluví o noclehárnách a azylových domech, neexistuje chráněné sociální bydlení (zatím vždy varianty bydlení pro osoby se zdr. postižením)
- / není návaznost na bytovou politiku Úřadů městských částí

V čem je systém práce jiný

- / ubytování pro celé rodiny
- / je to svým způsobem velmi unikátní model ve smyslu poskytování sociálních služeb, odborná sociální práce je poskytována sociálními kurátory

/ PROGRAM PROSTUPNÉHO BYDLENÍ³

Nestátní nezisková organizace CENTROM sídlí na ulici Antonína Gavlase 262/5 v Ostravě.

Svou činnost realizuje v Ostravě – Vítkovicích, Slezské Ostravě a Ostravě Bartovicích a Radvanicích.

- / pomáháme jednotlivcům i rodinám s dětmi, které jsou ohroženy sociálním vyloučením nebo již sociálně vyloučeny jsou
- / nabízíme odborné poradenství, ambulantní i terénní aktivizační služby a provozujeme nízkoprahové zařízení
- / veškeré služby poskytujeme bezplatně, v souladu s právními předpisy a s profesionálním přístupem ke všem klientům

Cílová skupina:

Jednotlivci a rodiny s dětmi, které jsou ohroženy sociálním vyloučením nebo již sociálně vyloučeny jsou.

Sdružení působí na lokální úrovni města Ostravy, kde spolupracuje:

- / s příslušnými odbory MMO
- / samosprávami příslušných městských obvodů, ve kterých realizuje své aktivity
- / dalšími subjekty neziskové sféry
- / připravuje a rozvíjí spolupráci se soukromým sektorem, zejména s vlastníky bytového fondu (RPG, RK)
- / výhledově sdružení předpokládá rozšíření činnosti i mimo město Ostravu

Od roku 2007 má organizace dle platných právních předpisů zaregistrované tyto služby:

- / sociální poradenství (Zák. č. 108/2006 Sb., §37)
- / nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (Zák. č. 108/2006 Sb., §62)
- / sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Zák. č. 108/2006 Sb., §65)

V organizaci:

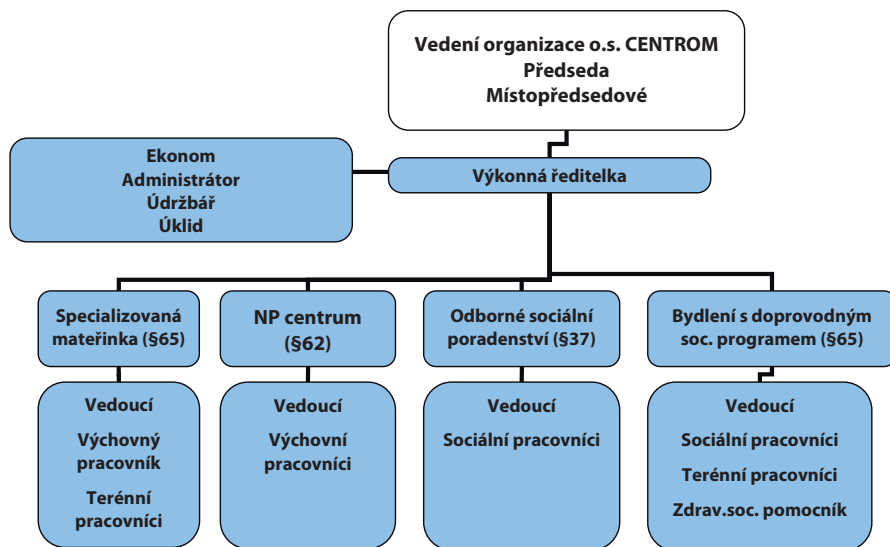
- / pracuje 25 zaměstnanců
- / má lichý počet statutárních zástupců (3)
- / v čele organizace stojí výkonná ředitelka

Organizace je rozdělena do čtyř sekcí, jejichž náplní je přímá práce s uživatelem. Jejich činnost je návazná v obsahu i v čase a vzájemně se prolíná. Pátou sekcí tvoří administrativně ekonomické zázemí.

3 Mgr. Ivana Nesetová, CENTROM, o. s. - příspěvek přednesen v rámci odborné konference Sociální bydlení pořádané veřejným ochráncem práv ve dnech 24. – 25. 11. 2008

Schéma organizace

/ od založení organizace v roce 1999 byly realizovány (v letech 2000 – 2001) projekty z oblasti sociální péče o romskou komunitu se zaměřením na děti (např. Kdo si hraje – nezlobí, Romský šampion). Za tuto činnost organizace obdržela v roce 2003 mezinárodní cenu (Evens Prize for Intercultural Education 2003) a mnoho dalších

/ od roku 2005 se organizace intenzivně věnuje řešení problematiky bydlení sociálně vyloučených jednotlivců a rodin na lokální úrovni

Připravuje realizaci: „**Třístupňového systému bydlení**“. Tento systém se od roku 2005 opakovaně objevuje v realizovaných projektech.

Třístupňový systém bydlení je funkční a propustný systém bydlení na lokální úrovni:

/ **3. stupeň bydlení** - je ulice, ubytovny, nevyhovující byty, nabourané byty atp.

/ **2. stupeň bydlení** - je bydlení s podnájemní smlouvou nebo též bydlení s kontraktem. Zde uživatel zařazený do projektu má podnájemní smlouvu, účastní se nabízených doprovodných programů. Tato fáze trvá cca 1-2 roky (kontrakt, podnájemní smlouva)

/ **1. stupeň bydlení** - je kvalitativně nejvyšší bydlení s vlastní nájemní smlouvou. Tento nejvyšší stupeň bydlení je cílem uživatelů zařazených do projektu.

Na základě empirických poznatků v rámci realizace dochází k vytvoření mezistupně mezi 1. a 2. stupněm bydlení, kdy uživatel postupující z typu 2. do typu 1. nedostává ihned vlastní nájemní smlouvu, ale ještě setrvává cca 1 rok v bydlení s podnájemní smlouvou s příslibem vlastní nájemní smlouvy, doprovodné programy jsou nabízeny v omezené formě a trvá spolupráce s terénními pracovníky a využití poradenství.

Byty

- / jsou majetkem samosprávy
- / jsou majetkem soukromého sektoru jedná se především o byty v méně zajímavých lokalitách, které chátrají a jsou neobsazené. Pro potřeby vytvoření bydlení 2. stupně jsou příhodné
- / CENTROM o. s. má smluvně byty pronajaté a vůči majiteli nese odpovědnost za úhradu nájemného a ochranu majetku před zdevastováním

Obecné přínosy z hlediska cílové skupiny a města Ostravy

Okamžité:

- / zabránění rozdělení rodin (jak je tomu např. na ubytovnách)
- / zabránění odnímání dětí z rodin
- / prevence bezdomovectví
- / zlepšení stavu údržby bytového fondu v lokalitě etnicko - sociálního ghetta
- / zlepšení celkových životních podmínek klientů
- / řešení absentující politiky bydlení ve městě
- / zlepšení chování a školního prospěchu dětí a mládeže

Dlouhodobé:

- / změna postoje samosprávy k realizaci našeho projektu - následování příkladu Sirotků i v dalších městských částech (Radvanice a Bartovice, Moravská Ostrava)
- / zvrácení nepříznivých trendů v oblasti vývoje problematiky kolem etnicko – sociálních ghett v chátrajících městských částech Ostravy
- / změna vztahu cílové skupiny k bytovému fondu
- / snížení celkové míry sociopatogenních jevů v minoritě na lokální úrovni
- / zlepšení životních podmínek všech obyvatel oblastí současných etnicko-sociálních ghett i obyvatel přilehlých oblastí
- / celková integrace cílové skupiny, patrná zejména u nastupující generace
- / pozvolná změna přístupu samosprávy k absenci bytové politiky ve městě

Současné projekty:

Jde o souhrn vzájemně návazných a propojených dílčích projektů. Základem je projekt **„Bydlení s doprovodným sociálním programem“**

BYDLENÍ S DOPROVODNÝM SOCIÁLNÍM PROGRAMEM

(§65 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi)

Podstata projektu:

Budování 2. a 1. stupně bydlení pro rodiny s dětmi, následná práce s celou rodinou a její aktivizování k využití nabízených služeb. Naší strategií je nejen poskytnout na přechodnou dobu klientům bydlení, ale provázat je celkovým integračním procesem a vést uživatele k osamostatnění a získání bytu 1. stupně s nájemní smlouvou.

Cílová skupina:

Rodiny s dětmi z prostředí sociálně vyloučených komunit (převážně romská komunita).

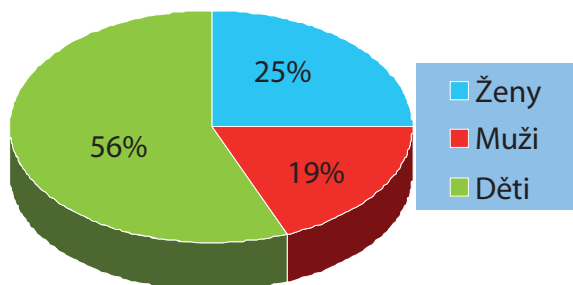
Hlavní cíle:

- / zlepšit životních podmínek cílové skupiny
- / podpořit a stabilizovat rodiny s dětmi z cílové skupiny
- / podpořit schopnost rodin získat a následně si udržet bydlení v nájemním vztahu (pravidelné platby nájmu včetně souvisejících služeb, podílení se na údržbě bytové jednotky, apod.)
- / dosáhnout změny chování cílové skupiny, mimo jiné i ve vztahu k využití finančních zdrojů pro potřeby rodiny, a tím napomoci k vymanění rodiny ze sociální exkluze, včetně návratu k bydlení s nájemní smlouvou

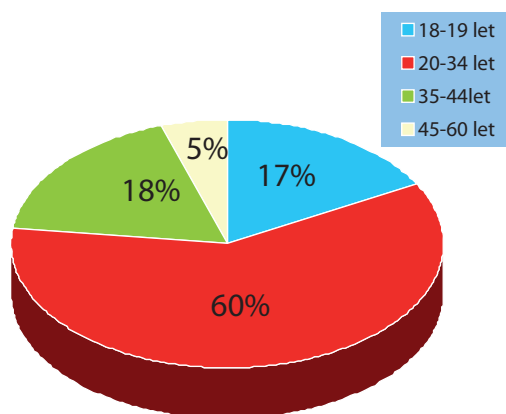

Městský obvod	Počet bytů	Počet klientů / z toho dětí do 15 let
Vítkovice	16	72 / 42
Radvanice a Bartovice	5	17 / 8
Moravská Ostrava a Přívoz	2	7 / 4
CELKEM	23	96/54
V jednání	40	

Graf č.1 Klienti v programu Bydlení s DSP

Graf č. 2 Věk dospělých v programu Bydlení s DSP

Doprovodný sociální program

Ambulantní sociální programy (výchovné a vzdělávací aktivity):

- / patří k motivačním prvkům,
- / jsou součástí kontraktu; účast je povinná.

Kurz údržbářských a zednických prací (pro muže)

- / klienti se učí drobným opravám a aktivně se podílejí na správě bytů a okolí svého bydliště, podílejí se na výrobě nábytku pro organizaci (botníky pro děti, kancelářské stoly).

Cíl: Samostatnost klientů při správě a udržování bytu, schopnost udržovat pořádek společných prostor

Kurz hospodárneho vaření a zdravé výživy (pro ženy)

/ klientky se učí vařit jídla majority (s ohledem na cenovou dostupnost a složení potravin).

Cíl: Schopnost přípravy vyvážené a pravidelné stravy (častým jevem je, že jídla podávaná dětem ve školní jídelně, jsou pro děti neznámá a nepoživatelná, děti tak přestávají navštěvovat jídelnu a porušují zdravou životosprávu)

Terénní práce (TP)

- / forma doprovodného sociálního programu
- / filozofií vzniku funkčních míst romských terénních pracovníků byl výběr vhodných adeptů z ÚP, kteří absolvovali kurz a byli následně zaměstnáni
- / nyní CENTROM o.s. zaměstnává 6 romských terénních pracovníků
- / TP je prioritně zaměřena na prevenci ztráty bydlení u romských rodin
- / TP realizujeme ve třech městských obvodech Ostravy (Vítkovice, Radvanice a Kunčičky)

Zdravotně sociální pomocník (ZSP)

/ forma doprovodného sociálního programu

- / v organizaci je zaměstnán 1 zdravotně sociální pomocník spolupracující s rodinami a dětským oddělením zdravotního střediska (realizováno v MO Vítkovice)
- / cílem je zlepšení zdravotního stavu dětské populace romského etnika na lokální úrovni (dodržování léčebného režimu, zdravotní osvěta, klid a pořádek v čekárně dětského lékaře, proočkovanosť, lepší komunikace ve zdravotnickém zařízení mezi uživatelem, lékařem a zdravotní sestrou)

SPECIALIZOVANÁ MATEŘINKA

(S65 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi)

Výchovně vzdělávací zařízení pro děti od 3 do 7 let ze sociálně vyloučených rodin:

- / podporuje rozvoj rozumových, verbálních i neverbálních dovedností dětí
- / preferuje individuální přístup s přihlédnutím k rodinnému sociálnímu zázemí a k věkovému složení kolektivu
- / podporuje rozvoj základních hygienických návyků, základů společenského chování, návyky pobytu v kolektivu a dává každému dítěti možnost seberealizace
- / připravuje předškolní děti na vstup a zdárné absolvování prvního ročníku ZŠ

NÍZKOPRAHOVÉ CENTRUM

(§62 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež)

- / usiluje o sociální začlenění a pozitivní změnu v životním způsobu dětí a mladých lidí ve věku od 6 do 26 let, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci
- / poskytuje informace, odbornou pomoc a podporu těmto dětem a mladým lidem
- / dětem a mladým lidem je nabízeno široké spektrum alternativ kvalitního trávení volného času
- / maximální denní kapacita - 30 dětí
- / k dispozici 4 místnosti + posilovna ve sklepních prostorách
- / nízkoprahové aktivity + výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:
 - // doučování
 - // taneční kroužek
 - // kroužek ručních prací
 - // stolní tenis
 - // možnost využití PC v PC učebně
 - // kroužek vaření
 - // pěvecký kroužek
 - // keramika
 - // posilovna
- / jednorázové akce, výlety, návštěva kulturních a sportovních zařízení, besedy, přednášky, letní edukační pobyty...
- / spolupráce se základními školami, knihovnou

ODBOBNÉ SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ (§37)

- / posláním služby je zlepšení či alespoň zamezení zhoršování sociální situace jedince nebo skupiny osob

/ poskytujeme přímou pomoc při řešení sociálních problémů zájemcům především z městské části Vítkovice

Konkrétní cíle vycházejí z typologie řešených zakázek, se kterými klienti přicházejí

Realizace služby

/ pondělí a středa od 7 do 12 a od 13 do 16 hodin (po individuální telefonické či osobní domluvě rovněž mimo tuto dobu)

Nejčastěji řešené okruhy problémů:

- / bydlení
- / rodina
- / dluhy
- / kriminalita
- / zaměstnání

Novátorským projektem v letošním roce je „Mediátor“

Cílem projektu je získat byty od soukromých vlastníků, příslušných samospráv i RPG. Nástrojem k dosažení tohoto cíle bylo vytvoření a obsazení funkčního místa „mediátora“, který by s výše uvedenými subjekty komunikoval, měnil jejich **postoj** k problematice bydlení sociálně vyloučených skupin a zapojoval všechny tyto instituce do programu budování tříštupňového systému bydlení na území města Ostravy.

Projekt „*Bydlení s doprovodným sociálním programem*“ je projekt sestávající z dílčích modulů a podprojektů, které jsou návazné v obsahu i čase.

V rámci jeho realizace je nutné připravit a rozvinout úzkou spolupráci mezi:

NESTÁTNÍM SEKTOREM
VEŘEJNÝM SEKTOREM
PRIVÁTNÍM SEKTOREM
a
ZAPOJIT CÍLOVOU SKUPINU

/ ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ BYDLENÍ VE VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH OKRESU JESENÍK⁴

V roce 2000 Občanské sdružení Ester zahájilo projekt, jehož cílem bylo řešení krizové situace bydlení ve vyloučených lokalitách okresu Jeseník. Stalo se tak poté, co pracovníci odboru sociálních věcí okresního úřadu Jeseník oslovili sdružení s dotazem, zda je schopno asistovat sociálně vyloučené rodině v obci Bernartice.

Matka s 5 dětmi žila v polorozbořeném domě, kde obývala bývalý koží chlívěk. Nejmladší dítě kojila, nejstarší chlapec chodil do první třídy. Otec dětí byl ve vězení. Po několika týdnech bylo rozhodnuto, že děti budou matce odebrány z důvodu neudržitelné krizové situace spojené s bydlením. Soud stanovil dva týdny pro zajištění náhradního bydlení, aby se zabránilo rozpadu rodiny. Sdružení získalo možnost pronájmu velkého prostorného bytu v lokalitě Petrovice - statek. V té době sdružení realizovalo program pracovní rehabilitace pro mládež Výchovného ústavu ve Vidnavě. Oslovilo ředitele výchovného ústavu, získali o souhlas ke spolupráci. S dobrovolníky během 10 dní byl byt zrenovován, vymalován a přichystán k nastěhování. Nebylo moc co stěhovat, přesto byl byt příjemně a vkusně vybaven s posbíraného darovaného nábytkem. Jeho noví obyvatelé měli poprvé vlastní postele, teplou a studenou vodu v koupelně a kuchyni, splachovací záchod, ledničku a elektřinu pro svícení, dokonce vlastní ústřední topení na dřevo. Byt byl veden jako chráněné tréninkové bydlení pro klienty sociální služby občanského sdružení Ester. Tato rodina, v níž později přibyl ještě další sourozenec, dnes žije pohromadě v rodinném domku, matka pracuje ve sdružení Ester. Nejstarší syn vychází ze školy a jde do učení. Všechny děti jsou ve škole („normální škole“). S manželkou se rozvedla.

V krátké době bylo sdružení jasné, že pokud nechce bezmocně hledět na zoufalou situaci mnoha lokálních rodin, je nutné rozmnožit první chráněný byt o další. Následovalo období hledání vhodných bytů a dojednávání podmínek pronájmu s jejich majiteli. V krátkém období mělo občanské sdružení Ester pronajato celkem 12 **bytů určených pro projekt chráněného tréninkového bydlení rodin v sociální krizi** (nynější terminologií sociálně vyloučených, v hmotné nouzi). Pronajaté byty byly vybydlenými zničenými byty po neplátcích z majoritní společnosti, ve kterých nikdo nechtěl bydlet. Souběžně s programem chráněného sociálního bydlení běžel projekt zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných, především opět Romů. Nebylo těžké tyto byty opravit. Částečně zde pracovali v tréninkových pozicích otcové a strýčkové, synové i dědové, částečně si opravu bytů prováděli budoucí obyvatelé sami.

Každý přidělený byt byl prostorným bytem první kategorie, byl opraven a vybaven, čistě vymalován. S uživateli bytu uzavíralo sdružení smlouvu o užívání chráněného bytu, nikoliv obvyklou smlouvu nájemní. Tuto podmínku majitelů nemovitosti sdružení respektovalo. Smlouva byla plně uznávána odbory sociálních věcí a uživatelé dostávali své náklady na bydlení proplaceny. Každým rokem počet bytů sdružení zvětšovalo. Za celé období do roku 2006 se nestalo, že by se sdružení potýkalo s neplatičtstvím klientů nebo vznikaly na bytech dluhy. Kromě jednoho výjimečného případu rodiny dobře spolupracovaly. V lednu roku 2006 mělo sdružení v nájmu již 20 bytů.

V průběhu roku 2005 sdružení sledovalo přípravu zákona o sociálních službách. Bylo jasné, že změny přinesou zásadní zvrat především do programů sociálního bydlení, které do-

4 Abe Staněk, Občanské sdružení Ester, diskusní příspěvek přednesen na odborné konferenci Sociální bydlení pořádané veřejným ochráncem práv ve dnech 24. – 25. listopadu 2008 v Brně

posud provozovalo. Tato obava se plně naplnila. V prosinci 2005 sdružení muselo vypovědět hromadně všechny smlouvy ke chráněným bytům. Vypovědím předcházela velmi náročná vyjednávání s majiteli nemovitostí. Nakonec je sdružení přesvědčilo o tom, že i když majitelé vystaví nové **nájemní smlouvy přímo na stávající uživatele chráněných bytů** a dostanou se do rizikové situace, kdy neovlivní placení či neplacení nájemného, **zůstane občanské sdružení Ester garantem řešení možného zadlužování.**

O tom, že většina rodin bude zakrátko zadlužena nebylo pochyb. Garance sdružení však znamenala, že všichni „vytrénovaní“ uživatelé obdrželi legální nájemní smlouvy a postoupili mezi ty, kteří tvoří většinu v tomto státě. U klientů se sdružení zabývalo zadlužeností dříve než nastala. Nový zákon o sociálních službách byl impulsem pro ujasnění si významu zaměstnanosti této cílové skupiny. Zaměstnaný muž či žena v rodině, v kombinaci s přídavky na děti, doplatkem a příplatkem na bydlení, dávalo naději na udržitelnost našich stabilizovaných rodin.

V současné době **občanské sdružení Ester pronajímá, garantuje a spravuje více než 30 bytů cílové skupině lidí**, z nichž většinu tvoří Romové. Společným znakem zůstává jejich ohrožení sociálním vyloučením a nestabilitou. Zásadním zlomem je pro tuto skupinu možnost pracovat. **Ve spolupráci s Úřadem práce v Jeseníku každoročně vytváří více než 40 pracovních míst** pro cílovou skupinu. Po třech letech této soustředěné aktivity je sdružení přesvědčeno, že **sociální vyloučenost vesnické populace je řešitelná během krátké doby, pokud veřejný sektor, to je samospráva a státní správa a nevládní organizace, dokážou zajistit to minimální - pracovní příležitost** (byť jen za minimální mzdu při veřejně prospěšných pracích), **nájemní byty a ochotu nevládních organizací se naprosto praktickým způsobem zasadit o fungování těchto základních lidských potřeb v praxi.** Tato praxe kombinovaná s klasickou terénní sociální prací (sociálními službami nynější terminologií) je pro nevládní organizace naprosto zásadní. Věříme, že nevládní organizace musí začít hrát roli, po které sice dlouho volají, ale kterou v praxi prozatím ne všechny plní. Touto rolí je poskytování životních základních potřeb té cílové skupině, pro kterou pracují. Vytváření soupisu problémů a navrhování řešení, která jsou posléze odborníky z řad nevládních organizací předávány starostům obcí či měst s požadavky na plnění, již není a nemůže být v kurzu.

V roce 2008 sdružení začalo připravovat **projekt tzv. komunitního (romského) bytového družstva.** Cílem sdružení je, aby družstvo získalo do vlastnictví vytipované objekty a vstupem členů vytvořilo za vnější podpory fungující instituci. Hlavním cílem je celková konsolidace bydlení členů družstva a tím i komunity.

Poslední zmínkou je problém **oddlužování, na jehož řešení do velké míry závisí dlouhodobé zajištění důstojného bydlení.** Je určitá racionální a logická hranice, kde je zadlužení každého, kdo má příjem, ještě možné, někdy ekonomicky výhodné. Hranice tohoto zadlužení se pohybuje v několika tisících tam, kde lidé žijí ze sociálních dávek. Tato realita je často ignorována a zodpovědnými sociálními a terénními pracovníky. Nechat bez povšimnutí růst jakéhokoliv dluhu u klienta závislého na sociálním systému je rovno neplnění základních pracovních povinností.

Praxe v občanském sdružení Ester je taková, že **sledování zadluženosti je jedním se základních úkolů pracovníků v přímé práci s klienty.** Zadluženost v obchodě, v restauraci, u rodiny, u zaměstnavatele, u pronajímatele bytu, v půjčovnách a zastavárnách, prostě všude, kde to jde - je sledována. Pokud dosáhne hranice převyšující měsíční příjem a není splácena či vyplacena, nastává jednání. Zde je zapotřebí mít naprosto zásadní postoj, je nutné mít morální

převahu (klient sdružení ví, že za něj sdružení bojuje), ale je často nutné mít i praktickou převahu trumfů. Tím je třeba vědomí, že jsme to my, kdo s vypětím všech sil tvoří pracovní místa a poskytuje zaměstnání, řádně platí atd., že to jsme my, kdo garantuje bydlení či poskytuje byt s nejnižším nájmem v okolí. Tato pozice dovoluje sdružení zastávat rozhodné stanovisko a vyvíjet dostatečný tlak, jehož výsledkem je zahájení splácení, přijetí možností přivýdělku atp., to vše vedoucí k oddlužení dříve než je pozdě. I tato praxe posledních tří let je úspěšná. S možností stabilní práce a stabilního příjmu se situace stabilizuje. Rodiny se učí mít větší příjmy, možnosti více utrácet, více plánovat a posléze i více šetřit. Je to běh na dlouhou trať, ale každý maraton má svůj cíl. To nejhorsí je poskakování kolem startu.

/ ÚSTUPOVÉ BYDLENÍ⁵

Ústupové bydlení je pojem velmi široký. **Jedná se o bydlení, které je nabízeno občanům v nouzových životních situacích, kdy již nejsou schopni sami zvládnout své závazky, ale přesto jsou i nadále evidováni jako řádní plátcí nájemného.** Ústupové bydlení nezatežuje nízký rozpočet seniorů a umožňuje jim důstojný život.

Východním bodem ke zpracování metody tzv. ústupového bydlení bylo v roce 2007 vyhodnocení Městskou částí Praha 17, že v nejbližší době, myšleno v horizontu přibližně 2 – 3 let dojde k **dramatickému vzestupu poptávky po zajištění bydlení ze strany seniorů** (zejména s ohledem na pokles reálných příjmů, deregulaci nájemného, navýšení cen za energii, navýšení cen za léky a navýšení cen za potraviny). Jedná se přitom o skupinu s nízkou mobilitou a vysokou závislostí na sociální síti ČR.

Tento trend potvrdila zpracovaná **demografická analýza** územního obvodu městské části. U cílové skupiny byla testována mimo jiné solventnost při úhradě nájmu za pronajatý byt, zvyšování ceny za energii a navyšování cen za léky, lékařské ošetření. Tato kritéria pokládá cílová skupina za určující pro uspokojení svých životních potřeb a nákladů.

Výsledkem a cílem analýzy a dalších navazujících průzkumů bylo **stanovení limitní meze počtu bytů ve vlastnictví městské části, která je nutná pro uspokojení potřeb bydlících seniorů.**

Dopady ekonomických procesů a některé další dílčí změny, však u této skupiny vyvolávají ekonomickou nestabilitu především z ohledu plnění svých závazků vůči pronajímatelům bytů, v nichž bydlí. Ve snaze dostat všem svým povinnostem, jsou tito lidé doslova tlačeni do bezvýchodných situací.

Kroky Městské části Praha 17 navázaly na zkušenosti Městské části Praha 5. Již dříve Městská část Praha 5 vyhodnotila, že senioři v domovech pro seniory, bytech s pečovatelskou službou apod. jsou uzavřeni ve stejnověkovém prostředí a ke kontaktu s okolím dochází jen velmi málo. Přikročila proto k řešení „**otevřené komunikace**“ seniorů s okolím. Z obecních bytů, které se uvolnily vyčlenila v první fázi celkem 5 malometrážních bytů (1+0, 1+1) s tím, že je přednostně nabídla k nájmu těm zájemcům, kteří jinak žádali o umístění v domově důchodců nebo ve stávajících „domovech s pečovatelskou službou“. Toto řešení mělo nebyvalý úspěch. V současné době připravuje Městská část Praha 5 rozšíření této sítě o dalších 5 bytů.

S ohledem na počet malometrážních bytů zjištěný analýzou na území Městské části Praha 17 přistoupila také tato část k popsanému systému. Za výhodu pokládá Městská část Praha 17 to, že těmto bytům lze přiznat „**status bytů zvláštního určení**“, na které se nevztahuje **deregulace nájemného**. V praxi to znamená, že byt je vyjmut z běžného bytového fondu, který je ve vlastnictví Městské části Praha 17 a je u něho uplatněna výjimka. Nájemce bytu poté užívá byt za stanovené nájemné. Podmínkou je, aby do té doby případně užívaný obecní byt (s vyššími náklady) „vrátil“ do dispozice Městské části Praha 17 jako pronajímatele. Výjimkou stanovené nájemné není přenosné na příbuzné.

Rada hl. města Prahy si již v roce 2007 stanovila pro tuto formu bydlení následující podmínky.

⁵ Úřad Městské části Praha – 17 Řepy, Jiří Svoboda

„Nájemní smlouvy jsou koncipovány na dobu určitou 2 roky, se smluvním automatickým obnovováním po 1 roce v následujících 7 letech. Od 1. 1. 2009 činí výše nájemného 50, - Kč za 1 m² a od 1. 1. 2010 na 60, - Kč za 1 m² započitatelné plochy bytu. Následně počínaje rokem 2011 již může být nájemné zvyšováno pouze o inflaci.

V případě nedostatečného příjmu si nájemci budou moci požádat o příspěvek na bydlení, od 1. 1. 2009 je koncipovaný tak, aby zohledňoval také výši nákladů na bydlení v Praze. Pro přijetí žádosti o bydlení pro seniory byla výše uvedeným usnesením Rady hl.m. Prahy schválena následující kritéria:

- / trvalé bydliště na území hl.m. Prahy
- / pravidelný měsíční příjem ve výši min. 6000 Kč
- / věk min. 65 let
- / problematická bytová situace či absence možnosti bydlení (např. nucené vystěhování), nájemní či podnájemní vztah k bydlení, který nevyhovuje potřebám a možnostem žadatele (velikost bytu, jeho nákladnost či bariérovost apod.), popřípadě byt v domě majitele, který prokazatelně neumožňuje nájemci výměnu nákladného bytu za úspornější.“

Žádosti o bydlení pro seniory budou evidovány na bytovém odboru Magistrátu hlavního města Prahy. Výběr nových žadatelů o bydlení pro seniory bude na návrh pracovní skupiny sestavené ze zástupců bytového odboru, odboru sociální péče a zdravotnictví a odboru správy majetku magistrátu hl. m. Prahy rozhodovat Rada hl. m. Prahy.“

Výše stanovený rámec využily Městské části Praha 5 a Praha 17 pro zajištění bydlení svých obyvatel - seniorů.

Cílem Městské části Praha 17 je přednostně pronajímat určené nebo uvolněné malometrážní byty na svém území prostřednictvím popsaného systému seniorům. Zabráni se tak mimo jiné soustředění jedné věkové kategorie obyvatel v jednom domě, podpoří „otevřená komunikace“ s okolím. Současně Městská část Praha 17 podporuje rozšíření nabídky pečovatelské služby přímo v bytech seniorů.

/ PRAVIDLA PRO PRONÁJEM OBECNÍCH BYTŮ – ZOHLEDNĚNÍ SOCIÁLNÍ SITUACE ŽADATELE

(příklady různého pojetí v pravidlech pro pronájem obecních bytů přijímaných obcemi.)⁶

Zásady a podmínky pro pronájem a výměnu bytů ve vlastnictví statutárního města Ostravy, svěřených Městskému obvodu Ostrava – Jih

Způsoby pronájmu bytu

Městský obvod pronajímá obecní byty na základě usnesení rady městského obvodu:

- / 1. byty formou pronájmu dle Seznamu uchazečů na pronájem bytu k řešení**
 - // a) obecní byty,
 - // b) bytové náhrady,
 - // c) byty v obytných domech postavených s pomocí dotace ze státního rozpočtu.
- / 2. byty v obecním zájmu**
 - // a) služební byty, vč. bytů školnických,
 - // b) domy s byty vyčleněnými pro potřeby sociálního bydlení.
- / 3. byty v domech zvláštního určení**
 - // a) domy s pečovatelskou službou,
 - // b) domy s byty vyčleněnými bezbariérovými byty,
 - // c) domy s byty vyčleněnými pro potřeby podporovaného bydlení České společnosti pro duševní zdraví.
- / 4. Byty formou výběrového řízení – smluvní nájemné za m/2**
- / 5. Byty formou přednostního pronájmu na základě dohody o přistoupení k dluhu**
- / 6. Byty v mimořádných případech**

Pravidla pro poskytování bydlení v nájemních bytech v majetku statutárního města Olomouce

Rozhodující kritéria pro hodnocení žádosti o městský byt a zařazení žadatele o byt do užších pořadníků jsou:

- / A. Trvalé bydliště v Olomouci déle jak 5 let** **5 bodů**
- / B. Pracoviště**

⁶ Mgr. Zuzana Gáborová, veřejný ochránce práv - příspěvek přednesen v rámci odborné konference Sociální bydlení pořádané veřejným ochráncem práv ve dnech 24. – 25. 11. 2008

- // a) žadatel (jeho manžel/ka) je zaměstnán či podniká déle jak 1 rok v Olomouci **10 bodů**
- // b) osoby bez pracovního poměru, které
- /// jsou dle vyjádření ČSSZ uznáni plně invalidními **10 bodů**
 - /// žijí ve společné domácnosti s dítětem, které je těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči
 - /// jsou osamělým rodičem na rodičovské dovolené nebo osamělým rodičem příjemcem rodičovského příspěvku
- // c) žadatel je držitelem průkazu mimořádných výhod (§ 86 zák.č. 100/1988 Sb., vyhl. MPSV č. 182/1991 Sb.)
- /// I. stupeň - průkaz TP 2 body
 - /// II. stupeň - průkaz ZTP 5 bodů
 - /// III. stupeň - průkaz ZTP/P 10 bodů

V případě plného invalidního důchodu se body pod písm.c) nezapočítávají

/ C. Délka podání žádosti 3 body/rok; maximálně však 15 bodů

Zásady pro hospodaření s bytovým fondem města Orlová

- / 1. Zajištění bytové náhrady je řešeno v rámci seznamu žadatelů o poskytnutí bytu do nájmu. Bytovými náhradami jsou náhradní byt, náhradní ubytování a přístřeší – viz. § 712 občanského zákoníku.
- / 2. Bytové náhrady v případech, kdy nájemní pobyt k bytu ve vlastnictví města Orlová byl ukončen dle § 711 a, odst. 1, jsou řešeny Odborem správy bytů a budov po projednání v příslušné komisi a schválení radou města jednotlivě, mimo schválené pořadí žadatelů o poskytnutí bytu do nájmu.

Totéž se týká bytových náhrad, kdy nájem bytu zanikl rozhodnutím stavebního úřadu o vyklizení stavby podle § 96 zákona č. 50/1976 Sb., kdy stavební úřad nařídí vyklizení stavby, je-li to nutné k provedení neodkladných zabezpečovacích prací, které sám nařídil.

- / 1. Pořadí žadatelů o poskytnutí bytu do nájmu se sestavuje na každé pololetí, vždy k 15. 1. a 30. 6. kalendářního roku, a to v počtu celkem 20 žadatelů s rozlišením dle kategorie bytu a velikosti bytové jednotky.
- / 2. Zařazení žadatelů do pořadí členěného dle velikosti a kategorie požadovaného bytu bude prováděno s přihlédnutím k počtu členů domácnosti žadatele a sociální situaci žadatele.
- / 3. Žadatelé o poskytnutí bytu do nájmu, kterým nebyl v rámci již schváleného pořadí byt poskytnut, se v dalším období zařazují na přední místa dle požadované velikosti a kategorie bytu.
- / 4. Pořadí žadatelů o poskytnutí bytu do nájmu pro dané období, schválené příslušnou komisí a radou města bude zveřejněno na Odboru správy bytů a budov Městského úřadu v Orlové a pracovníky odboru bude průběžně aktualizováno – provedení záznamu o vyřízení žádosti.

Směrnice o hospodaření s byty v majetku Města Blansko

Tato směrnice se nevztahuje na hospodaření s níže uvedenými byty v domech ve vlastnictví města Blanska, a to:

- / a) **Služební byty,**
- / b) **Byty zvláštního určení** (byty s pečovatelskou službou, městský penzion, bezbariérové byty - přidělení těchto bytů a přijetí do ústavního zařízení sociální péče předkládá ke schválení Radě města Blanska odbor sociálních věcí po projednání v sociální komisi),
- / c) **Sociální bydlení pro osamělé rodiče s nezaopatřenými dětmi** (Smlouvu o poskytnutí ubytování a době trvání ubytování předkládá ke schválení radě města odbor sociálních věcí na základě návrhu sociální komise),
- / d) **Bytové náhrady.**

Příklady, které nezohledňují dostatečně různé pozice obce, které v životě svých obyvatel zastává

- / Vítěz výběrového řízení musí mít nepřetržitý trvalý pobyt v obci minimálně po dobu 5 let před konáním výběrového řízení, všichni zletilí členové rodiny zájemce, kteří s ním vedou společnou domácnost, doloží svoji bezúhonnost výpisy z rejstříku trestů.
- / Do seznamu se zařadí zletilý žadatel o byt, který je v plném rozsahu způsobilý nabývat práv a povinností, jestliže trvale bydlí v obci nepřetržitě nejméně po dobu tří let a je bez vlastního bytu (trvalý pobyt nesmí mít formální charakter).
- / Bytový orgán nezapíše do evidence nebo vyřadí z evidence žadatele, u kterého je bydliště v obci prokazatelně pouze fiktivní.
- / Byt nelze pronajmout bývalým nájemcům a jejich rodinným příslušníkům, kterým bylo soudem přivoleno k výpovědi nájmu bytu a byli exekučně vystěhováni, dále žadatelům, kteří sdílí společnou domácnost s neplatiči nájmného, a v době, kdy dluh vznikl, byli již zletilí. V evidenci je nutno mimo základních osobních data žadatele uvést roční bruto příjem (v případě manželů obou, totéž i u druhá a družky).
- / Evidovaná žádost je vyřazena při dodatečném zjištění, že žadatel nebo jeho manžel(ka) se stal(a) nebo byl(a) dlužníkem.
- / Podmínkou účasti ve výběrovém řízení na pronájem bytu je, že zájemce ani jeho manželé nebo osoby, které s ním žijí ve společné domácnosti anebo jsou s ním společně posuzovány pro stanovení nároku na sociální dávky (vč. nezletilých dětí), nejsou dlužníky města.

Motto:

„Sociální začlenění, jež se nemůže opřít o začlenění profesní, je odsouzeno k věčnému začleňování.“

Jan Keller

/ SOCIÁLNÍ EKONOMIKA – KUCHAŘKA DOTAČNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ PRO BRNO⁷

Materiál vznikl z iniciativy Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách v rámci Lokálního partnerství Brno v režii poradenské firmy Raven Advisory EU a.s. a s výrazným přispěním neziskových organizací Drom, romské středisko a IQ Roma Servis.

Východisko:

Využít příležitosti, které se pro oblast sociální ekonomiky nabízejí v rámci aktuálního programového období na léta 2007-2013.

Materiál je určen zejména pro subjekty, které se pohybují na poli integrace sociálně vyloučených Romů v Brně.

Svým zaměřením by však měl napomoci v orientaci v dané problematice i ostatním zájemcům, kteří uvažují o využití tohoto nástroje při práci s dalšími skupinami lidí znevýhodněných na trhu práce.

Východiska a z nich vyplývající otázky

- / Pojem sociální ekonomiky a sociálního podnikání je v ČR řadě potenciálních realizátorů stále nejasný: **Co dělat?**
- / Sociální ekonomiku lze podporovat v rámci celé řady výzev různých operačních programech. O řadě z nich případný příjemce často neví, že je lze pro tento účel využít: **Odkud na to vzít prostředky?**
- / Nejsou dostatečně zmapovány možnosti a aspirace související s uplatněním na trhu práce případných zaměstnanců – v našem případě sociálně vyloučených Romů v Brně: **Pro koho to dělat?**
- / Subjekty, které by se chtěly na poli sociální ekonomiky uplatnit, nemají často zkušenosti s podnikáním, popř. s prací se sociálně vyloučenými Romy: **Jak to dělat, resp. Jak se na to nachytat a na co nezapomenout?**

⁷ Mgr. David Oplatek, Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách – příspěvek přednesen v rámci odborné konference Sociální bydlení pořádané veřejným ochráncem práv ve dnech 24. – 25. 11. 2008

Agentura pro sociální začleňování
v romských lokalitách

Sociální firma

- / Sociální firma na rozdíl od klasické neziskové organizace využívá ekonomické nástroje stejně jako podnik soukromý, generuje příjmy, v optimálním případě zisk, nicméně sleduje především sociální cíle.
- / Jedná se tedy o určitý komplex tvořený sociálními službami, výdělečnými aktivitami, tvorbou pracovních míst s výrazným podílem místních a regionálních samospráv.

Dotační příležitosti - investiční projekty

Z hlediska účelu intervence se jedná o dotace na investiční projekty a dotace na neinvestiční projekty.

Integrovaný operační program (IOP)

Služby v oblasti sociální integrace: Oblast intervence 3.1 b), Řešení problémů sociálně vyloučených romských lokalit, zpětná integrace osob postižených sociální exkluzí.

Služby v oblasti sociální integrace: Oblast intervence 3.1 c), Podpora nástrojů sociální ekonomiky.

Operační program Podnikání a inovace (OPPI)

Program Start (bezúročný úvěr do výše 1,5 mil. Kč).

Program Progres (úvěr se zvýhodněnou úrokovou mírou do výše 25 mil. Kč).

Tento operační program zakládá veřejnou podporu – financována je proto jen část projektu.

Dotační příležitosti - neinvestiční projekty

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

- / Oblast podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků,
- / Oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb: aktivita č. II, která zahrnuje podporu v oblasti sociální ekonomiky,
- / Oblast podpory 3.2 Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit - Sociální začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit,
- / Oblast podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce - Posílení pracovní integrace osob ohrožených sociálním vyloučením, odstraňování bariér zneškodňujících jejich rovnocenný vstup na trh práce,
- / Oblast podpory 5.1 Mezinárodní spolupráce - Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti.

Operační program přeshraniční spolupráce SR-ČR 2007 – 2013

I.3 Vzdělávání, trh práce a zaměstnanost - Přeshraniční rozvoj vzdělávání a lidských zdrojů

Analýza potřeb cílové skupiny

- / Tato část obsahuje analýzu primárních dat z klientských karet 120 klientů dvou organizací pracujících se sociálně vyloučenými Romy – IQ Roma servis, o.s. a Drom, romské středisko.

- / Analýza poskytuje informace o struktuře klientely a požadavky klientů na potenciální zaměstnání a obory.
- / Vybraná data byla porovnáвана a doplněna údaji z nedávno publikovaného výzkumu Světové banky (SB) „Česká republika: Šance na zlepšení zaměstnanosti Romů“.

Analýza potřeb cílové skupiny

Socio-demografický profil osob z klientských karet

Věk

Co se týče věkové struktury klientů, dle dostupných údajů je nejpočetněji zastoupena skupina klientů ve starším, nicméně stále ještě produktivním věku 46 – 55 let.

Rozdělení dle pohlaví

Rozdělení dle pohlaví je víceméně rovnoměrné s drobnou převahou žen.

Vzdělání

Složení zkoumané skupiny dle vzdělání je naprosto specifické a bohužel potvrzuje celkově velmi nízkou úroveň vzdělanosti u cílové skupiny – Romů v sociálně vyloučených lokalitách. V drtivě většině případů jsou mezi klienty zastoupeni lidé se základním vzděláním (69 %).

Evidence na ÚP a hledání zaměstnání

Nízký podíl osob, evidovaných na úřadu práce jak uchazeči o zaměstnání (konkrétně jde o 49 osob, čili cca 41 % z celkového počtu). Více než polovina lidí je nezaměstnaná déle než čtyři roky.

Analýza potřeb cílové skupiny

Schopnosti a omezení cílové skupiny

Z celkového počtu 120 zkoumaných klientů vykazuje cca 22 % (přesně 26 osob) nějaké omezení pracovní schopnosti.

Schopností a dovedností sledované cílové skupiny jsou obecně velmi slabé.

Celkově pouze 21 osob uvedlo, že má nějaké další schopnosti a dovednosti, které by jim mohly pomoci při uplatnění na trhu práce. Nejčastěji uváděnými v této oblasti byla schopnost řídit osobní automobil. Další kompetence jsou ovšem zastoupeny pouze jednotlivě.

Podobně neuspokojivé byly i výsledky výzkumu SB. Ten navíc testoval u respondentů jejich funkční gramotnost v souvislosti s uplatněním na trhu práce, když více než 40 procent respondentů je funkčně negramotných a dalších 40 procent má jen omezenou gramotnost a početní dovednosti.

Požadované obory a formy zaměstnání

Jako jednoznačně nejčastěji žádaná forma zaměstnání je hlavní pracovní poměr (81 osob), dále pak brigády (31 osob).

Mezi muži, kteří byli předmětem výzkumu, patří mezi nejžádanější obory stavebnictví (11krát první volba a 2krát druhá volba), dále pak dělnické profese (9krát první volba a 7krát druhá volba) a služby a obchod (5krát první volba a jednou druhá volba).

Mezi ženami jasně vede zájem o práci v oboru úklid (21krát první volba, 8krát druhá volba a 1krát třetí volba), dále pak obchod a služby (12krát první volba, 3krát druhá volba) a gastro-nomie (10krát první volba, 5krát druhá a jednou třetí).

Příklady dvou z celkem čtyř podnikatelských záměrů vytvořených při tvorbě „Kuchařky“

Podnikatelský záměr

„Roznáškové služby reklamních a informačních tiskovin regionálního charakteru“

Navrhovatel: IQ Roma servis, o.s. (www.iqrs.cz)

Cíle projektu: ve spolupráci s „Agenturou“, institucemi města Brna a Jihomoravského kraje pilotně realizovat projekt pro podporu zaměstnanosti a získání pracovních návyků (spolehlivost, komunikace, povinnosti) obyvatel sociálně vyloučených lokalit.

Anotace projektu: Sociální firma zajišťující roznos informačních materiálů pro samosprávné instituce a návazně i komerční subjekty.

Cílová skupina: obyvatelé sociálně vyloučených lokalit, specificky: mladí nezaměstnaní (15-18), matky na mateřské dovolené či nezaměstnané, které mohou vykonávat pouze částečný pracovní úvazek, studenti středních škol nad 15 let. Pracovní zkušenosti v 1/2 ročních cyklech získá vždy 6-8 uživatelů.

V případě zájmu o koncepci prosím kontaktujte: wail.khazal@iqrs.cz

Podnikatelský záměr

„Správcovská firma“

Navrhovatel: Drom, romské středisko (www.drom.cz)

Cíl: prostřednictvím vytvoření nového subjektu (správcovské kanceláře) zabývajícího se správou a údržbou bytových domů přispět jak k integraci sociálně znevýhodněných osob – zaměstnanců subjektu (domovníků), tak i k udržení popř. zvýšení kvality bydlení v sociálně vyloučené lokalitě.

V rámci tohoto záměru se bude konkrétně jednat o správu a údržbu zrekonstruovaných domů (10 bytových domů) v sociálně vyloučené lokalitě. Tyto domy projdou rekonstrukcí v rámci projektu z IOP a budou určeny pro sociální bydlení místních obyvatel.

Zdroje: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, oblasti podpory 3.1, 3.2 a 3.3

Cílová skupina: sociálně vyloučení, zejm. Romové - nezaměstnaní, dlouhodobě nezaměstnaní, opakovaně nezaměstnaní (budou zaměstnaní na pozicích domovníků), obyvatelé sociálně vyloučené lokality s typicky nízkou kvalitou bydlení (budou obyvatelé domů).

V případě zájmu o koncepci prosím kontaktujte: miroslav.zima@drom.cz

V případě zájmu o „Kuchařku“ se obraťte na Mgr. Davida Oplatka, oplatek.david@vlada.cz nebo na www.socialni-zaclenovani.cz

/ PROGRAMY VYUŽITELNÉ PRO ZLEPŠENÍ ŽIVOTA V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH⁸

Obsah prezentace

- / 1. Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011,
- / 2. Zákon o dobrovolnické službě,
- / 3. Bezpečnostní situace v sociálně vyloučených oblastech.

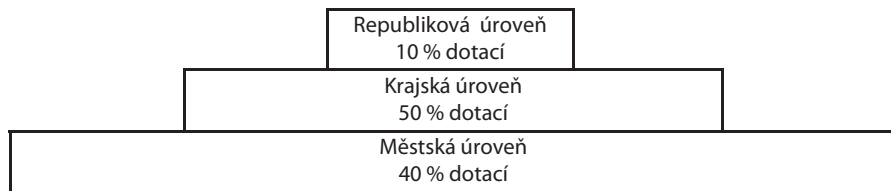
Strategie prevence kriminality

- / Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 - usnesení vlády č. 1150/2007.
- / Systém prevence v ČR byl rozdělen na 3 úrovně: republikovou / krajskou / městskou,
- / Vláda vyčlení v letech 2008 až 2011 na realizaci preventivních opatření 400 mil. Kč.

Objekty strategie

- / Pachatelé trestné činnosti a protiprávního jednání,
- / Oběti protiprávního jednání,
- / rizikové jedinci v postavení potenciálních pachatelů nebo obětí (predelikventní děti a mládež; rodiny dětí s poruchami chování; sociálně vyloučení jedinci a skupiny; ženy; senioři; osoby se zdravotním postižením a sociálním handicapem; osaměle žijící osoby; cizinci; příslušníci národnostních a etnických menšin; dlouhodobě nezaměstnaní a obtížně zaměstnatelní; obyvatelé prostorově vyloučených lokalit; osoby mající problémy s placením nájemného a dalších finančních pohledávek; osoby propuštěné z výkonu trestu).

Systém prevence kriminality

Republiková úroveň

Obsah

- / Vzdělávání odborníků pracujících v oblasti prevence kriminality, prevence sociálně patologických jevů a v bezpečnostní problematice,
- / Celorepublikové preventivní projekty,

8 Mgr. Radek Jiránek, Ministerstvo vnitra České republiky – příspěvek přednesen v rámci odborné konference Sociální bydlení pořádané veřejným ochráncem práv ve dnech 24. – 25. 11. 2008

- / Výzkumy, studie, evaluace,
- / Mediální kampaně, informování občanů.

Krajská úroveň

- / Koncepce prevence kriminality na léta 2009 až 2011 (vytvořily ji a schválily usnesením zastupitelstev všechny kraje včetně hl.m. Prahy),
- / Programy prevence kriminality – každoročně realizovány na území celého kraje, jeho části nebo na území obcí či svazku obcí. Příjemcem dotace může být pouze kraj nebo obec; realizátorem projektu pak právnické osoby různého druhu.
- / MV poskytne dotaci – kraj rozhodne o jejím využití v samostatné působnosti,
- / Manažer prevence kriminality krajského úřadu + pracovní skupina.

Krajská úroveň

kraj	dotace na rok 2009 (v tis. Kč)
PRAHA	9 162
STČ	5 034
UL	4 147
JM	3 462
MS	3 263
OL	1 987
JČ	1 935
KH	1 879
PA	1 673
PL	1 631
VY	1 596
ZL	1 526
LB	1 411
KV	1 294
celkem	40 000

Městská úroveň

- / Urbanizace a koncentrace obyvatel s sebou nese větší počet příležitostí pro páchání trestných činů, velké množství obětí, kumulaci sociálně patologických jevů a kriminality a tedy i vyšší obavu z kriminality mezi občany,
- / Součástí Městské úrovně jsou města s počtem obyvatel nad 25 tisíc (47 měst),
- / Očekávaný efekt - stabilizace, dlouhodobost, komplexnost, týmová práce, pokles kriminality a zvýšení bezpečí občanů.
- / Dotace pro rok 2009 = 32 mil. Kč,
- / Koncepce prevence kriminality na léta 2009 až 2011 (zpracovalo a schválilo ji zastupitelstvo 45 měst),
- / Městský program prevence kriminality bude předkládán k podpoře na MV každoročně (na rok 2009 do 15. února 2009),
- / Cílem programu je mj. rozvíjet spolupráci samosprávy s Policií ČR ve smyslu principů Community policing,
- / Manažer prevence kriminality + pracovní skupina,

/ Seznam zařazených měst podle krajů:

// Ústecký kraj – Chomutov, Ústí nad Labem, Most, Děčín, Litvínov,

// Středočeský kraj – Příbram, Kolín, Mladá Boleslav, Kladno,

// Liberecký kraj – Česká Lípa, Liberec, Jablonec nad Nisou,

// Karlovarský kraj – Karlovy Vary, Cheb,

// Moravskoslezský kraj – Ostrava, Orlová, Nový Jičín, Frýdek-Místek, Havířov, Karviná, Opava, Český Těšín, Krnov, Třinec,

// Jihomoravský kraj – Brno, Břeclav, Znojmo, Hodonín,

// Plzeňský kraj – Plzeň,

// Jihočeský kraj – České Budějovice, Písek, Tábor,

// Královehradecký kraj – Hradec Králové,

// Olomoucký kraj – Olomouc, Prostějov, Šumperk, Přerov,

// Pardubický kraj – Pardubice,

// Kraj Vysočina – Jihlava, Třebíč,

// Zlínský kraj – Uherské Hradiště, Valašské Meziříčí, Kroměříž, Zlín, Vsetín.

Zásady financování

Kraje i města

/ Minimální 20 % finanční podíl žadatele,

/ Schválení radou / zastupitelstvem,

/ Investiční i neinvestiční projekty,

/ Zásady jsou pro každý rok zveřejňovány na www.mvcr.cz,

/ Projekty musí respektovat celostátní Strategii a Koncepci prevence kriminality krajů/měst.

Dobrovolníci

/ Pro práci v sociálně vyloučených lokalitách je možné využít zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě,

/ MV uděluje akreditaci NNO, které se dostávají do pozice vysílajících subjektů,

/ MV poskytuje akreditovaným organizacím dotaci,

/ Dobrovolník pomáhá sociálně vyloučeným,

/ Sociálně vyloučený může působit jako dobrovolník,

/ Přijímajícími subjekty dobrovolnických aktivit (beneficient) mohou být = NNO, obec, policie i fyzická osoba.

Bezpečnostní situace

Trestná činnost je páchaná uvnitř komunity / směrem ven / dovnitř.

Uvnitř komunity

/ charakteristická je vysoká míra latence,

/ neochota spolupracovat s PČR,

/ nátlak, strach, vyhrožování,

/ soc. vyloučení jsou v postavení pachatelů i obětí

/ lichva, obchodování s lidmi, kuplířství, výroba a prodej drog, podvody, vydírání, ohrožování mravní výchovy

Směrem ven z komunity

- / Trestná činnost je páchána s cílem „zisku“.
- / Sociálně vyloučení jsou především v postavení pachatelů,
- / Zneužívání dětí k páchání TČ,
- / Krádeže, loupeže, padělání a pozměňování, podvody, ublížení na zdraví, neoprávněné užívání cizí věci ...

Dovnitř komunity

- / Sociální vyloučení jsou nejčastěji v postavení obětí,
- / Extremistické ataky, lichva, podvody, omezování osobní svobody, útisk, ublížení na zdraví, vydírání...

Vnímání protiprávního jednání dlouhodobě sociálně vyloučenými

- / Je to norma / nejedná se o patologické jev.
- / Je to nutnost = existenční důvody + neochota vzdát se požitků, absence nebo ztráta pracovních návyků, tlak okolí.
- / Snadnost a výhodnost

Příležitosti

- / Reforma Policie ČR – územní uspořádání policie kopíruje kraje (VÚSC),
- / Nový zákon o Policii ČR – umožňuje uzavírání veřejnoprávních smluv o spolupráci mezi samosprávou a policií,
- / Důraz na preventivní postup policie podle principů „community policing“,
- / Zákon o prevenci kriminality (předpokládá se předložení návrhu zákona vládě do konce roku 2009).

/ Informace pro obyvatele obcí

elektronickou verzi informací naleznete na webových stránkách
veřejného ochránce práv www.ochrance.cz/pomoc/

/ ZAJIŠTĚNÍ BYDLENÍ - NEJČASTĚJŠÍ DOTAZY

I. Ohrožení ztrátou bydlení

Kam se mohu obrátit, jsem-li v sociální tísní a nemám-li kde bydlet?

Můžete se obrátit na **obec s rozšířenou působností**. Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení. Zaměstnanci sociálních odborů (odborů sociálních služeb apod.), mají obvykle pro tyto případy zpracován seznam ubytovacích zařízení v okolí, sloužících k dlouhodobému i krátkodobému ubytování (např. ubytovny, azylové domy), mohou pomoci s nalezením dočasného a finančně dostupného ubytování. Základní sociální poradenství vedoucí k řešení hmotné nouze nebo jejímu předcházení poskytnou také zaměstnanci **obce s pověřeným obecním úřadem** (porada u dávek na bydlení apod.).

Není ubytování v azylovém domě příliš drahé?

Azylové bydlení je sociální službou, u níž je stanovena maximální výše úhrad. Za poskytnutí ubytování činí maximální výše úhrady 100,- Kč denně, jedná-li se o rodinu s nezletilými dětmi 70,- Kč denně za dospělou osobu a 40,- Kč denně za dítě. Za poskytnutí stravy činí úhrada 150,- Kč denně za celodenní stravu, příp. 75,- Kč za oběd.

Jsem obětí domácího násilí a hrozí mi ztráta bydlení. Kam se mohu obrátit se žádostí o pomoc?

Krizovou pomoc osobám ohroženým domácím násilím poskytují specializovaná sociální zařízení - **intervenční centra**. V intervenčních centrech je na základě rozhodnutí o vykázaní nebo zákazu vstupu nabídnuta pomoc (ubytování) osobám ohroženým domácím násilím nejpozději do 48 hodin od doručení opisu rozhodnutí o vykázaní. Pomoc může být poskytnuta i na základě žádosti ohrožené osoby. Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy. Služby intervenčních center jsou poskytovány bezplatně. Seznam intervenčních center lze nalézt na internetových stránkách www.domacinasiliz.cz, případně lze informace získat na obecním úřadu s rozšířenou působností.

Co mohu dělat, když mně hrozí ztráta bydlení a obávám se odnětí dětí?

V těchto případech neprodleně kontaktujte orgán sociálně-právní ochrany dětí a požádejte o doporučení pro bytový odbor k přednostnímu pronájmu obecního bytu rodině s dětmi z důvodu hrozby *nepřípustného* odnětí dětí z rodiny z bytových důvodů. Obec by tuto situaci měla při projednávání žádosti o pronájem bytu zohlednit.

V krajním případě může orgán sociálně právní ochrany dětí pomoci při zajištění ubytování, např. v azylovém domě pro matky s dětmi.

II. Pronájem bytu obcí

Musí mi obec přidělit (pronajmout) byt?

Obce pečují o vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů, tedy i potřeby bydlení, obec však není povinna byt pronajmout. Bytová politika souvisí s místními předpoklady a finančními možnostmi konkrétní obce. Po podání žádosti o zařazení do pořadníku žadatelů o pronájem obecního bytu je povinností obce žádost projednat a posoudit ji na základě nediskriminačních kritérií.

Za jakých podmínek mohu tedy obec požádat o pronájem bytu?

Zákon neupravuje postup obce při pronájmu bytů, ani nestanoví jednotná pravidla výběru žadatelů o byt. Každá obec si stanoví vlastní pravidla v závislosti na místních podmínkách. Podrobné informace o podmínkách obce Vám poskytnou na příslušném obecním úřadu.

Moje žádost o nájem obecního bytu byla zamítnuta. Jaké mám jiné možnosti řešení své bytové situace?

Kromě možnosti ubytování v zařízeních, která slouží pouze ke krátkodobému řešení krizové nebo nepříznivé sociální situace, můžete využít pronájmu bytu jiných vlastníků než obce (např. bytu ve vlastnictví soukromé osoby, bytová družstva). Nalézt přiměřený byt můžete například prostřednictvím inzerátu (u realitních kanceláří musíte počítat se zaplacením provize).

III. Nájemce a pronajímatel

Byt, který mám v trvalém nájmu (nájem na dobu neurčitou), vlastník (obec nebo jiný vlastník) prodal. Může mě nový vlastník z bytu vystěhovat?

Nikoli. Nájem přechází na nového vlastníka domu a trvá. Dosavadní nájemní smlouva zůstává v platnosti do doby uzavření nové nájemní smlouvy. Zda novou nájemní smlouvu uzavřete, záleží jen na Vás. Pokud se tak rozhodnete, smlouvu si pečlivě přečtěte. Vhodné je se v takovém případě poradit v nejbližší bezplatné občanské poradně (v podrobnostech nahlédněte do letáku *Občanské poradny*).

Nový vlastník mě nutí podepsat novou nájemní smlouvu, která je však pouze na dobu určitou. Musím tuto smlouvu podepsat?

Nemusíte. V případě, že odmítnete podepsat novou, pro Vás nevýhodnou nájemní smlouvu, bude Váš nájemní vztah zachován za stejných podmínek jako doposud.

Hrozí mi vystěhování z důvodu neplacení nájemného. Budu moci v bytě zůstat, když zaplatím dlužné nájemné?

Automaticky ne. Ani v případě dodatečného zaplacení dlužného nájemného a poplatků za služby se nejedná o odpadnutí důvodu k výpovědi z nájmu bytu či povinnosti vyklidit byt.

Záleží na dohodě s pronajímatelem, zda od vystěhování ustoupí a dohodne se s Vámi například na splátkovém kalendáři. Nedohodnete-li se, musíte se vystěhovat.

Uhradit dluh musíte i poté, co proběhne případný výkon rozhodnutí (tj. vystěhování) ohledně výpovědi z nájmu bytu z důvodu neplacení nájemného. Vystěhování dluh nezaničí!

Dostal jsem výpověď z trvalého nájmu (nájem na dobu neurčitou). Mohu skončit na ulici?

Tento případ by neměl nastat. Vždy Vám přísluší buď bytová náhrada, nebo alespoň přístřeší.⁹ O bytovou náhradu je nutné žádat u soudu. O tom, zda Vám náleží bytová náhrada, může rozhodnout pouze soud na Váš návrh a za určitých podmínek.

Pokud však máte ubytovací smlouvu nebo nájem na dobu určitou, pak Vám žádná náhrada či přístřeší nenáleží. Jste povinni se z bytu bez dalšího vystěhovat (v podrobnostech nahlédněte do letáku *Výpověď z nájmu bytu, zvyšování nájemného*).

Pronajímatel se mnou nechce prodloužit nájemní smlouvu. Co mám dělat?

Pokud Váš nájemní vztah skončil uplynutím doby („vypršením“ smlouvy uzavřené na dobu určitou), pronajímatel není povinen Vám zajistit bytovou náhradu, a nemůže být ani soudem „nucen“ k prodloužení nájemní smlouvy. V tomto případě je nutné, abyste včas pamatovali na zajištění jiného bydlení!

IV. Dávky na bydlení

Existují sociální dávky, které slouží na úhradu nákladů na bydlení?

Ano. K částečnému krytí nákladů na bydlení slouží jednak dávka státní sociální podpory - příspěvek na bydlení, a dále dávka pomoci v hmotné nouzi - doplatek na bydlení.

Mohu tedy požádat o obě tyto dávky?

Ano, můžete žádat o obě tyto dávky, ale dávka státní sociální podpory - příspěvek na bydlení - je dávkou přednostní, o níž je třeba žádat nejdříve. Její přiznání je jednou z podmínek pro přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi - doplatku na bydlení.

Kdo má nárok na příspěvek na bydlení?

Nárok na tuto dávku ze systému státní sociální podpory má **vlastník nebo nájemce bytu**, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, **vlastník nemovitosti**, v níž se nachází byt, který vlastník užívá, pokud je v něm hlášen k trvalému pobytu, **nájemce obytné místnosti v zařízení určeném k trvalému bydlení**.

⁹ Přístřeším se rozumí provizorium do doby, než si nájemce opatří řádné ubytování a prostor k uskladnění jeho bytového zařízení a ostatních věcí domácí a osobní potřeby.

Kde mohu o příspěvek na bydlení požádat a co je třeba k žádosti doložit?

Řízení se zahajuje podáním žádosti o přiznání dávky na tiskopisu Ministerstva práce a sociálních věcí u příslušného úřadu státní sociální podpory, tzn. na úřadu práce dle místa trvalého bydliště žadatele.

Úřadu práce je nutné k žádosti doložit příjmy žadatele a osob s ním společně posuzovaných (nezaopatřené děti, manžel, partner, druh, družka, za určitých podmínek i rodiče)¹⁰ za předchozí kalendářní čtvrtletí, prokazatelné doklady o výši nákladů na bydlení a jejich zaplacení (nájemné, náklady na plnění spojené s užíváním bytu, nejsou-li součástí nájemného, náklady na plyn, elektřinu, vodné, stočné, svoz domovního odpadu a centrální vytápění nebo za pevná paliva) za předchozí kalendářní období, a dále doklad o vlastnickém nebo nájemním vztahu žadatele k nemovitosti, v níž je hlášen k trvalému pobytu.

Ve kterých případech mohu požádat i o doplatek na bydlení?

V případech, kdy Váš příjem (společně posuzovaných osob)¹¹ spolu s příspěvkem na živobytí zabezpečuje Vaše živobytí, ale nedostačuje i s využitím příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

Kdo může žádat o doplatek na bydlení?

Vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt k trvalému bydlení, nebo **nájemce obytné místnosti v zařízení určeném k trvalému bydlení**. Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je splnění podmínek nároku na příspěvek na živobytí a na příspěvek na bydlení (dávka státní sociální podpory, jež má při úhradě nákladů na bydlení přednost před doplatkem na bydlení).

Dále má na doplatek na bydlení nárok **nezaopatřené dítě umístěné v ústavním zařízení nebo v náhradní rodině, na které přešlo vlastnictví nebo nájem bytu, a dítě nemá dostatečný příjem** nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

Lze doplatek na bydlení poskytnout i na jinou formu bydlení než vlastnickou nebo nájemní?

Ano. V případech hodných zvláštního zřetele osobě, která dlouhodobě užívá jinou formu bydlení (typicky **podnájem, ubytovna, azylový dům**). Pokud je zřejmé, že jiná než nájemní forma ubytování **bude mít** dlouhodobý charakter (delší než 3 měsíce), je možno přiznat doplatek na bydlení **ihned**.

Kdy mi nebude doplatek na bydlení přiznán?

Pokud Váš průměrný měsíční příjem nebo společně posuzovaných osob za 3 předcházející kalendářní měsíce byl vyšší než trojnásobek životního minima osoby nebo společně posuzovaných osob. Výjimečně může být doplatek na bydlení přiznán, i když je příjem vyšší,

10 Úřad státní sociální podpory může při rozhodování o dávce v případech, kdy některá ze společně posuzovaných osob nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně byt neužívá, rozhodnout, že se k ní při posouzení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši nepřihlíží, i když je v bytě hlášena k trvalému pobytu.

11 Okruh společně posuzovaných osob pro doplatek na bydlení je shodný jako u příspěvku na bydlení poskytovatelného ze systému státní sociální podpory.

avšak nepřesahuje 1,3násobek částky živobytí (dávka se poskytne s přihlédnutím k **celkovým** sociálním a majetkovým poměrům).

Kde mohu o doplatek na bydlení požádat a jak řízení o přiznání dávky probíhá?

O doplatku na bydlení rozhodují a vyplácí je pověřené obecní úřady. Řízení o přiznání doplatku na bydlení je zahájeno na základě podání žádosti na předepsaném tiskopisu, který obdržíte u příslušného pověřeného obecního úřadu. Současně s tím obdržíte potřebné informace k vyplnění tiskopisu a k dalším dokladům, které budete muset k žádosti doložit. V rámci řízení se posuzuje, zda je osoba či rodina skutečně v hmotné nouzi a zda splňuje podmínky nároku na příslušnou dávku (v podrobnostech nahlédněte do letáku Dávky pomoci v hmotné nouzi). V konečné fázi se pak stanovuje výše dávky. Výše doplatku na bydlení se stanoví tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení zůstala osobě či rodině částka na živobytí.

Jak dlouho trvá řízení o dávce?

Řízení by nemělo přesáhnout 30 dnů (ve zvláště složitých případech 60 dnů). V případě akutního stavu nouze však může pověřený obecní úřad poskytnout dávku pomoci v hmotné nouzi - mimořádnou okamžitou pomoc, o které musí rozhodnout bezodkladně.

Slyšel jsem, že dávky na bydlení lze žádat i zpětně. Je to pravda?

O příspěvek na bydlení lze zažádat až tři měsíce zpětně. Doplatek na bydlení je však možné poskytnout nejdříve od prvního dne měsíce, v němž byla podána žádost o dávku.

Jak lze postupovat, pokud nesouhlasím s výsledkem správního řízení o dávce?

Proti oznámení o přiznání nebo změně výše příspěvku na bydlení lze podat námitky do 30 dnů ode dne výplaty první splátky dávky (úřad práce pak musí do 30 dnů vydat rozhodnutí o dávce).

Proti oznámení o přiznání dávky nebo o zvýšení dávky pomoci v hmotné nouzi lze podat námitky do 15 dnů ode dne výplaty první splátky dávky (obecní úřad pak musí vydat do 30 dnů rozhodnutí o dávce).

Proti rozhodnutí o všech dávkách lze podat do 15 dnů **odvolání** ke krajskému úřadu prostřednictvím úřadu, který napadené rozhodnutí vydal.

V. Nevhodné bydlení

Jak mohu postupovat, pokud jsou v pronajatém bytě plísň, vlhkost, stavebně-technické závady?

V prvé řadě je nutné uvést, že za stav bytu odpovídá především jeho vlastník. Podle občanského zákoníku je totiž pronajímatel povinen předat nájemci byt ve stavu způsobilém

k řádnému užívání a zajistit nájemci plný a nerušený výkon práv spojených s užíváním bytu. Obrátte se proto nejprve na pronajímatele bytu.

Nezjedná-li pronajímatel bytu nápravu (oprava, sleva z nájemného apod.), obraťte se na **stavební úřad**. Ten nejprve ověří stav stavby při kontrolní prohlídce a může přizvat také krajskou hygienickou stanici. Zjistí-li závady, nařídí např. provedení udržovacích prací na stavbě, nezbytné stavební úpravy apod.

Jak mám postupovat, pokud jsou v ubytovacím zařízení, ve kterém bydlím, plísň, vlhkost, stavebně-technické závady?

Vhodné je opět se obrátit na **stavební úřad**. Ten po provedené kontrolní prohlídce za případné přítomnosti krajské hygienické stanice nalezené závady vyhodnotí a nařídí provedení udržovacích prací na stavbě, nezbytné stavební úpravy apod.

V případě ubytovacích zařízení můžete oslovit také přímo krajskou hygienickou stanici. Ta provede státní zdravotní dozor, v němž se obvykle zaměří na dodržování požadavků na kvalitu vnitřního prostředí pobytových místností, existenci a dodržování provozního řádu ubytovacího zařízení.

/ DÁVKY POMOCI V HMOTNÉ NOUZI

K čemu tyto dávky slouží?

Tyto dávky slouží ke krytí základních životních potřeb osob, které nemají dostatečné finanční prostředky k jejich zajištění, tj. nacházejí se v hmotné nouzi. Jejich poskytování je upraveno v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

Jaké jsou dávky pomoci v hmotné nouzi?

Dávkami pomoci v hmotné nouzi jsou:

- / příspěvek na živobytí,
- / doplatek na bydlení,
- / mimořádná okamžitá pomoc.

K čemu je určen příspěvek na živobytí?

Příspěvek na živobytí řeší nedostatečný příjem osoby (osob společně posuzovaných) a je určen na úhradu základních životních potřeb kromě nákladů na bydlení (jde např. o úhradu stravy, oblečení, obuvi, dopravy, vzdělání).

Kdo má na příspěvek na živobytí nárok?

Osoba v hmotné nouzi, tj. osoba s trvalým pobytem na území ČR (dále např. azylanti, cizinci s dlouhodobým pobytem v ČR atd.), jejíž příjem (příjem společně posuzovaných osob) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí, a tento příjem si nemůže zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním, a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.

Kdo nemá na příspěvek na živobytí nárok?

Osoba:

- / která prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním,
- / která není v pracovním nebo obdobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost (tj. nepodniká) a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání,
- / která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo účastnit se v cíleném programu k řešení zaměstnání,
- / která nemá nárok na nemocenské nebo jí tato dávka náleží ve snížené výši, a to z důvodu, že si přivodila pracovní neschopnost úmyslně,
- / která byla sankcionována za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky,
- / které se poskytují pobytové sociální služby ve zdravotnickém zařízení ústavní péče déle než 3 měsíce, ústavní péče v psychiatrické léčebně nebo v léčebně pro dlouhodobě nemocné déle než 3 měsíce.

V odůvodněných případech může orgán pomoci v hmotné nouzi **učinit výjimku** a určit, že výše uvedená osoba bude považována za osobu v hmotné nouzi.

Za osobu v hmotné nouzi se vždy (tj. bez výjimek) nepovažuje:

- / osoba, která nastoupila výkon trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby, pokud tato skutečnost trvá po celý kalendářní měsíc,
- / osoba, které se poskytují pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo v chráněném bydlení.

Které osoby jsou společně posuzované?

Jedná se o osoby, jejichž příjmy, majetkové poměry a snaha zvýšit si příjem vlastním přičiněním se pro účely poskytnutí dávek pomoci v hmotné nouzi posuzují společně.

Společně posuzovanými osobami jsou:

- / rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- / manželé,
- / rodiče a
 - // nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené,
 - // zletilé děti,
- pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s manželem nebo se spolujíjící osobou,
- / jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby (prohlášení nemůže být formální, tyto osoby musí prokázat, že spolu trvale nežijí a neuhrazují společně náklady na své potřeby. Tato skutečnost se ověřuje v rámci sociálního šetření, popřípadě z nájemní smlouvy, pokud jde o nájemní byty).

Z uvedených pravidel existuje několik výjimek, které lze najít v zákoně o životním a existenčním minimu.

Jaké náklady na bydlení jsou přiměřené a odůvodněné?

Za **přiměřené náklady** na bydlení se pokládají odůvodněné náklady na bydlení, maximálně však do výše 30% (v Praze do výše 35%) příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob. **Odůvodněné náklady** na bydlení zahrnují nájemné (až do výše cílového nájemného pro daný rok), úhrady za služby spojené s užíváním bytu (úhrada za ústřední/dálkové vytápění, dodávku teplé vody, úklid společných prostor v domě, užívání výtahu, dodávku vody z vodovodů a vodáren, odvádění odpadních vod kanalizacemi, osvětlení společných prostor v domě, odvoz tuhého komunálního odpadu, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením, včetně nákladů za úhradu vybavení bytu, které je součástí bytu a je ve vlastnictví pronajímatele) nebo obdobné náklady spojené s družstevní a vlastnickou formou bydlení a úhrady za prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií.

Co je částka živobytí?

Částka živobytí se stanovuje pro každou osobu individuálně. Pro stanovení částky živobytí společně posuzovaných osob se částky živobytí jednotlivých osob sčítají. U **dospělé osoby** činí částka živobytí nejméně částka existenčního minima ve výši 2.020,- Kč, přičemž za splnění dalších podmínek (hodnotí se snaha zvýšit si příjem vlastní prací, možnost využití majetku, uplatnění nároků a pohledávek) může dosáhnout částky životního minima (u osamělého jednotlivce 3.126,- Kč, u nejstarší ze společně posuzovaných osob 2.880,- Kč, u ostatních dospělých společně posuzovaných osob 2.600,- Kč). U **nezaopatřených dětí** představuje částka živobytí vždy částku životního minima, tj. dle věku dítěte částku od 1.600,- Kč do 2.250,- Kč. Částka živobytí se navyšuje o zvýšené náklady na dietní stravování stanovené v prováděcím právním předpisu (vyhláška MPSV č. 504/2006 Sb.) a o zvýšené náklady uchazeče o zaměstnání spojené s hledáním zaměstnání ve výši 300,- Kč.

Od 1. 1. 2009 dojde ke zpřísnění uvedené právní úpravy tak, že částka živobytí u osoby, která nebude zaměstnána nebo jinak výdělečně činná po dobu delší než 12 měsíců, bude odpovídat částce existenčního minima. Toto nebude platit u osoby, která dosáhne věku 55 let, nebo u poživatele částečného invalidního důchodu a dále u rodiče osobně pečujícího o dítě ve věku do 12 let.

Jak se posuzuje příjem ze zaměstnání nebo z podnikatelské činnosti pro účely přiznání příspěvku na živobytí?

Příjem ze zaměstnání se započítává do příjmu pouze ze 70 %, tzn. např. výdělek ve výši 5.000,- Kč se započítá pouze ve výši 3.500,- Kč.

Naopak u podnikatelů vykonávajících tzv. hlavní samostatnou výdělečnou činnost se započítává jejich příjem v plné výši, minimálně však částka odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za předchozí rok, tj. v roce 2008 minimálně 10.500,- Kč měsíčně.

Co je doplatek na bydlení?

Doplatek na bydlení je dávka pomoci v hmotné nouzi sloužící k uhrazení odůvodněných nákladů na bydlení.

Kdo má na doplatek na bydlení nárok?

Vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt k trvalému bydlení, jestliže je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení jeho příjem zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (společně posuzovaných osob). Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je splnění podmínek nároku na příspěvek na živobytí a na příspěvek na bydlení (dávka státní sociální podpory, jež má při úhradě nákladů na bydlení přednost před doplatkem na bydlení).

Dále má na doplatek na bydlení nárok nezaopatřené dítě umístěné v ústavním zařízení nebo v náhradní rodině, na které přešlo vlastnictví nebo nájem bytu a dítě nemá dostatečný příjem nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

Lze doplatek na bydlení poskytnout i na jinou formu bydlení než vlastnickou nebo nájemní?

Ano, v případech hodných zvláštního zřetele osobě, která dlouhodobě užívá jinou formu bydlení (typicky podnájem, ubytovna). Jestliže je zřejmé, že jiná než nájemní forma ubytování bude mít dlouhodobý charakter (delší než 3 měsíce), je možno přiznat doplatek na bydlení ihned.

Kdy nevznikne nárok na doplatek na bydlení?

Pokud osoba bez vážného důvodu odmítne možnost levnějšího přiměřeného bydlení, o které je povinna požádat obec, v níž má trvalý pobyt. To se netýká osob starších 70 let, osob obývajících byt zvláštního určení, byt v domech zvláštního určení a byt, na jehož úpravu byl poskytnut příspěvek podle zvláštního právního předpisu, pokud je osobou nebo společně posuzovanou osobou, již byl tento příspěvek poskytnut, obýván.

Co je mimořádná okamžitá pomoc?

Dávka pomoci v hmotné nouzi určená k řešení akutního stavu nouze fyzické osoby.

V jakých případech lze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc?

- / **pokud** osobě, která nesplňuje podmínky pro přiznání příspěvku na živobytí, s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům, **hrozí vážná újma na zdraví** (za hrozbu vážné újmy na zdraví lze považovat i situaci, kdy osoba nemá dostatečné prostředky k nákupu základních potravin)
- / **k úhradě nezbytného jednorázového výdaje** (např. správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, jízdného v případě ztráty peněžních prostředků a v případě nezbytné potřeby úhrady noclehu) osobě, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky, spoje-ného zejména se zaplacením,
- / na úhradu nákladů spojených s **pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby** a na **základní vybavení domácnosti** a odůvodněných nákladů souvisejících se **vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřené-ho dítěte** osobě, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky
- / pokud je osoba **ohrožena sociálním vyloučením** (např. osoba propuštěná z výkonu trestu odnětí svobody, z dlouhodobé hospitalizace ve zdravotnickém zařízení, z dětského domova nebo výchovného ústavu, osoba bez přístřeší, oběť trestného činu).
- / v případě, že osobu postihne **vážná mimořádná událost** (např. povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení, požár, jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie) a její celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.

Kde lze o dávky pomoci v hmotné nouzi požádat?

O všechny dávky pomoci v hmotné nouzi lze požádat na pověřeném obecním úřadě podle místa trvalého pobytu osoby na území ČR, vyjma mimořádné okamžité pomoci pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, o niž je třeba podat žádost na obecním úřadu obce s rozšířenou působností. Podáním žádosti je zahájeno řízení o dávce, které vede úřad, u něhož byla žádost podána. Jeho zaměstnanci jsou povinni žadatele poučit, jaké skutečnosti je třeba k žádosti doložit. Výsledkem řízení je buď přiznání dávky, nebo zamítnutí žádosti.

Jak dlouho trvá řízení o dávky?

U příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení by řízení nemělo přesáhnout 30 dnů (ve zvlášť složitých případech 60 dnů). O mimořádné okamžité pomoci je třeba vzhledem ke stavu akutní nouze rozhodnout bezodkladně.

Může si obecní úřad obstarat sám údaje o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob?

Ano, na základě souhlasu těchto osob v případech uvedených v zákoně.

Za jak dlouhé období zpětně zjišťuje obecní úřad výši příjmů žadatele (společně posuzovaných osob)?

Zjišťování je možné pouze tři měsíce zpětně před podáním žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi.

Jak lze postupovat, když je úřad v řízení nečinný?

Žadatel o dávku může podat podnět k provedení opatření proti nečinnosti ke krajskému úřadu. Nejedná-li nápravu, lze podat žalobu proti nečinnosti nebo se obrátit na veřejného ochránce práv.

Jak lze postupovat, pokud žadatel nesouhlasí s výsledkem správního řízení o dávce?

- / proti **oznámení** o přiznání dávky nebo o zvýšení dávky pomoci v hmotné nouzi lze podat námítky do 15 dnů ode dne výplaty první splátky dávky (obecní úřad pak musí vydat do 30 dnů rozhodnutí o dávce),
- / proti **rozhodnutí** o dávce lze podat do 15 dnů odvolání ke krajskému úřadu prostřednictvím úřadu, který napadené rozhodnutí vydal.

Jak lze postupovat, pokud žadatel nesouhlasí s rozhodnutím o odvolání?

- / do dvou měsíců od obdržení rozhodnutí o odvolání může žadatel podat žalobu ke krajskému soudu (řízení je osvobozeno od soudních poplatků),
- / do jednoho roku od obdržení rozhodnutí o dovolání může dát podnět k provedení přezkumného řízení Ministerstvu práce a sociálních věcí,
- / obrátit se na veřejného ochránce práv.

Lze nějak zjednat nápravu, když marně uplynula lhůta k podání některého z opravných prostředků, příp. žaloby na správní soud?

- / kdykoliv lze podat žádost o změnu dávky (přiznání neprávem odepřené dávky, zvýšení dávky) k příslušnému úřadu práce, resp. obecnímu úřadu (pozor! změnu lze učinit pouze za období 3 let zpětně),
- / obrátit se na veřejného ochránce práv.

Více informací a příkladů naleznete na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz.

/ SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Dne 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (byl novelizován zákonem č. 29/2007 Sb., účinným od 20. února 2007), který zásadně mění dosavadní praxi. Cílem je zajistit lidem v nepříznivé sociální situaci pomoc a podporu prostřednictvím sociálních služeb a také stanovit pravidla pro poskytování těchto služeb. Lidé si tedy mohou zvolit sociální služby, které jim umožní zůstat co nejdéle v jejich vlastním domácím prostředí a zajišťovat své životní potřeby, ať již samostatně nebo za pomoci své rodiny. Pokud se zhorší postupem doby zdravotní stav nebo soběstačnost občana natolik, že mu potřebnou péči již nelze zajistit pouze v domácím prostředí, nastupuje pomoc formou sociálních služeb poskytovaných v zařízeních k tomu určených. Tato zařízení nabízejí celou škálu služeb od jednotlivých úkonů, za kterými mohou občané do zařízení docházet, až po komplexní péči včetně bydlení a stálého dohledu.

Co je to sociální služba?

Je to činnost nebo soubor činností, jimiž se zajišťuje pomoc osobám v nepříznivé sociální situaci. Rozsah a forma pomoci musí zachovávat lidskou důstojnost, musí působit na osoby aktivně a motivovat je k činnostem, které neprodlužují nebo nezhoršují jejich nepříznivou sociální situaci a musí zabraňovat jejich sociálnímu vyloučení.

Prostřednictvím sociálních služeb je zajišťována pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, pomoc s výchovou, poskytnutí informace, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, psychoterapie a socioterapie, pomoc při prosazování práv a zájmů.

K tomu, aby se uživatelé dostalo sociálních služeb v náležitě kvalitě, pomohou **standardy kvality** sociálních služeb. Standardy formulují ověřitelná kritéria kvality, která musejí poskytovatelé sociálních služeb splňovat. Standardy říkají uživatelům služeb a jejich rodinám, co mohou očekávat; poskytovatelům říkají, jak mají poskytovat dobré služby; zřizovatelům dávají konkrétní informaci o úrovni sociálních služeb a dalších potřebách jejich rozvoje a zkvalitňování. Na zajištění kvality sociálních služeb mají dle zákona dohlížet inspektoři kvality sociálních služeb.

Sociální služby se dělí na služby sociální péče, služby sociální prevence a sociální poradenství.

Služby sociální péče jsou služby, jejichž cílem je zabezpečovat základní životní potřeby lidí, které nemohou být zajištěny bez péče jiného člověka (např. osobní asistence, pečovatelská služba, podpora samostatného bydlení, denní a týdenní stacionáře, domovy pro seniory).

Služby sociální prevence slouží k předcházení a zabraňování sociálnímu vyloučení lidí ohrožených sociálně negativními jevy (např. krizová pomoc, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež nebo terénní programy).

Sociální poradenství je nedílnou součástí všech sociálních služeb. Poskytuje informace přispívající k řešení nepříznivé sociální situace. Odborné sociální poradenství se zaměřuje na potřeby jednotlivých sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, v poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a zahrnuje

těž sociální práci s osobami se specifickými potřebami. Součástí odborného poradenství jsou i půjčovny kompenzačních pomůcek.

Sociální služby rozlišujeme také podle místa jejich poskytování.

Terénní služby jsou poskytovány v prostředí, kde člověk žije, tj. především v domácnosti, v místě, kde pracuje nebo se vzdělává, jde např. o pečovatelskou službu nebo osobní asistenci.

Za **ambulantními** službami člověk dochází do specializovaných zařízení, jako jsou například poradny, denní stacionáře nebo kontaktní centra.

Pobytové služby jsou poskytovány v zařízeních, kde člověk celodenně nebo celoročně žije (např. domovy pro seniory či pro lidi se zdravotním postižením).

Jak je to s úhradou nákladů za sociální služby?

Sociální služby **poskytované bez úhrady nákladů jsou**: sociální poradenství, raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, krizová pomoc, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (platí pro ambulantní, popřípadě terénní služby), terénní programy, sociální rehabilitace (s drobnou výjimkou), sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, služby sociálně terapeutických dílen (s drobnou výjimkou).

Ostatní služby mohou být poskytovány za částečnou nebo plnou úhradu.

Kdo může poskytovat sociální služby?

Sociální služby jsou oprávněny poskytovat fyzické i právnické osoby, obce, kraje, ministerstvo. Poskytování sociálních služeb je možné pouze na základě oprávnění provozování sociální služby, tzv. registrace.

Komu jsou které sociální služby určeny?

Sociální služby a příspěvek na péči (viz níže) jsou při splnění podmínek stanovených v zákoně o sociálních službách poskytovány:

- / osobě, která je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu,
- / osobě, které byl udělen azyl,
- / občanovi a rodinnému příslušníkovi občana členského státu Evropské unie,
- / cizinci, který je držitelem povolení k dlouhodobému pobytu po dobu delší než 3 měsíce.

Vybrané typy sociálních služeb (azylové domy, kontaktní centra, noclehárny, terénní programy) jsou poskytovány také osobám legálně pobývajícím na území České republiky.

Na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení má nárok každá osoba.

Kde získat informace o sociálních službách?

Informace o sociálních službách a jejich poskytování lze získat např. na městských, případně obecních nebo krajských úřadech (odbory sociálních věcí), v občanských nebo jiných specializovaných poradnách anebo přímo u poskytovatelů sociálních služeb.

Osoba, která potřebuje sociální službu, si může vybrat poskytovatele sociálních služeb sama a obrátit se na něj se žádostí o poskytnutí sociální služby. Pokud toho není schopna nebo nemůže nalézt vhodného poskytovatele sociálních služeb, je oprávněna požádat o pomoc obec, ve které je hlášena k pobytu. Příslušný úřad je povinen buď zprostředkovat možnost poskytnutí sociální služby například tak, že vyhledá vhodného poskytovatele a dotáže se ho, zda může osobě takovou službu poskytnout anebo zprostředkovat osobě kontakt s poskytovatelem, například výběrem vhodného poskytovatele sociálních služeb, uvedením adresy, spojení apod.

Co znamená „smluvní princip“ v sociálních službách?

Poskytování sociálních služeb je nově založeno především na smluvním principu. (Neplatí na přechodné období 3 let od 1. 1. 2007 pro osoby, které mají platné rozhodnutí o přijetí do zařízení sociální péče. Sjednání nové smlouvy mezi klientem a poskytovatelem služby závisí na vůli těchto smluvních stran.) Sjednávání druhu služby a rozsahu poskytovaných služeb podle individuálních potřeb osob ve smlouvě včetně konkrétních podmínek poskytování služby je významným krokem směřujícím k uplatnění svobodné vůle osob, kterým jsou služby poskytovány. O osobách a jejich potřebách již není „někým rozhodováno“, ale osoby samy jsou účastníky sjednání podmínek poskytované služby. Zákon o sociálních službách stanovuje povinné náležitosti obsahu smlouvy. Současně je zajištěno zastupování osob, které nejsou schopny samy jednat při uzavírání smluv a nemají zákonného zástupce, obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Smlouva o poskytnutí sociální služby je soukromoprávní smlouvou a vztahují se na ni ustanovení občanského zákoníku.

Více informací o sociálních službách je možno nalézt např. na internetových stránkách - www.mpsv.cz.

/ PLÍSEŇ A VLHKOST V BYTĚ

Zjevný výskyt vlhkosti, spojený s tvorbou plísní na vnitřních stěnách bytu, je závadou, která může mít nepříznivý vliv na mikroklimatické podmínky v bytě, zejména na relativní vlhkost a rozložení teplot v místnosti. Výskyt plísní na stěnách může být zdrojem tvorby a šíření spór těchto plísní. Důsledkem mohou být různé alergie či jiné zdravotní problémy uživatelů bytu.

Vyřeší můj problém s plísní v bytě stejně jako v minulosti „hygienik“?

Ne. Úlohu dřívějšího „okresního hygienika“ sice v současnosti plní krajské hygienické stanice a její územní pracoviště, pravomoci krajské hygienické stanice (dále KHS) jako orgánu veřejného zdraví jsou však jasně dány zákonem,¹² který chrání zejména zdraví obyvatelstva jako celku či skupin (tzv. „veřejné zdraví“), nikoli zdraví jednotlivců. Mezi činnostmi KHS proto nepatří posouzení dílčího ohrožení zdraví jako např. právě výskyt plísní v konkrétním bytě.

Kam se tedy mohu obrátit?

Možnosti jsou popsány níže, řešení se kromě obecného postupu liší v závislosti na tom, **zda užíváte vlastní byt**, tedy byt v osobním vlastnictví, **nebo byt pronajatý**, ať už od obce či města (lidově se mu říká též „státní byt“), od bytového družstva (byt družstevní) anebo od soukromého majitele domu (byt v nájemním domě).

Jak mám postupovat, pokud mám pronajatý byt?

Obraťte se na pronajímatele bytu. Podle občanského zákoníku je totiž pronajímatel povinen předat nájemci byt ve stavu způsobilém k řádnému užívání a zajistit nájemci plný a nerušený výkon práv spojených s užíváním bytu. V nájemní smlouvě lze nicméně dohodnout, že pronajímatel předá nájemci byt ve stavu nezpůsobilém pro řádné užívání, pokud se nájemce s pronajímatelem dohodl, že provede úpravy předávaného bytu. Plíseň v bytě, pokud není zaviněna nesprávným užíváním bytu (nevětrání apod.), je závadou. Pronajímatel má povinnost odstranit závady bránící řádnému užívání bytu nebo závady, jimiž je výkon nájemcova práva ohrožen.¹³ Pokud tuto povinnost nesplní, může nájemce **poté, co upozorní pronajímatele,** závady odstranit v nezbytné míře a požadovat od něj náhradu nákladů. Právo na náhradu musí uplatnit u pronajímatele bez zbytečného odkladu. Pokud by pronajímatele odmítal uhradit částku vynaloženou na odstranění plísní, může ji nájemce vymáhat soudně.

Mohu chtít kvůli výskytu plísní slevu na nájemném?

Ano. Nájemce má právo na přiměřenou slevu z nájemného, dokud pronajímatel přes jeho upozornění neodstraní v bytě závadu, která podstatně nebo po delší dobu zhoršuje jeho užívání. Právo na slevu z nájemného je však třeba uplatnit u pronajímatele **bez zbytečného odkladu.** Právo zanikne, nebylo-li uplatněno do šesti měsíců od odstranění závad.

12 Zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů (dále zákon).

13 Viz ustanovení § 687 a následující občanského zákoníku.

Může ochránce pomoci nájemníkovi proti pronajímateli, pokud nebude chtít odstranit plíseň, přiznat slevu na nájemném nebo nahradit náklady, které na odstranění plísně vynaložil nájemník?

Ne. Veřejný ochránce práv je oprávněn prošetřovat pouze činnost správních úřadů (jako např. stavebních úřadů, finančních úřadů, úřadů práce apod.). Kompetence ochránce se však již nevztahují na činnost soukromých osob, tj. vlastníků bytů, a to ani v případě, že je vlastníkem bytu obec či město.

Je možné nevhodný byt vyměnit?

Ano. Výměna bytu je možná zejména u tzv. obecních bytů (pronajímatelem je obec či město). Jak pro Vás jako nájemce závadného bytu, tak pro obec může být podle okolností konkrétního případu jednodušším řešením dohodnout se na výměně bytu za jiný. Je třeba obrátit se na bytový odbor města (případně bytovou komisi obce atd.). Na jiný (náhradní) byt jen z důvodu jeho zdravotní závadnosti (plísní ve vlhkém bytě) však nemáte nárok automaticky. Záleží zpravidla na počtu volných bytů v obci (v nájemním domě) a především na vzájemné domluvě s pronajímatelem.

Může ochránce zasáhnout do procesu výměny hygienicky závadného obecního (nájemního) bytu?

Ne. Nakládání s obecními byty je zcela v kompetenci jejich vlastníka - obce v rámci své tzv. samostatné působnosti, do níž spadá i hospodaření s obecním majetkem. Do samosprávné činnosti obcí ochránce zasahovat nemůže.

Může mi pomoci stavební úřad?

Ano. V prvé řadě je ale nutné uvést, že za stav bytu odpovídá především jeho vlastník. Stavební úřad může zasáhnout tehdy, jsou-li splněny podmínky pro jeho zásah uvedené ve stavebním zákoně¹⁴ a je-li na takovém zásahu veřejný zájem. Odstranění hygienických závad ohrožujících zdraví však takovým veřejným zájmem podle stavebního zákona je.¹⁵ Obecně lze uvést, že **ohrožení Vašeho zdraví je možné prokázat např. lékařskou zprávou**, z níž bude patrný vliv závadného stavu bytu na zdravotní stav Váš a dalších osob byt užívajících (např. Vašich dětí).

Co může stavební úřad udělat?

Obdrží-li stavební úřad podnět, že v bytě se nachází plíseň, měl by nejprve provést kontrolní prohlídku bytu. Prohlídkou zjistí, co je příčinou plísně, jestli nesprávné užívání bytu nebo špatný stav či špatné provedení stavby. Pokud zjistí, že příčinou výskytu plísní je špatný stav či provedení stavby, nařídí vlastníkovi odstranění závad a lhůtu, do kdy tak má učinit. Pokud vlastník závady neodstraní, může mu to stavební úřad uložit rozhodnutím, které je vymahatelné (exekučitelné).

¹⁴ Zákon č. 183/2006 Sb.

¹⁵ Viz ustanovení § 132 odst. 3 písm. c) a e) stavebního zákona.

Co mám dělat, mám-li vlastní byt, ve kterém se objevují plísně a nedaří se je odstranit?

Pokud k vlhnutí Vašeho bytu (tedy bytové jednotky podle zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů) a související tvorbě plísní dochází v důsledku činnosti souseda (např. nedostatečnou údržbou bytu, neodstraněním závady na něm apod.), je sousední vlastník bytu (jednotky) v případě, že to nezbytně vyžadují úpravy, provoz a opravy ostatních jednotek, povinen umožnit na předchozí vyzvání přístup do bytu.¹⁶ Každý vlastník bytu je také povinen na svůj náklad odstranit závady a poškození, které na jiných jednotkách nebo společných částech domu způsobil sám nebo ti, kteří s ním jednotku užívají. Splnění této povinnosti je možné v případě jejího porušování vymáhat též soudně.¹⁷ Není vyloučeno, že plísně vznikají v důsledku špatného provedení stavby bytu či celého domu. V takovém případě by se na stavebních úpravách domu muselo podílet celé společenství vlastníků jednotek.

¹⁶ Ustanovení § 13 odst. 4 zákona č. 72/1994 Sb.

¹⁷ Ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. 72/1994 Sb.

/ EXEKUCE - NEJČASTĚJŠÍ DOTAZY

Exekuce je nucený výkon rozhodnutí v případě, že dlužník (neboli osoba povinná) dobrovolně a včas nesplní povinnost, kterou má stanovenou vykonatelným rozhodnutím (problematiku exekuce upravuje zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád).

Soud může provedením výkonu pověřit buď **soudního vykonavatele**, což je zaměstnanec soudu, nebo **soudního exekutora** - soukromá osoba, kterou touto činností pověřil stát.

Ochránce nemá právo prošetřovat způsob provádění exekuce a důvody, které k ní vedly. Může se pouze zabývat výkonem státní správy soudnictví, o čemž pojednává leták **VOP a soudy**.

Mám nařízenou exekuci příkázáním pohledávky. Co to znamená?

Mezi nejčastější způsoby exekuce postižením nároku na výplatu peněžité částky patří exekuce **srážkami ze mzdy** a exekuce **příkázáním pohledávky**, která zahrnuje **příkázání pohledávky z účtu u banky** (obstavení účtu) a **příkázání jiné peněžité pohledávky**. Při exekuci srážkami ze mzdy se každý měsíc z příjmu strhává jen část příjmu (mzdy, důchodu), tak aby povinnému zůstala minimální částka na obživu (podrobnosti k výpočtu srážek naleznete v samostatném letáku Kanceláře veřejného ochránce práv **Srážky ze mzdy**). Naopak při exekuci příkázáním pohledávky může dojít k postižení veškerých prostředků až do výše vymáhané pohledávky (dluhu, nákladů oprávněného a exekučních nákladů).

Kdo má oprávnění prošetřovat jednání soudního exekutora?

Exekutorská komora České republiky se sídlem Husova 8, 602 00 Brno. Státní dohled nad exekuční činností pak vykonává Ministerstvo spravedlnosti. Prověřuje zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení. Ochránci v konkrétním případě přísluší posoudit, zda je činnost ministerstva vykonávána v souladu s právem a principy dobré správy, ale nemůže zasáhnout přímo vůči exekutorům ani jejich komoře.

Sebrali mi dávky státní sociální podpory. Mají na to právo?

V současné době nelze exekucí postihnout jednorázové dávky státní sociální podpory a příspěvek na bydlení. Ostatní opakující se dávky státní sociální podpory lze postihnout pouze částečně - srážkami. Pokud však byla exekuce na dávky pravomocně nařízena před 1. dubnem 2006, může být ještě dnes v plné výši postihován sociální příspěvek.

Jestliže exekutoři odebírají dávky jiným než uvedeným zákonným způsobem, obraťte se na soud, aby takovou exekuci částečně zastavil.¹⁸

¹⁸ Ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

Exekucí jsou postiženy mé dávky státní sociální podpory. Může mi ochránce pomoci?

Dávky sociální podpory vyplácí úřad práce (v Praze jsou to úřady městských částí). Tomu exekutor dá rozhodnutí, jak má exekuci provést. Ochránce nemůže zasáhnout, pokud úřad práce jedná v souladu s rozhodnutím soudu (exekutora). Nesouhlasíte-li s postupem úřadu práce, podejte návrh u soudu na částečné zastavení exekuce. Do rozhodování soudu či soudního exekutora ochránce sice zasáhnout nemůže, ale může prošetřit, zda úřad práce postupuje v souladu s uvedeným rozhodnutím.

Exekutor obstavil účet, na který je zasílána mzda (důchod, dávky). Jak se mám bránit?

Mzda, důchod, dávky nebo jiné příjmy, které nahrazují odměnu za práci, lze exekucí postihnout pouze částečně - srážkami.¹⁹ Před postižením účtu se však nezkoumá, odkud pocházejí peníze na něm uložené. Vzhledem k zákonem omezené možnosti postižení uvedených příjmů nepochybite, pokud zaměstnavatele (plátce důchodu, poskytovatele dávek) požádáte, aby Vám peníze napříště vyplácel jinak. Chcete-li získat „zpět“ částky naposledy zasláné na účet, můžete se obrátit na exekutora. Pokud mu doložíte původ peněz na účtu (např. prostřednictvím posledních tří výpisů z účtu), mohl by uvolnit poslední mzdu (důchod, dávky). Neučiníte-li tak, můžete soudu, který exekutora pověřil provedením exekuce, navrhnout, aby exekuci pro její nepřípustnost²⁰ částečně zastavil. Uvedte, že je příkázáním pohledávky z účtu postižena mzda nebo jiný příjem, který podle platné právní úpravy podléhá exekuci pouze formou srážek ze mzdy.

Exekutoři mi zabavili majetek, i když se jedná o dluhy mého manžela. Mají na to právo?

Exekutoři mohou zabavit ze společného jmění manželů vše až na Vaši mzdu a účet.²¹ Každý z manželů, tj. i Vy, odpovídá za celý dluh až do úplného uspokojení věřitele. Vůči věřitelům vystupujete jako jeden dlužník. Jestliže exekutor obstaví Váš účet či mzdu, braňte se u soudu návrhem na částečné zastavení exekuce pro její nepřípustnost.

Exekuce je vedena proti našemu zletilému synovi, který u nás má nahlášen trvalý pobyt, ale dlouhodobě se u nás nezdržuje. Exekutor přeci není oprávněn zabavovat náš majetek?

Váš majetek je nedotknutelný, ale exekutor se řídí předpokladem, že dlužník se zdržuje v místě svého trvalého pobytu. Předpokládá, že některé věci ve Vašem bytě patří Vašemu synovi a ty může zabavit. V takovém případě se jedná o typ exekuce, která se nazývá „**výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného**“.

19 Nařízení vlády o nezabavitelných částkách (od 1. ledna 2007 nařízení vlády č. 595/2006 Sb., do 31. prosince 2006 nařízení vlády č. 63/1998 Sb.).

20 Ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

21 Judikáty Nejvyššího soudu sp. zn. 20Cdo 712/2004 a 21Cdo 1774/1999.

Při takové návštěvě exekutor může:

- / prohlédnout si Váš byt (místo trvalého pobytu syna) a i prostory jiných lidí, kde předpokládá, že Váš syn může mít uložené své věci (podnájem, nebytové prostory ap.),
- / provést osobní prohlídku povinného, tj. Vašeho syna, ale ne Vás,
- / provést soupis věcí, které chce zabavit, a ty případně odvézt.

Exekutor zabavil věci, které nepatřily synovi, ale nám. Jak se máme bránit?

Vy jako vlastníci podejte žalobu na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí (tzv. vylučovací žaloba) a doložte, že zabavené věci patřily Vám, a ne synovi. Soud zpravidla exekuci odloží až do rozhodnutí o této žalobě. O této možnosti by Vás měl poučit exekutor!

Kvůli neoprávněné exekuci nám vznikla škoda. Máme nárok na náhradu?

Máte, ale bývá složité tuto škodu prokázat. Poradte se s právníkem. Předně se obraťte na Ministerstvo spravedlnosti o náhradu škody, pokud nevyhoví do šesti měsíců, podejte u soudu žalobu na stát o náhradu škody.

Chceme synovi zrušit údaj o místě trvalého pobytu na naší adrese. Kam máme jít?

Jděte na obecní úřad, nejčastěji odbor správních činností. Vy jako vlastníci bytu podejte žádost na zrušení údaje o místě trvalého pobytu. V zásadě je třeba splnit dvě podmínky.²² Doložit, že syn už u Vás nebydlí, a dále že mu zaniklo užívací právo k bytu. Co to v praxi znamená, Vám řekne pracovník na Vašem obecním úřadě.

Po nařízení exekuce jsem přišel o práci a teď už nemám peníze ani na obživu. Je možno exekuci odložit?

Podejte u soudu žádost o odklad výkonu rozhodnutí. Soud žádosti vyhoví, pokud jste se bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon exekuce pro Vás a Vaše blízké měl zvláště nepříznivé následky. Toto rozhodnutí soudu však nesmí vážně poškodit zájmy věřitele, tzv. oprávněného.

Proč kromě vlastní dlužné částky musím ještě platit náklady a odměnu exekutora?

Náklady exekučního řízení nesete Vy (jako povinný, dlužník), neboť exekuční řízení je zahajováno proto, že jste dobrovolně nesplnil/a své povinnosti dlužníka. Soud Vám uložil povinnost nahradit náklady spolu s nařízením výkonu rozhodnutí. V této době se náklady pouze odhadnou a jejich definitivní výši Vám oznámí exekutor na konci exekuce v příkazu k úhradě nákladů exekuce. V případě nesouhlasu můžete proti příkazu podat do 8 dnů od jeho doručení námítky. Pokud jim exekutor nevyhoví, rozhodne o nich soud.

²² Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel.

/ ODDLUŽENÍ (OSOBNÍ BANKROT)

Oddlužení a jeho výhody

Oddlužení se od 1. ledna 2008 stalo jedním z možných způsobů řešení úpadku dlužníka. Dlužník je v úpadku, má-li více věřitelů a není schopen plnit své dluhy (splatné závazky). Pokud dlužník splní řádně a včas povinnosti stanovené plánem oddlužení, může ho soud zprostit povinnosti úhrady neuspokojených závazků (dosavadních dluhů).

Kdo může oddlužení využít?

Návrh na povolení oddlužení může podat pouze dlužník (fyzická nebo právnická osoba), který není podnikatelem,²³ a to spolu s insolvenčním návrhem²⁴ nebo, pokud takový návrh podal někdo jiný, do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu. Nepodnikající fyzická osoba, která je v úpadku, obecně nemá povinnost podat insolvenční návrh.

Vzhledem k důležitosti posouzení vhodnosti řešení konkrétní situace oddlužením (zvážení možných negativních následků) a správného vyplnění formuláře návrhu na oddlužení doporučujeme využít právních služeb advokáta.

Jak podat návrh na oddlužení?

Návrh se podává na formuláři vydaném Ministerstvem spravedlnosti, a to u krajského soudu, v jehož obvodu má dlužník bydliště, a nemá-li bydliště, u krajského soudu, v jehož obvodu se zdržuje. Formulář spolu s instrukcemi k jeho vyplnění získáte v sídle každého krajského soudu a na internetu (<http://insolvencni-zakon.justice.cz>).

Pokud si přejete, aby některé z Vašich osobních údajů uvedené v návrhu nebyly v insolvenčním rejstříku (<https://isir.justice.cz>) veřejně přístupné, musíte o to insolvenční soud požádat při podání návrhu.²⁵

Pokud jste žádost o nezveřejnění určitých osobních údajů nestihli podat spolu s návrhem, nedali jste souhlas se zveřejněním nebo je zveřejnění určitých údajů v rozporu s ochranou Vašeho soukromého a osobního života, můžete insolvenční soud o znepřístupnění tako-

23 Ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů:

„Podnikatelem podle tohoto zákona je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.“

24 Insolvenční návrh je návrhem na zahájení insolvenčního řízení (řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení). Postačí také, pokud na formuláři návrhu na povolení oddlužení v příslušné kolonce vyznačíte, že návrh na povolení oddlužení podáváte zároveň jako insolvenční návrh.

25 Ustanovení § 422 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona):

„(1) Na žádost fyzické osoby, která učinila příslušné podání, může insolvenční soud rozhodnout, že některé z osobních údajů této fyzické osoby, obsažené v podání, nebudou v insolvenčním rejstříku veřejně přístupné. Takovou žádost lze podat nejpozději společně s podáním, o které jde. Jméno a příjmení takové fyzické osoby insolvenční soud v insolvenčním rejstříku zveřejní vždy.

(2) Nejde-li o fyzickou osobu, která učinila podání, zveřejní se u takové fyzické osoby v insolvenčním rejstříku jen její jméno a příjmení.

(3) V případě postupu podle odstavců 1 a 2 insolvenční soud připojí ke vkládanému podání informaci o charakteru osobního údaje, který není zveřejňován.“

vých osobních údajů požádat také dodatečně.²⁶ V případě, že Vám soud nevyhoví, můžete se obrátit na Úřad pro ochranu osobních údajů.²⁷

Za jakých podmínek lze oddlužení povolit?

Soud povolí oddlužení pouze tehdy, pokud lze důvodně očekávat, že nezajištění věřitelé²⁸ obdrží ve výsledku (po úhradě nákladů insolvenčního řízení a uspokojení zajištěných věřitelů z výtěžku zpeněžení majetku, který byl poskytnut jako zajištění) alespoň 30 % svých pohledávek (ledaže by souhlasili s nižším uspokojením), a pokud oddlužením není sledován nepositivní záměr.

Určení způsobu oddlužení

Oddlužení se provede buď **zpeněžením majetkové podstaty** (jednorázovým vyrovnáním z prodaného majetku dlužníka) nebo **plněním splátkového kalendáře**. Vždy se však prodá ten majetek, kterým případně byly pohledávky (závazky) zajištěny.²⁹ Takzvaní zajištění věřitelé se tedy vždy uspokojí z výtěžku zpeněžení majetku, který byl poskytnut jako zajištění.

O způsobu oddlužení hlasují nezajištění věřitelé, kteří včas přihlásili svou pohledávku. Neshodnou-li se, rozhodne o způsobu oddlužení soud.

Zpeněžení majetkové podstaty³⁰ (jednorázové vyrovnání)

Tento způsob oddlužení se podobá zpeněžení majetkové podstaty v konkursu s tím rozdílem, že do majetkové podstaty nenáleží majetek nabytý dlužníkem po zveřejnění rozhodnutí o schválení oddlužení v insolvenčním rejstříku. Zjednodušeně řečeno dojde k prodeji dosavadního majetku dlužníka a nebude již postihován později získaný příjem (majetek).

Plnění splátkového kalendáře

Při tomto způsobu oddlužení musí dlužník po dobu 5 let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku, kterou by jinak bylo možno srazit při exekuci vymáháním přednostních pohledávek.³¹ Dojde však k prodeji majetku poskytnutého k zajištění pohledávek (viz výše).

Zjednodušeně řečeno nebude postižen dosavadní majetek dlužníka (s výjimkou majetku, který je předmětem zajištění), po určenou dobu však dlužník musí vyvíjet maximální snahu o uspokojení věřitelů - vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost (usilovat o získání příjmu), zásadní část příjmu pak odvádět, případně také zpeněžit získané dary či dědictví a poskytnout věřitelům i případné mimořádné příjmy.

26 Ustanovení § 21 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

27 Pplk. Sochora 27, 170 00, Praha 7, tel. + 420 234 665 111.

28 Nezajištěnými věřiteli jsou ti, splnění jejichž pohledávek není zajištěno prostřednictvím majetku dlužníka (zástavním právem a podobně).

29 Zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy.

30 Majetkovou podstatou se rozumí majetek určený k uspokojení dlužnickových věřitelů.

31 Nahlédněte prosím do letáku *Srážky ze mzdy*.

Kdo je insolvenční správce?

Insolvenčního správce ustanovuje soud nejpozději v rozhodnutí o úpadku. Insolvenční správce mimo jiné prodá majetek, který podléhá oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, a dohlíží nad tím, jak dlužník plní splátkový kalendář.

Může soud zrušit schválené oddlužení?

Ano, dokonce i schválené oddlužení bude zrušeno a dlužníkův úpadek bude řešen konkursem například tehdy, nebude-li dlužník plnit podstatné povinnosti vyplývající ze schváleného způsobu oddlužení, případně ukáže-li se, že nebude možné splnit podstatnou část splátkového kalendáře.

Jak dlužník dosáhne samotného zproštění dluhů (osvobození)?

Splní-li dlužník řádně a včas své povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, osvobodí ho soud na jeho návrh od placení neuspokojené části přihlášených pohledávek i od placení pohledávek nepříhlášených nebo těch, k nimž se v insolvenčním řízení nepřihlíželo.

Za určitých okolností soud může přiznat osvobození i tehdy, neobdrží-li nezajištěn věřitelé ani 30 % svých pohledávek (v případě dohody nižší plnění).

Může později dojít k odnětí nebo zániku osvobození od placení pohledávek?

Ano. Osvobození od placení pohledávek soud dlužníku odejme, jestliže do 3 let od jeho pravomocného přiznání vyjde najevo, že ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození došlo na základě podvodného jednání dlužníka anebo že dlužník poskytl zvláštní výhody některým věřitelům.

Osvobození zaniká, byl-li dlužník do 3 let od právní moci rozhodnutí o něm pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, kterým podstatně ovlivnil schválení nebo provedení oddlužení anebo přiznání osvobození, případně kterým jinak poškodil věřitele.

Může veřejný ochránce práv přímo pomoci dlužníkům nebo věřitelům?

Nikoliv. Problematika soukromoprávních vztahů totiž nespadá do jeho působnosti a nesmí zasahovat ani do rozhodovací činnosti soudů. Zabývat by se mohl pouze státní správou soudů, tedy neodůvodněnými průtahy v insolvenčním řízení, nevhodným chováním soudních osob či narušováním důstojnosti v řízení před soudem (v podrobnostech nahlédněte do letáku *Veřejný ochránce práv a soudy*). Ochránce nemůže nahrazovat ani činnost advokátů spočívající v poskytování právních služeb (www.cak.cz).

/ POTŘEBUJETE PRÁVNÍ POMOC

Potřebujete právní pomoc a nevíte, na koho se obrátit?

Právní služby poskytují v prvé řadě advokáti. Mají odborné vzdělání i dostatek zkušeností k tomu, aby svým klientům mohli pomoci při řešení nejrůznějších právních problémů. Advokáti mohou klienty zastupovat v řízeních před soudy a jinými orgány, obhajovat je v trestním řízení, sepisovat listiny i udělovat rady v právních věcech. Je zapotřebí si uvědomit, že služby advokátů jsou jako každé jiné poskytovány za úplatu, přičemž klient má právo se na cenu služby informovat předem. Pokud ve svém okolí žádného advokáta neznáte, pokuste se jej najít například prostřednictvím telefonních seznamů. V případě, že máte připojení k internetu, využijte webových stránek České advokátní komory - www.cak.cz (dále jen ČAK), kde pod odkazem „Seznam advokátů“ naleznete vyhledávací formulář, jehož prostřednictvím můžete zvolit vhodného advokáta.

Nacházíte se v situaci, kdy potřebujete krátkou informativní právní radu, a zároveň nemáte dostatek finančních prostředků na advokáta?

Ve snaze zpřístupnit nezbytnou právní pomoc, a to především právní pomoc drobnou a právní pomoc dostupnou sociálně slabším vrstvám obyvatelstva, představenstvo České advokátní komory pověřilo v každém regionu svého představitele, aby zajistil po organizační stránce poskytování bezplatných základních informativních právních porad. Ve většině regionů na žádost klienta určí regionální představitel konkrétního advokáta, který drobnou právní pomoc poskytne. V některých regionech však existuje stále úřední místo, v němž se při poskytování drobných právních porad jednotliví advokáti střídají dle předem určeného pořadí. V příloze tohoto letáku naleznete seznam všech kontaktních míst ČAK. V tabulce uvedený regionální představitel právní poradou **přímo neposkytuje** - lze se na něj obrátit pouze pro informaci, který z advokátů daného regionu právní poradou poslouží.

Je zapotřebí zdůraznit, že bezplatné poradenství ČAK se pohybuje pouze v základní informativní rovině a nemůže sloužit k vyřešení složitějších kauz. V poradnách ČAK se tak především dozvíte, kde a jak můžete svůj právní nárok nejlépe uplatnit. Pokud je ale Váš případ komplikovanější, je nutné (s výjimkami uvedenými níže) využít placené advokátní služby.

Jste účastníkem soudního řízení a nemáte dostatek finančních prostředků, abyste si mohl dovolit zastoupení advokátem?

/ V případě občanskoprávního řízení (např. spory vyplývající z nejrůznějších smluv, z pracovněprávních vztahů, spory mezi dlužníky a věřiteli, dědická řízení, rozvodová řízení, péče o děti a další):

Na základě ustanovení § 30 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“), můžete soud požádat o ustanovení právního zástupce. Soud Vám jej přidělí v případě, že je to třeba k ochraně Vašich zájmů a Vy zároveň splňujete podmínky pro osvobození od soudních poplatků. O osvobození od soudních poplatků přitom soud může rozhodnout, odůvodňují-li to poměry účastníka a zároveň z jeho strany nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Soudu je tak nutné nejlépe prostřednictvím speciálního formuláře věrohodně doložit údaje o výdělkových, majetkových a sociálních poměrech. For-

mulář zpravidla obdržíte od soudu (na základě podání žádosti o ustanovení zástupce) nebo si formulář můžete u soudu sami vyzvednout. Osobu zástupce vybírá soud dle vlastního uvážení a není v tomto směru žádosti účastníka nijak vázán. O ustanovení zástupce soud rozhodne usnesením, proti kterému je přípustné odvolání. Ve většině případů zástupcem ustanoví některého z advokátů. Hotové výdaje, které advokátu vznikly v souvislosti s poskytnutím právní služby (zejména cestovní náklady, platby za telefon, poštovné, znalecké posudky aj.), a jeho odměnu za zastupování platí stát. O ustanovení zástupce navíc můžete požádat nejen kdykoli v průběhu řízení, ale i před jeho zahájením! Ustanovený zástupce Vám tak může pomoci již s podáním žaloby. Zjistí-li soud během řízení, že poměry účastníka osvobození od soudních poplatků neodůvodňují (nastala změna poměrů, účastník uvedl v žádosti nepravdivé informace), usnesení o ustanovení zástupce zruší třeba i se zpětnou platností.

/ V případě trestního řízení:

V rámci trestního řízení lze na základě ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TŘ“), požádat soud o obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. Návrh může obviněný podat ještě před podáním obžaloby prostřednictvím státního zástupce. V žádosti je opět nutné věrohodně doložit nedostatek finančních prostředků. Pokud soud žádosti vyhoví, je na obviněném, aby si obhájce zvolil dle vlastního uvážení. Pokud tak neučiní, může se na soud obrátit s žádostí o ustanovení obhájce. Ať už si obhájce obviněný zvolil sám nebo mu byl ustanoven soudem, hradí jeho náklady stát, a to zcela nebo zčásti - záleží na rozhodnutí soudu dle § 33 odst. 2 TŘ o odměně obhajoby. Proti tomuto rozhodnutí je také možné podat stížnost.

Ustanovení obhájce dle § 33 odst. 2 TŘ je třeba odlišit od tzv. „nutné obhajoby“. Tu upravují § 36 a § 36a TŘ a jde o situace, kdy si obviněný obhajobu nemůže náležitě obstarat sám (např. je ve vazbě, je zbaven nebo omezen v právní způsobilosti, je mladistvý) nebo vyžaduje-li to povaha řízení (např. trestné činy s horní hranicí nad pět let). Pokud si v těchto případech obviněný nezvolí obhájce sám ani ve lhůtě, kterou mu k tomu soud stanoví, bude mu obhájce ustanoven rozhodnutím soudu. Náklady nutné obhajoby však nese až na výjimky (případy stížnosti pro porušení zákona) sám účastník řízení.

/ V případě řízení ve správním soudnictví (např. žaloby proti rozhodnutí nebo nečinnosti správního orgánu):

V rámci správního soudnictví můžete na základě ustanovení § 35 odst. 8 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů **požádat soud o ustanovení zástupce**. Aby mohlo být žádosti vyhověno, musí návrhovač prokázat, že jsou u něj dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (nedostatek prostředků) a že je ustanovení zástupce nezbytné k ochraně jeho práv. Údaje o svých poměrech návrhovač soudu prokáže prostřednictvím formuláře, který od soudu v návaznosti na svou žádost obdrží. Žádost je opět možné podat ještě před podáním návrhu na zahájení řízení. Hotové výdaje soudem ustanoveného zástupce a odměnu za zastupování pak nese stát.

Co mám dělat, když soud zamítl moji žádost o ustanovení právního zástupce a zároveň mi své služby odmítli poskytnout i mnou oslovení advokáti?

V takovém případě se můžete obrátit na Českou advokátní komoru s žádostí o určení

(jinými slovy o přidělení) advokáta. O přidělení advokáta rozhoduje ČAK na základě ustanovení § 18 odst. 2 zák. č. 85/1996, o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Jde však o zcela **výjimečný** postup určený osobám, které nesplňují podmínky pro ustanovení advokáta soudem, poskytnout právní služby jim navíc odmítli nejméně dva advokáti a jejich zastoupení v dané věci je přitom nezbytně nutné. O určování advokátů pro celou Českou republiku rozhoduje brněnská pobočka ČAK ve správním řízení.

Žádost o určení advokáta se podává výhradně písemně na speciálním formuláři, který si na brněnské pobočce ČAK můžete vyzvednout osobně, či o něj písemně požádat nebo jej můžete stáhnout z internetových stránek www.cak.cz (odkaz „Určování advokátů za sníženou odměnu či bezplatně“). **K žádosti je také nutné přiložit usnesení soudu, kterým byla žádost o ustanovení zástupce zamítnuta, a doklad o odmítnutí poskytnutí právní služby alespoň dvěma advokáty.** V žádném případě však k žádosti nepřikládejte soudní spisy. Vyřízení žádosti probíhá bez osobní účasti žadatele a ČAK také neposkytuje rady, jak příslušné formuláře vyplnit. Česká advokátní komora, pobočka Brno, sídlí na adrese: nám. Svobody 84/15, 602 00 Brno.

Pokud nemáte dostatek finančních prostředků, můžete žádat o poskytnutí advokáta za sníženou odměnu nebo k bezplatné právní pomoci. V takovém případě však musíte k žádosti o určení advokáta **přiložit prohlášení o svých sociálních, majetkových a příjmových poměrech.** Prohlášení se podává opět pouze **prostřednictvím zvláštního formuláře**, jehož obsah je stanoven vyhláškou č. 275/2006 Sb., a který je dostupný stejnou cestou jako formulář k žádosti o určení advokáta.

Upozorňujeme, že na určení advokáta Českou advokátní komorou není právní nárok. Advokát je ČAK určen pouze pro konkrétní případ a k poskytnutí přesně vymezené právní služby. Osobu advokáta vybírá ČAK dle vlastních kritérií a uvážení. Žádá-li žadatel o určení konkrétního advokáta, vyžaduje se výslovný souhlas advokáta. Rozhodnutí o určení advokáta navíc nenahrazuje plnou moc nutnou k zastupování. Proto je nutné bezprostředně po obdržení rozhodnutí ČAK určeného advokáta samostatně oslovit a plnou moc advokátovi udělit.

Právní poradenství poskytované ČAK¹

(formou základních informativních porad v regionech)

Praha

organizováno: Česká advokátní komora - odbor sekretariátu

určeno pro: žadatele z Prahy a nejbližšího okolí

nutné objednat se na tel.: 221 729 011 (recepcce ČAK)

Bezplatné právní poradenství organizováno vždy jednou týdně **ve středu 14:00 - 16:00 hod. v budově Obvodního soudu pro Prahu 1, Ovocný trh 14, Praha 1, a v budově Městského soudu v Praze, Hyberská 18, Praha 1** (právní porady se neposkytují v období letních prázdnin a v době vánočních svátků).

Žadatel o právní poradě se musí předem objednat na konkrétní termín. Jedná se o krátké informativní porady v délce 15 minut, kdy je žadateli zejména doporučen další postup v jeho

¹ Informace staženy z webových stránek České advokátní komory, www.cak.cz.

záležitosti apod. Právní poradenství na obou místech poskytují vždy dva advokáti. Objednací termíny bývají pravidelně zaplněny.

Brno

organizováno: Česká advokátní komora, pobočka Brno

určeno pro: žadatele z Brna a okolí, region Jižní Morava

nutné objednat se na tel.: 542 514 401, 542 514 402 (sekretariát pobočky)

Bezplatné právní poradenství organizováno vždy jednou týdně **ve čtvrtek 14:00 - 16:00 hod. v budově Okresního soudu Brno-venkov, Příkop 11, Brno** (právní porady se neposkytují v období letních prázdnin a v době vánočních svátků).

Žadatel o právní poradou se musí předem objednat na konkrétní termín. Jedná se o krátké informativní porady v délce 15 minut. Právní poradenství poskytují vždy dva advokáti, objednací termíny bývají vždy zaplněny.

Střední Čechy

organizováno: regionální představitel JUDr. Roman Premus

určeno pro: žadatele z regionu Střední Čechy

Žádosti jsou přijímány výhradně v písemné podobě na adrese: JUDr. Roman Premus, Masarykovo nám. 225, 256 01 Benešov, nebo elektronicky premus@pravni.cz (žádost nemusí být zvlášť odůvodňována, není třeba rozebírat právní problém klienta).

JUDr. Premus na základě písemné žádosti požádá advokáta, který vykonává advokacii v místě, odkud je klient, a který je v pořadí, aby ve své kanceláři klientovi základní informativní právní poradou poskytl.

Jižní Čechy

organizováno: regionální středisko České advokátní komory - Jižní Čechy

určeno pro: žadatele z regionu Jižní Čechy

Bezplatné právní poradenství organizováno **každou pracovní středu 14:00 - 18:00 hod. v budově Krajského úřadu Jihočeského kraje, ulice B. Němcové 49/3 (bývalá Vojenská nemocnice), České Budějovice, kancelář č. 2818.**

Žadatelé se nemusí předem k informativní schůzce objednávat. Právní poradenství poskytují vždy dva advokáti (jeden v čase 14:00 - 16:00 hod., druhý 16:00 - 18:00 hod.).

Západní Čechy

organizováno: regionální představitelka JUDr. Julie Šindelářová

určeno pro: žadatele z regionu Západní Čechy

Bezplatné právní poradenství organizováno **každou pracovní středu 16:00 - 18:00 hod. v budově Odborového domu Peklo, Pobřežní 8, Plzeň, a každou pracovní středu 15:00 - 17:00 hod. v budově Městského úřadu Klatovy, nám. Míru 62, Klatovy.**

Žadatelé se nemusí předem k informativní schůzce objednávat. Poradenství zajišťují dva předem vyzvaní advokáti.

Severní Čechy

organizováno: regionální představitel JUDr. Jiří Císař

Bezplatné právní poradenství organizováno **každé pracovní úterý 14:00 - 15:00 hod. v budově Domu kultury chemiků, Velká hradební 19, Ústí nad Labem, místnost 34, 1. patro.**

Žadatelé se nemusí předem k informativní schůzce objednávat. Právní poradenství poskytují vždy tři advokáti.

Východní Čechy

organizováno: na zajištění bezplatné právní porady se podílí všichni advokáti regionu Východní Čechy

určeno pro: žadatele z regionu Východní Čechy

Každý občan je oprávněn obrátit se na kteréhokoliv advokáta regionu s žádostí o poskytnutí bezplatné právní porady (která má charakter krátké informativní schůzky) a advokát je k poskytnutí takovéto právní služby povolán (žadatele může odmítnout v případě pracovního vytížení).

Pokud by byl žadatel odmítnut (případně odmítnut opakovaně i jinými advokáty), může se obrátit na pracoviště České advokátní komory v Hradci Králové, Dukelská 15, Hradec Králové, telefon: 495 534 081-2, fax: 495 534 176, e-mail: recepc@sakhk.cz, s žádostí o bezplatnou právní poradou.

Severní Morava

organizováno: regionální představitel JUDr. Aleš Vídenský

určeno pro: žadatele z regionu Severní Morava

Žadatel žádost zašle v písemné podobě na adresu: JUDr. Aleš Vídenský, Advokátní kancelář Sokolská tř. 22, 702 00 Ostrava, nebo elektronicky: advokatkanc@akostrava.cz; JUDr. Vídenský dále určí advokáta, který se příslušnou žádostí bude zabývat. Jedná se o krátké informativní porady v délce 15 minut.

Střední Morava

organizováno: regionální představitel JUDr. Lenka Vidovičová

určeno pro: žadatele z regionu Střední Morava

Žadatel se může obrátit na regionálního představitele buď **telefonicky - tel.: 585 208 801, písemně na adresu: JUDr. Lenka Vidovičová, Zámečnická 3a, 772 00 Olomouc, nebo e-mailem: vidovicova@akvidovicova.cz.**

JUDr. Vidovičová dále určí advokáta, který se příslušnou žádostí bude zabývat.

/ Kontakty na některé nevládní organizace

kontakty na další nevládní organizace naleznete na webových stránkách
www.neziskovsky.cz/katalog/

/ OBČANSKÉ PORADNY

Jaká je náplň činnosti Občanských poraden?

Občanské poradny poskytují občanům poradenské služby v obtížných životních situacích. Zejména se jedná o poradenství v těchto oblastech: sociální zabezpečení, pracovněprávní vztahy a nezaměstnanost, bydlení, rodina a mezilidské vztahy, majetkové vztahy. V poradnách působí povětšinou poučení a zkušení praktici, nikoliv však právníci. Zpravidla nezastupují občany v soudních sporech ani nenesou náklady jeho zastoupení. Jejich pomoc spočívá zejména v posouzení problému občana a poskytnutí rady, která instituce, kde a jakým způsobem může problém řešit. Jejich činnost je bezplatná.

Před návštěvou poradny doporučujeme telefonicky ověřit aktuální úřední hodiny a také konkrétní zaměření poradny.

Seznam, adresy a další kontaktní údaje na Občanské poradny v ČR

(www.obcanskeporadny.cz)

Praha 1	OBČANSKÁ PORADNA PRAHA 1 Jakubská 3 110 00 Praha 1 - tel.: 222 310 110 - e-mail: op.praha1@seznam.cz	po + út 9:00-12:00 h; 13:00-17:00 h st 9:00-13:00 h čt 9:00-13:00 h
Praha 9	KONTAKTNÍ MÍSTO PRAHA 1 Staromlýnská 577/4 190 00 Praha 9 - Vysočany - tel.: 246 024 916	st 9:00-17:00 h čt 13:00-16:00 h (prázdninový provoz - viz www.obcanskeporadny.cz)
Praha 3	OBČANSKÁ PORADNA PRAHA 3 Křišťanova 1698/15 130 00 Praha 3 - tel.: 272 743 666; 605 284 737 - e-mail: obcanskaporadna@remedium.cz	po 9:00-13:00 h*; 14:00 -18:00 h út 9:00-13:00 h; 14:00 -18:00 h* st 9:00-13:00 h*; 14:00 -18:00 h* čt 9:00-13:00 h; 14:00 -18:00 h* * pro objednané
Praha 11	OBČANSKÁ PORADNA PRAHA- JIŽNÍ MĚSTO Donovalská 1862 149 00 Praha 11 - Jižní Město - tel./fax: 272 950 984 - e-mail: poradna@spolcest.cz	út + čt 10:00-12:00 h; 13:00-18:00 h st 9:00-12:00 h Tel., dopisní a e-mailové konzultace: út + čt 9:00-12:00 h; 13:00-18:00 h st 9:00-12:00 h; 13:00-15:00 h po, pá 9:00-12:00 h; 13:00-15:00 h
Praha 12	OBČANSKÁ PORADNA PRAHA 12 Rakovského 3138 143 00 Praha 12 - tel./fax: 241 770 232 - e-mail: poradna@proximasociale.cz	út 10:00-18:00 h čt 10:00-18:00 h (telefonický a e-mailový kontakt po - čt 10:00-17:00 h)

Brno	OBČANSKÁ PORADNA BRNO Anenská 10 602 00 Brno - tel./fax: 545 241 828 - e-mail: poradna.brno@volny.cz	po út st čt	9:00-13:00 h 9:00-13:00 h 14:00-17:00 h (objednaní) 9:00-13:00 h 9:00-13:00 h; 14:00-17:00 h
Brno	OBČANSKÁ PORADNA BRNO - TRIADA Orlí 20 602 00 Brno - tel.: 542 221 499 - e-mail: op@triada-centrum.cz	po út čt pá	9:00-14:00 h 13:00-16:00 h 9:00-12:00 h; 14:00-17:00 h 9:00-13:00 h
Beroun	OBČANSKÁ PORADNA BEROUN Na Příkopě 211/1 266 01 Beroun - tel.: 311 625 206; 604 272 576 - e-mail: info@opberoun.cz	út st čt	8:30-14:30 h 8:30-14:30 h 8:00-11:00 h; 12:00-16:00 h
Hořovice	MĚSTSKÝ ÚŘAD HOŘOVICE Odb. sociálních věcí a zdravotnictví, č. dv. 109 Palackého nám. 640 268 01 Hořovice	čt	8:30-14:30 h
Neratovice	KONTAKTNÍ MÍSTO NERATOVICE Mládežnická 984 277 11 Neratovice - tel.: 604 272 576 - e-mail: info@opberoun.cz	po	9:00-14:00 h
Bohumín	OBČANSKÁ PORADNA BOHUMÍN Štefánikova 957 735 81 Bohumín - tel.: 596 016 715; 739 002 717 - e-mail: opbohumin@seznam.cz	po út st čt	8:00-17:00 h 9:00-14:00 h* 8:00-14:00 h 9:00-14:00 h* * pro objednané
České Budějovice	OBČANSKÁ PORADNA ČESKÉ BUDĚJOVICE B. Smetany 34 370 01 České Budějovice - tel.: 387 222 838; 606 720 095 - e-mail: poradna@jr-spolecnost.cz	po st čt pá	9:00-13:00 h; 14:00-18:00 h 9:00-13:00 h; 14:00-18:00 h 14:00-18:00 h (e-mailly) 9:00-13:00 h
Děčín	OBČANSKÁ PORADNA DĚČÍN Palackého 16 405 02 Děčín - tel.: 412 517 368 - e-mail: obcanskaporadnadc@gmail.com	po út st čt pá	9:00-11:00 h; 13:00-18:00 h 9:00-11:00 h; 13:00-15:00 h 9:00-11:00 h 9:00-11:00 h; 13:00-14:30 h 9:00-12:00 h

Frýdek-Místek	OBČANSKÁ PORADNA FRÝDEK-MÍSTEK Dolní 96 738 01 Frýdek-Místek - tel./fax: 558 439 823 - e-mail: obcanskaporadna@cnnfm.cz	po út st čt pá	8:00-12:00 h 8:00-12:00 h (objednaní); 8:00-16:00 h 8:00-12:00 h (objednaní); 8:00-12:00 h
Havířov	OBČANSKÁ PORADNA HAVÍŘOV Třeneckého 98/8 736 01 Havířov - tel./fax: 596 810 640 - e-mail: ophavirov@seznam.cz	po st čt pá	9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 9:00-14:00 h 9:00-12:00 h
Havlíčkův Brod	OBČANSKÁ PORADNA HAVLÍČKŮV BROD Boženy Němcové 188 580 01 Havlíčkův Brod - tel.: 569 425 630; 777 736 048 - e-mail: poradna@charitahb.cz	po st	8:00-12:00 h; 13:00-16:30 h 8:00-12:00 h; 13:00-17:30 h
Světlá nad Sázavou	KONTAKTNÍ MÍSTO SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU Sázavská 598 582 91 Světlá nad Sázavou - tel.: 777 736 048 - e-mail: poradna@charitahb.cz	út + čt	9:00-11:00 h; (objednaní) 12:00-14:00 h (objednaní)
Hradec Králové	OBČANSKÁ PORADNA HRADEC KRÁLOVÉ Veverkova 1343 500 02 Hradec Králové - tel.: 498 500 357 - e-mail: ophk@ops.cz	po út st čt	9:00-17:00 h 9:00-13:00 h 13:00-17:00 h 9:00-17:00 h
Jičín	KONTAKTNÍ MÍSTO JIČÍN Tyršova 246 506 01 Jičín - tel.: 493 523 495 - e-mail: opjicin@ops.cz	po čt	9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h
Náchod	KONTAKTNÍ MÍSTO NÁCHOD Hálkova 432 547 01 Náchod - tel.: 491 421 723 - e-mail: opnachod@ops.cz	po čt	9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h
Chrudim	OBČANSKÁ PORADNA CHRUDIM Školní nám. 56 537 01 Chrudim - tel./fax: 469 319 700 - e-mail: op.chrudim@tiscali.cz	po út st čt	9:00-17:00 h 9:00-15:00 h 9:00-17:00 h 9:00-14:00 h

Jihlava	OBČANSKÁ PORADNA JIHLAVA Žižkova 13 (Globus) 586 01 Jihlava - tel.: 567 330 164 - e-mail: opj@volny.cz	po út st čt	9:00-12:00 h; 14:00-16:00 h 14:00-18:00 h 9:00-14:00 h 9:00-14:00 h
Telč	KONTAKTNÍ MÍSTO TELČ Masarykova 330 (budova polikliniky) 588 56 Telč	út	11:30-15:30 h
Karlovy Vary	OBČANSKÁ PORADNA KARLOVY VARY Západní 63 360 05 Karlovy Vary - tel.: 353 224 804 - e-mail: opkv@volny.cz	po út st čt pá	9:00-17:00 h 9:00-14:00 h 9:00-17:00 h 9:00-14:00 h 9:00-14:00 h
Karviná	OBČANSKÁ PORADNA KARVINÁ Fryštátská 168 733 01 Karviná - tel.: 596 323 031 - e-mail: obcan.ka@slezskadiakonie.cz	po út st čt pá	8:00-13:00 h 8:00-16:00 h (bez objednání) 8:00-12:00 h (bez objednání) 8:00-16:00 h (bez objednání) 8:00-13:00 h
Havířov	DETAŠOVANÉ PRACOVIŠTĚ HAVÍŘOV-ŠUMBARK Opletalova 607/4 736 01 Havířov-Šumbark - tel.: 596 810 546 - e-mail: obcan.ha@slezskadiakonie.cz	po út st čt pá	7:00-12:00 h; 12:30-15:00* 8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 7:00-12:00 h; 12:30-15:00* 8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 7:00-12:00 h; 12:30-15:00* * pro objednané
Ostrava	DETAŠOVANÉ PRACOVIŠTĚ - MORAVSKÁ OSTRAVA 28. října 86 (Slezská diakonie) 702 00 Ostrava - tel.: 596 611 237 - e-mail: obcan.ov@slezskadiakonie.cz	po út st čt pá	8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 8:00-12:00 h (objednaní) 8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 8:00-12:00 h 8:00-12:00 h (objednaní)
Kyjov	OBČANSKÁ PORADNA KYJOV Za Stadionem 1358 (budova bývalé teplárny) 697 01 Kyjov - tel.: 518 324 557; 739 084 422 - e-mail: iporadna@oskrok.cz	út st čt pá	8:00-12:00 h; 13:00-17:30 h 8:00-12:00 h; 13:00-15:30 h 8:00-12:00 h; 13:00-17:30 h po předchozí domluvě
Liberec	OBČANSKÁ PORADNA LIBEREC Švermova 32 460 10 Liberec 10 - Františkov - tel./fax: 485 152 070 - e-mail: obcanskaporadna.lbc@volny.cz	út st čt st	10:00-14:00 h* 10:00-14:00 h*; 14:00-18:30 h 10:00-14:00 h* * pro objednané 14:00-18:30 h - bez objednání

Jablonec nad Nisou	KONTAKTNÍ MÍSTO JABLONEC NAD NISOU Floriánové - Spolkový dům (býv. ZŠ Floriánka) 466 01 Jablonec nad Nisou - tel.: 485 152 070 - e-mail: obcanskaporadna.lbc@volny.cz	po 10:00-13:30 h
Frydlant v Čechách	KONTAKTNÍ MÍSTO FRÝDLANT V ČECHÁCH Havlíčkovo nám. 304 464 01 Frýdlant v Čechách - tel.: 775 077 234 (pondělí a pátek) - e-mail: obcanskaporadna.lbc@volny.cz	čt 15:00-17:45 h
Most	OBČANSKÁ PORADNA MOST Moskevská 12 434 01 Most - tel./fax: 476 768 830 - e-mail: op.most@diakoniecce.cz	po 10:00-13:00 h; 14:00-17:00 h út 9:00-13:00 h čt 10:00-13:00 h; 14:00-17:00 h pá 9:00-13:00 h
Nové Město na Moravě	OBČANSKÁ PORADNA NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ Vratislavovo nám. 12 592 31 Nové Město na Moravě - tel.: 566 616 121 - e-mail: ob.poradna@centrum.cz	po 12:30-17:00 h st 8:00-12:00 h; 12:30-17:00 h pá 8:00-12:00 h
Bystřice nad Perštejnem	KONTAKTNÍ MÍSTO BYSTŘICE NAD PERNŠTEJNEM Zahradní 580 (poliklinika) 593 01 Bystřice nad Pernštejnem - TEL.: 566 688 227 - e-mail: ob.poradna@centrum.cz	út 8:30-12:00 h; 12:30-17:00 h čt 8:30-12:00 h; 12:30-16:00 h
Nymburk	OBČANSKÁ PORADNA NYMBURK nám. Přemyslovců 14/11 (2. p.; Čs. spořitelna) 288 02 Nymburk - tel.: 325 511 148; 731 588 632 - e-mail: poradna.nymburk@centrum.cz	po 9:00-12:30 h; 13:30-17:00 h st 9:00-12:30 h pá 9:00-12:30 h; 13:30-15:00 h

Brandýs nad Labem	KONTAKTNÍ MÍSTO BRANDÝS NAD LABEM Mariánské nám. 1396 (budova MěÚ) 250 01 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav - tel.: 731 588 632	po 9:00-13:00 h
Opava	OBČANSKÁ PORADNA OPAVA Kylešovská 10 746 01 Opava - tel.: 553 616 437 - e-mail: obcanskaporadna@charita-opava.cz	po + st 12:00-16:00 h čt + pá 8:00-12:00 h* * pro objednané
Ostrava	OBČANSKÁ PORADNA OSTRAVA Palackého 49 702 00 Ostrava - tel.: 596 113 890; 602 248 693 - e-mail: poradna@jekhetane.cz	po 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h* út 9:00-12:00 h st 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h čt 9:00-12:00 h* pá 9:00-12:00 h * pro objednané
Ostrava-Poruba	KONTAKTNÍ MÍSTO OSTRAVA-PORUBA Dělnická 387/20 708 00 Ostrava-Poruba - tel.: 591 124 979; 602 248 693 - e-mail: poradna@jekhetane.cz	út 9:00-12:00 h čt 9:00-12:00 h (přednost mají objednaní)
Šumperk	OBČANSKÁ PORADNA ŠUMPERK (DP) Jesenická 61 787 01 Šumperk - tel.: 583 211 833 - e-mail: poradna@savore.cz	po 8:30-12:00 h; 13:00-16:30 h út 8:30-12:00 h (objednaní) st 8:30-12:00 h; 13:00-15:30 h čt 8:30-12:00 h
Pardubice	OBČANSKÁ PORADNA PARDUBICE 17. listopadu 237 (Dům služeb; 5. p.) 530 02 Pardubice - tel.: 466 989 574 - e-mail: op.pce@seznam.cz	po 14:00-18:00 h st 9:00-12:00 h; 13:00-17:00 h čt 9:00-12:00 h; 15:00-19:00 h
Pelhřimov	OBČANSKÁ PORADNA PELHŘIMOV Solní 1814 393 01 Pelhřimov - tel./fax: 565 327 110; 728 606 114 (v otv. d.) 728 935 362 (kriz. interv. - domácí násilí ap.) - e-mail: poradhafch@pelhrim.cz	po 9:00-12:00 h* út 9:00-12:00 h; 13:00-17:00 h st 9:00-12:00 h; 13:00-17:00 h čt 9:00-12:00 h; 13:00-17:00 h pá 9:00-12:00 h* * pro objednané

Písek	OBČANSKÁ PORADNA PÍSEK Nádražní 1936 397 01 Písek - tel.: 382 210 319 - e-mail: inkano@inkano.cz	po 8:00-12:00 h; 13:00-14:30 h st 8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h čt 13:00-15:00 h pá 8:00-12:00 h
Plzeň	OBČANSKÁ PORADNA PLZEŇ Koterovská 41 326 00 Plzeň - tel.: 377 456 468; 777 964 563 - e-mail: poradna@opplzen.cz	po 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h út 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h st 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h čt 9:00-12:00 h
Dobřany	KONTAKTNÍ MÍSTO DOBŘANY nám. T. G. M. 5 334 41 Dobřany - tel.: 777 944 563	čt 9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h
Rokycany	OBČANSKÁ PORADNY ROKYCANY Svazu Bojovníků za svobodu 68 337 01 Rokycany - tel.: 373 728 536 - e-mail: op.rokycany@diakoniecce.cz	po 13:00-17:00 h út 13:00-16:00 h st 8:00-12:00 h; 13:00-17:00 h (poradna poskytuje též telefonické konzultace)
Polička	OBČANSKÁ PORADNA POLIČKA Vrchlického 185 572 01 Polička - tel.: 461 723 758 - e-mail: poradna@policka.cz	po 8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h st 8:00-12:00 h; 13:00-15:00 h* * pro objednané
Litomyšl	KONTAKTNÍ MÍSTO LITOMYŠL Bělídlo 392 (Lidový dům; suterén) 570 01 Litomyšl - tel.: 461 619 741	út 12:00-14:30 h čt 13:00-16:00 h
Rumburk	OBČANSKÁ PORADNA RUMBURK Sukova 1055 408 01 Rumburk - tel.: 412 384 745 - e-mail: poradna.charita@tiscalic.cz	po 9:00-12:00 h; 13:00-15:30 h út 9:00-12:00 h st 9:00-12:00 h; 13:00-15:30 h čt 9:00-12:00 h* pá 9:00-12:00 h (jen objednávání klientů)
Rychnov nad Kněžnou	OBČANSKÁ PORADNA RYCHNOV NAD KNĚŽNOU Panská 1492 516 01 Rychnov nad Kněžnou - tel.: 494 535 112 - e-mail: oprk@wo.cz	po 10:00-13:00 h; 13:30-17:00 h út 13:00-17:00 h (objednaní) st 9:00-12:00 h; 13:00-17:00 h čt 8:00-12:00 h 13:00-16:00 (tel. dotazy)

Třebíč	OBČANSKÁ PORADNA TŘEBÍČ Přerovského 126/6 674 01 Třebíč - tel./fax: 568 845 348; 724 304 718 - e-mail: obcanskaporadna@seznam.cz	po út st čt	8:00-12:00 h; 13:00-17:00 h 8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 8:00-12:00 h; 13:00-17:00 h 8:00-12:00 h; 13:00-16:00 h
Uherské Hradiště	OBČANSKÁ PORADNA UHERSKÉ HRADIŠTĚ Velehradská tř. 247 686 01 Uherské Hradiště - tel.: 572 540 723 - e-mail: poradna.uhradiste@caritas.cz	po út st čt	9:00-12:00 h; 13:00-15:00 h pouze pro objednané 9:00-12:00 h; 13:00-15:00 h 9:00-12:00 h 13:00-15:00 (tel. dotazy)
Ústí nad Orlicí	OBČANSKÁ PORADNA ÚSTÍ NAD ORLICÍ 17. listopadu 69 562 01 Ústí nad Orlicí - tel.: 465 520 520 - e-mail: poradna@orlicko.cz	po čt	8:00-11:30 h; 12:30-17:00 h 8:00-11:30 h; 12:30-16:00 h
Letohrad	KONTAKTNÍ MÍSTO LETOHRAD Na Kopečku 356 561 51 Letohrad	út	9:00-12:00 h
Valašské Meziříčí	OBČANSKÁ PORADNA VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ Zašovská 784 757 01 Valašské Meziříčí - tel.: 571 629 068 - e-mail: poradna@podkridly.cz	po út st čt pá	9:00-12:00 h; 13:00-16:00 h 9:00-15:00 h (objednaní) 9:00-12:00 h; 13:00-17:00 h 9:00-13:00 h (objednaní) dle dohody
Varnsdorf	OBČANSKÁ PORADNA VARNSDORF Národní 499 407 47 Varnsdorf - tel. 723 567 202; 412 370 485 - e-mail: poradna@nakrizovatcevd.eu	po út st čt pá	9:00-12:00 h; 13:30-16:30 h 9:00-12:00 h 9:00-12:00 h; 13:30-15:30 h 9:00-12:00 h 9:00-12:00 h
Zlín	OBČANSKÁ PORADNA ZLÍN Dlouhá 2699 760 01 Zlín - tel.: 571 110 896 - e-mail: op@strop-zlin.cz	po út st čt	9:00-13:00 h 11:00-17:00 h (objednaní) 12:00-15:30 h 9:00-14:00 h (objednaní) Tel. konzultace út 9:00-11:00 h

/ ROMSKÁ A PROROMSKÁ SDRUŽENÍ

Praha

Člověk v tísni, o. p. s. - sídlo společnosti

Sokolská 18

120 00 Praha 2

Tel.: 226 200 400

Email: mail@clovekvtsni.cz

Internet: http://www.clovekvtsni.cz

Terénní sociální práce Člověk v tísni funguje v těchto lokalitách:

	Adresa	Telefon
Praha	Vítkova 24 180 00 Praha 8	222 310 311
Praha	Mahenova 494/3 150 00 Praha 5	222 335 890
Kladno	Fibichova 1935 272 01 Kladno	312 245 307
Libčice nad Vltavou	Dělnická 442 252 66 Libčice nad Vltavou	233 931 653
Ústí nad Labem	Pařížská 16 400 01 Ústí nad Labem	777 787 915 411 140 165
Chomutov	Školní 5336 430 01 Chomutov	474 620 335 474 620 413
Sokolov	Nádražní 554 356 01 Sokolov	352 605 179
Bílina	Teplické předměstí 555 418 31 Bílina	478 048 268
Krupka	Karla Čapka 294 417 42 Krupka-Maršov	411 140 160
Liberec	Baarova 527/6 460 14 Liberec	482 725 113
Mimoň	Terénní sociální pracovnice	777 782 065
Chrastava	Terénní sociální pracovnice	777 058 542 777 782 069
Plzeň	Mikulášské nám. 17 326 01 Plzeň	377 240 090
Písek	Tyršova 65 397 01 Písek	382 224 711
Prostějov	Kostelecká 17 796 01 Prostějov	582 334 729

Praha

Sdružení Dženo
Španělská 6
120 00 Praha 2
Tel.: 222 987 677
E-mail: dzeno@dzeno.cz
Internet: <http://www.dzeno.cz>

ZŠvůle práva, o. s.
Norbertov 1/126
160 00 Praha 6
Tel.: 774 720 501
E-mail: zvuleprava@zvuleprava.cz
Internet: <http://www.zvuleprava.cz>

R-Mosty, o. s.
Havlíčkovo nám. 300/10
130 00 Praha 3
Tel.: 222 581 247
E-mail: kancelar@r-mosty.cz
Internet: <http://www.r-mosty.cz>

Brno

IQ Roma servis, o. s.
Cejl 49
602 00 Brno
Tel.: 549 241 250, 543 213 310
E-mail: iqrs@iqrs.cz
Internet: <http://www.iqrs.cz>

Drom, romské středisko
Bratislavská 41
602 00 Brno
Tel.: 545 211 576
E-mail: drom@drom.cz
Internet: <http://www.drom.cz>

Společenství Romů na Moravě, o. p. s.
Bratislavská 65a
602 00 Brno
Tel.: 545 246 674
E-mail: srnm@srnm.cz
Internet: <http://srnm.cz>

Ústí nad Labem

Romano jasnica, o. s.
Tyršova 408
400 04 Trmice
Tel.: 475 501 770
E-mail: romano.j@seznam.cz
Internet: <http://www.romanojasnica.cz>

České Budějovice

Nevo Dživipen, o. s.
V. Volfa 1328
370 05 České Budějovice
Tel.: 386 720 639
E-mail: slivka@kraj-jihocesky.cz

Ostrava

Vzájemné soužití, o. s.
30. dubna 3
702 00 Ostrava
Tel.: 596 130 715
E-mail: vzajemne.souziti@tiscali.cz
Internet: <http://www.vzajemnesouziti.cz>

- / Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce** – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, realizátor veřejné zakázky Ostravská univerzita v Ostravě (Projekt financovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky)
// http://www.mpsv.cz/files/clanky/4031/Metodicka_prirucka_TSP.pdf
- / Metodika činnosti asistenta Policie ČR pro práci v sociálně vyloučených lokalitách** – Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2007
// http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2007/minority_metodika_apcr.pdf
- / Prevence zadlužování českých domácností s důrazem na sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel** – Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality, Praha 2007
// <http://www.mvcr.cz/clanek/publikujeme.aspx>
- / Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení** – Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2009
// <http://www.mvcr.cz/clanek/policie-a-minority-dokumenty.aspx>

Název: Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním zajištění potřeby bydlení

Podnázev: Edice dobré správní praxe

Vydavatel: Kancelář veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno, 602 00
Ministerstvo vnitra, sekce veřejné správy, nám. Hrdinů 3, Praha 4, 140 00

Editor: Mgr. Kateřina Valachová, Ph.D. (KVOP), Ing. Tomáš Pösl (MV)

Grafická úprava: Mgr. Miroslav Plát

Tisk: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4/1159, Praha 4, 149 01

Pořadí vydání: první

Měsíc a rok vydání: 04/2009

Náklad: 7000 ks

ISBN: 978-80-254-4383-5

